

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TEDBİR UYGULANAN ŞİDDET
MAĞDURU KADINLARIN GÜÇLENDİRME YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA
İNCELENMESİ: RİZE İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS

Uğur ALBAYRAK

ARALIK-2024

GÜMÜŞHANE

T.C.

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TEDBİR UYGULANAN ŞİDDET
MAĞDURU KADINLARIN GÜÇLENDİRME YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA
İNCELENMESİ: RİZE İLİ ÖRNEĞİ**

**RESEARCH OF WOMEN VICTIMS OF VIOLENCE WHO HAVE BEEN
SUBJECTED TO MEASURES WITHIN THE SCOPE OF LAW NO. 6284 IN
THE CONTEXT OF THE EMPOWERMENT APPROACH: THE CASE OF
THE PROVINCE OF RIZE**

YÜKSEK LİSANS

Uğur ALBAYRAK

ARALIK-2024
GÜMÜŞHANE

T.C.

**GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

**6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA TEDBİR UYGULANAN ŞİDDET
MAĞDURU KADINLARIN GÜÇLENDİRME YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA
İNCELENMESİ: RİZE İLİ ÖRNEĞİ**

**RESEARCH OF WOMEN VICTIMS OF VIOLENCE WHO HAVE BEEN
SUBJECTED TO MEASURES WITHIN THE SCOPE OF LAW NO. 6284 IN
THE CONTEXT OF THE EMPOWERMENT APPROACH: THE CASE OF
THE PROVINCE OF RIZE**

YÜKSEK LİSANS

Uğur ALBAYRAK

Danışman: Prof. Dr. Nihat YILMAZ

ARALIK-2024

GÜMÜŞHANE

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “6284 Sayılı Kanun Kapsamında Tedbir Uygulanan Şiddet Mağduru Kadınların Güçlendirme Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Rize İli Örneği” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi’nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

24/12/2024

.....
Uğur ALBAYRAK

TEŞEKKÜR

İlk olarak tezimin konusunun seçiminde, araştırma yöntemimi belirlemede yardımlarını esirgemeyen, ardından tezimin ilerlemesinde ve tezimi bitirmemde yardımcı olan değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Nihat YILMAZ' a,

Bu çalışmayı yapabilmem için gerekli şartları sağlayan ve tezimin araştırmasına büyük katkı sağlayan Rize Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne, çalışmamı yaparken her türlü desteği eksik etmeyen ve bana yardımcı olan mesai arkadaşlarıma,

Araştırmamın asıl konusu olan, sorduğum sorulara ivedilikle ve samimiyetle cevap veren katılımcılara ve tüm bu süreçte desteklerini esirgemeyip hep yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Uğur ALBAYRAK
GÜMÜŞHANE – 2024

ÖZET

Kadına yönelik şiddet olgusu; maruz kaldığı kadınlar açısından duygusal, fiziksel, sosyal, bilişsel, ekonomik vb. olumsuz sonuçlar meydana getiren ve geçmişten günümüze süregelen toplumsal bir problemdir. Toplumsal problemin önlenmesi ve ortaya çıkan olumsuz etkilerin minimize edilmesine yönelik ulusal ve uluslararası kanuni düzenlemeler geliştirilmiştir. Ülkemizde 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında atılan adımlar, kadınların maruz kaldığı şiddetin önlenmesini ve kadının güçlendirilmesini hedeflediği bilinmektedir. Bu bağlamda kadının iyilik halini korumak için kanun kapsamında hakkında koruyucu ve önleyici tedbir uygulanan kadınların yaşantılarının ve gelecek beklentilerinin güçlendirme yaklaşımı bağlamında değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Böylelikle kadının güçlendirilmesini hedefleyen bu tedbirlerin işlevselliği yönünden değerlendirme yapılarak güçlendirme yaklaşımı bağlamında öneriler geliştirilmek istenmiştir.

Bu çalışmada kadına yönelik şiddet, 6284 sayılı kanun kapsamındaki koruyucu ve önleyici tedbirler ve sosyal hizmet kuramlarında güçlendirme yaklaşımına yönelik literatür taraması yapılmıştır. Araştırma grubunu ise Rize ilinde yaşamakta olup Rize Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden hizmet alan şiddet mağduru kadınlar oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan kadınlarla nitel araştırma yöntemi ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aşamasında, yararlandıkları koruyucu ve önleyici uygulamalara dair deneyimleri öne çıkarılırken, bu uygulamaların güçlendirme noktasındaki etkisinin anlaşılması adına derinlemesine görüşme tekniklerine yer verilmiştir.

Bu araştırma kapsamında ulaşılan veriler, kadına yönelik şiddetle mücadelede kadınların gözünden perspektif ortaya koymaktadır. Bu itibarla kadının güçlendirilmesini hedef alan uygulamalara yol gösterici ve konuya özgü sosyal politikalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Kadına yönelik şiddet, Güçlendirme yaklaşımı, Koruyucu-önleyici tedbirler, 6284 sayılı kanun

SUMMARY

The phenomenon of violence against women is a social problem that has been ongoing from the past to the present, causing emotional, physical, social, cognitive, economic, and other negative consequences for the women who are exposed to it. National and international legal regulations have been developed to prevent this social problem and minimize the negative effects that arise. It is known that the steps taken under Law No. 6284 on the Protection of Family and the Prevention of Violence Against Women in our country aim to prevent the violence women are exposed to and to empower women. In this context, this study aims to evaluate the lives and future expectations of women subjected to protective and preventive measures under the law, within the framework of the empowerment approach, to protect their well-being. Through this evaluation, it is intended to assess the functionality of these measures aimed at empowering women and to develop recommendations within the framework of the empowerment approach.

In this study, a literature review was conducted on violence against women, protective and preventive measures within the scope of Law No. 6284 and empowerment approach in social service theories. The research group consists of women victims of violence who live in Rize province and receive services from Rize Provincial Directorate of Family and Social Services. The women participating in the research were interviewed with qualitative research method. In the data collection phase, while highlighting their experiences regarding the protective and preventive practices they benefit from, in-depth interview techniques were used to understand the impact of these practices on empowerment.

The data obtained within the scope of this research reveals a perspective from women's point of view in the fight against violence against women. In this regard, it is thought that it will contribute to guiding practices aimed at empowering women and to social policies specific to the issue.

Keywords: Violence, Violence against women, Empowerment approach, Protective-preventive measures, Law No. 6284

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	III
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	IV
TEŞEKKÜR	V
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar DİZİNİ	XII
KISALTMALAR DİZİNİ	XIII
EKLER DİZİNİ	XIV
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Sorunsalı	1
1.2 Araştırmanın Önemi	2
1.3 Araştırmanın Amacı	4
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1 Kadına Yönelik Şiddet Kavramı ve Şiddetin Türleri	6
2.1.1 Kadına Yönelik Şiddetin Tanımı	6
2.1.2 Kadına Yönelik Şiddetin Türleri	7
2.1.2.1 Fiziksel Şiddet	7
2.1.2.2 Psikolojik Şiddet	8
2.1.2.3 Ekonomik Şiddet	8
2.1.2.4 Cinsel Şiddet	9
2.1.2.5 Israrlı Takip	9
2.1.2.6 Siber Şiddet	9
2.1.2.7 Toplumsal Şiddet	10
2.1.3 Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri	10

2.2 Güçlendirme Yaklaşımı	11
2.2.1 Güç ve Güçlendirme Kavramı	12
2.2.2 Güçlendirme Yaklaşımının Tarihsel Gelişimi	12
2.2.3 Güçlendirme Yaklaşımının Sosyal Hizmet Mesleğindeki Önemi	13
2.2.4 Güçlendirme Yaklaşımı ve Kadına Yönelik Şiddet	14
2.3 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Hukuksal Durum	15
2.3.1 Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Uluslararası Gelişmeler.....	16
2.3.1.1 Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi	17
(CEDAW)	17
2.3.1.2 Dünya Kadın Konferansları ve Pekin Eylem Platformu	17
2.3.1.3 AB Genelinde Kadına Yönelik Şiddetin Önlemeye Dair Politikalar	19
2.3.1.4 İstanbul Sözleşmesi	20
2.3.2 Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Türkiye’deki Gelişmeler	21
2.3.2.1 1982 Tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	22
2.3.2.2 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu.....	22
2.3.2.3 4787 Sayılı Aile Mahkemeleri Kanunu	23
2.3.2.4 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu	23
2.3.2.5 4857 Sayılı İş Kanunu	23
2.3.2.6 4320 Sayılı Kanun.....	23
2.3.2.7 6284 Sayılı Kanun ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeledeki Yeri.....	24
3. YÖNTEM.....	27
3.1 Araştırmanın Modeli	27
3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu	27
3.3 Araştırma Süreci.....	29
3.3.1 Veri Toplama Araçları	29
3.3.2 Verilerin Toplanması	30
3.3.3 Verilerin Analizi.....	30
4. BULGULAR	32

4.1 Çalışma Grubunun Sosyodemografik Özelliklerine Dair Bulgular	32
4.2 Şiddet Öncesi Sürece İlişkin Bilgiler	34
4.2.1 Katılımcıların Kadına Yönelik Şiddete Dair Farkındalıkları	34
4.2.2 Katılımcıların 6284 Sayılı Kanun Hakkında Bilgileri	36
4.2.3 Şiddet Uygulayanla Şiddet Öncesi İlişkileri	37
4.3 Yaşanan Şiddet Sonrası Kadının Güçlenmesini Etkileyen Değişimler.....	38
4.3.1 Fiziksel Değişimler	38
4.3.2 Duygusal/Psikolojik Değişimler	39
4.4 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Uygulanan Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararları ile Şiddete Maruz Kalan Kadının İlişkisi	43
4.4.1 Korucuyu ve Önleyici Tedbir Kararlarından Önce Yaşanan Şiddet ve Baş Etme Yöntemleri.....	43
4.4.2 Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararlarının Alınması Sebep Olay ve Başvurma Süreci.....	44
4.4.2.1 Başvuru Sürecinde Destek Olan Unsurlar.....	46
4.4.2.2 Başvuru Sürecine Engel Olan Unsurlar	47
4.4.3 Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararlarından Sonraki Durumun Değerlendirilmesi	49
4.4.3.1 Tedbir Kararı Alındıktan Sonraki Değişimler.....	49
4.4.3.2 Tedbir Kararı Sonlandıktan Sonraki Değişimler	51
4.5 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede 6284 Sayılı Kanunun Etkisi	53
4.5.1 Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararlarının Yeterliliği.....	53
4.5.2 Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararlarının İyileştirilmesi.....	56
4.6 Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi İçin Yapılması Gerekenler	59
5. TARTIŞMA	62
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	66
6.1 Sonuç.....	66
6.2 Öneriler	67
KAYNAKÇA.....	71

EKLER.....	78
ETİK KURUL KARARI	81
ÖZGEÇMİŞ	82

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Katılımcılara dair betimleyici bilgiler.....	28
--	----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

6284 sayılı Kanun	: 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun
AB	: Avrupa Birliği
AK	: Avrupa Konseyi
AKİH	: Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komitesi
ASH	: Aile ve Sosyal Hizmetler
BM	: Birleşmiş Milletler
CEDAW	: Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
Ed.	: Editör
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KSGM	: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
md.	: Madde
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
ŞÖNİM	: Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TKDF	: Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu
UNFPA	: Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

EKLER DİZİNİ

EK-1 Araştırma İzin Belgesi	78
EK-2 Bilgilendirilmiş Onam Formu	79
EK-3 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	80

1. GİRİŞ

1.1 Araştırmanın Sorunsalı

Toplumların gelişimini ve refahını belirleyen önemli bir gösterge; kadınların sosyal, ekonomik ve siyasi yaşama katılım düzeyidir. Kadınların bu katılımının önünde birçok engel bulunmakla birlikte bu engellerin başında kadınların cinsiyet temelli şiddet durumuyla karşılaşması gelmektedir. Tüm dünyada karşılaşılabildiğimiz kadına yönelik bu şiddet, kadınların temel insan haklarına ve özgürlüklerine yönelik ciddi bir ihlal olup toplumların sürdürülebilir kalkınmasını engelleyen bir faktördür (Doğrucan ve Yıldırım, 2020: 134).

Şiddet, uzun bir süre görünür bir sorun olmaktan öte özel yaşam alanında saklı kalmış; dışarıdan müdahaleye kapalı bir konu olmuştur. Daha çok aile içerisinde yaşanan bu problem, toplum içinde kadınları dezavantajlı bir pozisyona itmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve insan hakları açısından değerlendirildiğinde, kadınların bu şiddet ortamından kurtulma isteği en temel haklarından biridir. Ancak kadının bu ortamdan çıkma kararı, genellikle içinde bulunduğu şartlarla yakından ilişkilidir. (Altıparmak, 2019: 60-61). Kadına yönelik şiddet; dünyanın her yerinde mevcut olan ve toplumdaki farklı statü, ırk, din, sosyoekonomik düzey gibi faktörlerden bağımsız olarak kadınları etkileyebilen sosyal bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Kadının yaşadığı şiddet; vücut bütünlüğünün zarar görmesi, ruhsal sorunlar ortaya çıkarması ve yaşamının sonlanması gibi ciddi problemlere yol açmaktadır (Najafova, 2020: 1).

Kadına yönelik şiddet, kadının fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik veya tinsel zarar görmesiyle ya da ıstırap çekmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan hareketler olarak tanımlanmakta ve bu şiddetle etkin bir mücadeleye ihtiyaç duyulmaktadır (Yılmaz, 2015: 1). Şiddet mağduru kadınların yaşadıkları şiddetle verdikleri tepkiler ve şiddetle nasıl mücadele ettikleri farklılık göstermektedir. Şiddet gören kadının güçlü kalma noktasındaki baş etme stratejilerini, kendine özgü yöntemlerle şekillendirdiği söylenebilir (ASPB ve H.Ü. 2014: 149).

Şiddet, mücadele edilmesi gereken bir konu olup temelde mağdur olan kadının durumu kabullenmeyerek sorunu ele alması açısından şiddetle mücadelenin kadın adına tek başına yeterli olmayacağı öngörülmektedir. Özellikle şiddetin toplumsal bir sorun olarak tüm kesimlerce kabul görmesi, kadının bu sorunla başa çıkmak için topyekûn bir destek mekanizmasına ihtiyaç duyduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Toplumsal

problemin önlenmesi ve ortaya çıkan olumsuz etkilerin azaltılmasına yönelik birçok mücadele mekanizması ortaya çıktığı görülmekte olup özellikle hukuksal anlamda atılan adımlar ve müdahaleler, kadınların maruz kaldığı şiddetin önlenmesini ve kadının güçlendirilmesini hedeflediği anlaşılmaktadır.

Kadınların maruz kaldığı şiddet; fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik gibi farklı boyutlarda ortaya çıkan mağduriyetlere yol açabilmektedir. Bu kapsamda, şiddet mağduru kadınlarla çalışırken sosyal hizmet uygulamalarındaki güçlendirme temelli yaklaşımın yol gösterici olacağı düşünülmektedir (Tekindal ve ark., 2018: 48-49). Sosyal hizmet disiplini, bireyin sorunlarını çözme, yaşamını iyileştirme ve sorunlarıyla baş etme becerisini geliştirmeyi hedeflemektedir. Sosyal hizmet mesleğinin uygulama alanında kilit öneme sahip olan güçlendirme yaklaşımı bağlamında, şiddet yaşayan kadınların sorunlarının ele alınması gerektiği ve bu mücadelenin önemli olduğu düşünülmektedir (Altıntop, 2018: 1). Sosyal hizmet uygulamasında, dezavantajlı bir grup olarak şiddet mağduru kadınların güçlendirilmesi ve yaşadıkları sorunlarla mücadele mekanizmaları geliştirmelerinin sağlanması büyük önem taşımaktadır (Kol ve Topgül, 2021: 437).

Kadını güçsüzleştiren şiddet olgusuna karşı güçlendirme temelli bir bakış açısına ihtiyaç duyulmaktadır. Sosyal hizmet disiplini kabul gören güçlendirme yaklaşımı, bu bakış açısıyla her bireyin potansiyel bir güce sahip olduğunu ve verilecek destekleyici uygulamalarla bu gücün ortaya çıkacağını savunmaktadır (Apak, 2018: 402). Buradan hareketle, şiddet mağduru kadının yaşadığı şiddetle mücadelesinde onu güçlü ve güçsüz kılacak mekanizmaların yeniden ele alınması elzemdir. Şiddetle mücadele argümanı olarak devlet eliyle sunulan 6284 Sayılı Aileni Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun, kadının güçlenmesine ve şiddetle mücadelesine doğrudan etkili olduğu varsayıldığından sürece ne ölçüde katkı sağladığı araştırılmak istenmiştir.

1.2 Araştırmanın Önemi

Kadına yönelik şiddet olgusu geçmişten günümüze kadar süregelen toplumsal bir problemdir. Bu toplumsal problemin önlenmesi ve ortaya çıkan olumsuz etkilerin azaltılmasına yönelik birçok mücadele mekanizması geliştirilmiş olup özellikle kanun kapsamında atılan adımlar, kadınların maruz kaldığı şiddetin önlenmesini ve kadının güçlendirilmesini hedeflemektedir Aile içi ve kadına yönelik şiddet davranışlarının devlet tarafından önlenmesi adına ulusal ve uluslararası anlamda uygulamalar ve mevzuatlar mevcuttur (Düğmeci ve Gürsel, 2019: 868). Aile içi şiddetin daha az görünür olduğu ülkemizde, 1980'lerde dünya genelinde başlayan kadın hareketlerinin etkisiyle bu konuya dair bir dönüşüm yaşanmıştır. Özellikle aile içi şiddet konusunun özel alandan ziyade

toplumsal bir mesele olarak tartışılmaya başlanması sonucuyla 2000’li yıllarda ivme kazanan Türk Hukukundaki gelişmeler, sorunun çözümüne dair mevzuat ve uygulamaları beraberinde getirmiştir. Nihayetinde çıkarılan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ile kadına yönelik şiddetle mücadele noktasında ciddi adımlar atılmıştır (Öztürk, 2017: 1).

6284 Sayılı Kanun, şiddetle mücadelede önemli bir parametre olup kanun kapsamında uygulanan tedbir kararlarının iki boyutundan bahsedilebilir (Şen, 2018: 150). Ülkemizde uygulanan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’da, şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi bulunan kadınlarla ilgili koruyucu tedbirler ve bu kişilere şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan kişilerle ilgili önleyici tedbirler düzenlenmiştir (Günay, 2012: 650). Koruyucu tedbirlerin amacı; şiddetin yaşanmaması için önlem almak, toplumda farkındalık oluşturmak, şiddetle mücadele eden kurumlarca takibini yapmak, şiddet mağduru kadının kendi kararlarını almasını sağlamak ve şiddetin tekrarlanmamasını temin etmektir. Şiddet uygulayanı, şiddet mağduru kadından uzaklaştırmak suretiyle dışsal bir etkiyle şiddet mağduruna destek olunabilmektedir (Öztürk, 2017: 8). Bu esasa, kadının iyilik halini korumak amacıyla kanun kapsamında koruyucu ve önleyici tedbir uygulanan kadınların yaşantılarının ve gelecek beklentilerinin, güçlendirme yaklaşımı bağlamında değerlendirilmesi önemli bir nokta olarak görülmektedir.

Sosyal hizmet mesleğinin doğasında bulunan güçlendirme yaklaşımı, şiddetle mücadele eden kadınların bu zorlu süreci nasıl deneyimlediğini ve nasıl başa çıktığını anlamamıza yardımcı olan önemli bir çerçevedir. Şiddetle mücadele eden kadınlar; maruz kaldıkları şiddeti açığa çıkarmak, kendilerini korumak ve diğer kadınlara yardım etmek için cesurca adımlar atmaktadır. Kadınların içinde bulunduğu durumla mücadele etmeleri, güç algılarıyla yakından ilişkilidir. Aynı zamanda, güçlendirme yaklaşımı, bu kadınların kendi güçlerini ve kaynaklarını kullanarak şiddetle başa çıkmalarını ve toplumsal değişimi teşvik etmelerini vurgular. Bu süreçte kadınların sadece hayatta kalmaya değil, aynı zamanda güçlenmeye ve toplumsal yapıyı dönüştürmeye yönelik katkılar yapmalarının önemi büyüktür.

Şiddetle mücadele etme kararı almış kadının, bu süreçte karşılaştığı zorluklar kaçınılmazdır. Kadın, şiddete tekrar maruz kalabilir, sosyal çevre desteğinden yoksun olabilir ve alacağı hizmetlerde aksaklıklar yaşanabilir. Bu hizmetlerin yetersiz kalması, kadının güçsüzleştirebilir ve mücadele etme motivasyonlarını zayıflatabilir. Bu nedenle şiddete maruz kalmış kadınların deneyimlerinin anlaşılması, başa çıkma stratejilerinin keşfedilmesi önemli bir husustur. Buradan hareketle şiddetle mücadele edecek etkili bir

destek sisteminin ve güçlü toplumsal altyapıların oluşturulması, kadınların bu süreçteki güçlerini korumalarına yardımcı olacaktır.

Şiddete maruz kalan kadınların otonom bir yapıya kavuşması ve kendi yaşamını olumlu şekilde yönlendirebilmesi, self-determinasyonlarını sağlama becerilerini artırarak kendilerini korumaları, riskli davranış örüntülerinden kaçınmaları, sosyal destek algısını artırmaları, bu desteklere ulaşma becerisi göstermeleri ve hukuki konularda danışmanlık alabilmeleri, kadının güçlendirilmesine bağlıdır (Yılmaz ve Öz, 2019: 339). Bu doğrultuda, güçlendirme temelli bir yaklaşım ile şiddet gören kadınlarla yapılacak sosyal hizmet müdahalesinin, kadınların kapasitelerinin arttırılmasına ve işlevselliklerinin de artarak daha özgür bir şekilde kendi kararlarını vermelerini mümkün kılacağı düşünülmektedir (Yalçın, 2020: 3).

Kadının güçlendirilmesini hedefleyen bu tedbirlerin işlevselliği yönünden bir değerlendirme yapılarak güçlendirme yaklaşımı bağlamında öneriler geliştirilmesi, sorunun çözümünde önemli bir değer taşıyacağı düşünülmektedir. Ayrıca 6284 sayılı kanun kapsamında uygulanan tedbir kararlarının güçlendirme noktasında ele alınabilmesi ve yasal mevzuata yönelik sosyal hizmet disiplini gözünden değerlendirilmesi bakımından özgün bir değer taşımaktadır.

1.3 Araştırmanın Amacı

Şiddet mağduru kadınları korumayı ve şiddeti önlemeyi amaçlayan 6284 sayılı kanun, şiddet gören kadınlara korumaya yönelik kararları ve gerekli tedbirleri almasını öngörmektedir. Şiddetle mücadele eden kadınların güçlendirilmesi, hukuksal yapıdaki bu koruyucu ve önleyici tedbir kararlarıyla ilişkili olduğu düşünüldüğünden, bu kanunun uygulanması ve etkileri ele alınmak istenmiştir.

Kadına yönelik şiddet konusunda yapılan bu araştırma Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı olan Rize ili Merkez ilçesinde bulunan Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğünden hizmet alan şiddet mağduru kadınları kapsamaktadır. Bu çalışma, şiddetle mücadele eden kadınların deneyimlerine odaklanarak, 6284 sayılı "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" kapsamındaki tedbir kararlarının, bu kadınların güçlendirilmesine nasıl katkı sağladığını inceleyecektir.

Bu araştırmanın amacı; sosyal hizmet mesleğinde uygulanan güçlendirme yaklaşımını, şiddet mağduru kadınlar odağında ele alırken 6284 sayılı kanun kapsamında uygulanan tedbir kararlarının, şiddetle mücadele eden kadının güçlenmesine nasıl katkı sağladığını kadınların gözünden ortaya koyabilmektir. Bu amaç doğrultusunda, kadınların bu süreci nasıl deneyimlediklerine dair duygu ve düşüncelerinin kapsamlı bir

şekilde değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Böylelikle kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve şiddet mağduru kadınların güçlendirilmesine yönelik öneriler sunulması amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın bir diğer amacı ise şiddetle mücadele eden kadınların güçlendirilmesi süreçlerinin, cinsiyet temelli şiddetin azaltılması ve cinsiyet eşitliğinin sağlanması için önemli bir kaynak olmayı hedeflemektedir. Şiddetle mücadele eden kadınların güçlenme ile ilgili deneyimlerinin, 6284 sayılı kanunun ve benzer yasal düzenlemelerin geliştirilmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Tüm bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Kadının şiddeti yaşamadan önce şiddet olgusuna, şiddetti uygulayana ve şiddetle mücadele eden yasal mevzuata dair farkındalıkları nasıl?
2. Şiddet yaşandıktan sonra kadını güçlü ve güçsüz kılan değişimler nedir?
3. 6284 sayılı kanun ile alınan tedbir kararları öncesi, sırası ve sonrasında kadının durumu nasıldır?
4. Kadına yönelik şiddetle mücadelede 6284 sayılı kanunun etkisi nasıl ve şiddeti önlemek neler yapılması gerekir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Kadına Yönelik Şiddet Kavramı ve Şiddetin Türleri

Şiddet, geçmişten günümüze devam eden küresel çapta bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddetin altında birçok sebep yatmakta ve şiddetin ortaya çıkışı ile bireyler üzerindeki etkisi büyük farklılıklar göstermektedir. Şiddete maruz kalan dezavantajlı gruplar arasında, şiddeti deneyimleyen kadının daha hassas bir noktada olduğu savunulabilir (Yavuz ve Çakıcı, 2021: 37).

Kadına yönelik şiddet, tüm dünyada veya ülkemizde olsun tek bir toplumsal kesime ait bir konu olmayıp kırdan kente, yoksuldan zengine, gençten yaşlıya farklı sosyal ekonomik ve kültürel yapıya ait gruplar içerisinde kendini göstermektedir. Bu gruplar içerisinde şiddeti daha derinden yaşayan kadınların bu mağduriyeti bir insan hakları ihlali olarak karşımıza çıkmaktadır (Güler vd., 2005).

Kadına yönelik şiddet, bir insan hakkı ihlali olarak devletler tarafından kabul edilmekte ve uluslararası antlaşmalarla güvence altına alınmaya çalışılmaktadır. Ancak bu durum istatistiklerde giderek artmakta ve kadınlar, şiddetin farklı türlerine maruz kalma riskiyle her geçen gün daha fazla karşılaşmaktadır (KSGM, 2016: 4-6).

2.1.1 Kadına Yönelik Şiddetin Tanımı

Zaman içinde insanlık, hem bireysel hem de toplumsal düzeylerde çeşitli biçimlerde karşımıza çıkan şiddeti deneyimlemiş; bazen bedensel, bazen zihinsel olarak ortaya çıkan şiddet, mağdurları ve yaşanan toplumu etkileyen bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Harcan vd., 2008: 52). Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre şiddet "bireyin kendisine, başkasına, belirli bir topluluk veya gruba yönelik yaralama, ölüm, fiziksel zarar, bazı gelişim bozuklukları veya yoksunluk ile sonuçlanabilen, tehdit ya da fiziksel zor kullanma" olarak tanımlamıştır (World Report on Violence and Health, 2002: 5). Bu şiddet olgusuna yönelik farklı tanımlamalar yapılmış olup şiddetten daha derinden etkilenen bir grup olarak kadınlar özelinde kadına yönelik şiddet kavramı üzerinde durulması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Geçmişten günümüze kadına yönelik şiddet algısına bakıldığında, başlangıçta "dayak yiyen kadın" veya "dayağa maruz kalmış kadın" gibi ifadelerle dile getirildiği görülmektedir (Boyacıoğlu, 2016: 127). Bu şiddet, kadınların yalnızca cinsiyetleri nedeniyle karşı cins tarafından gerçekleştirilen, erkek ve kadın arasındaki güç

denge-sizliğinden kaynaklanan bir cinsiyete dayalı olay olarak değ-erlendirilirken, günümüzde artık evrensel bir problem olarak kabul edilmeye başlan-mıştır (Yavuz ve Okur Çakıcı, 2021: 39). 1993'te BM Genel Meclisi'nin geliştirdiğı Kadına Yönelik şiddeti Önleme Deklarasyonu'na göre, kadına karşı yalnızca fiziksel şiddetin değıl, aynı zamanda cinsel, sözel, ekonomik ve psikolojik zararlar sonuçlanan bir olgu olarak kadının yaşantısında tehdit edilmesi, özgürlüğünün kısıtlanması da dahil olmak üzere bir tanım yer almaktadır (Ayrancı ve diğ-erleri, 2002'den aktaran Somunoğlu İkinci, 2014: 22). Kadına yönelik şiddet, bir kadının cinsiyeti sebebiyle yaşadığı fiziksel, duygusal veya ekonomik zararı içeren her türlü şiddeti kapsar. Bu şiddet biçimi, kadınların güvenliğini ve temel insan haklarını ciddi şekilde tehdit eder. Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğı, ataerkillik ve ayrımcılık gibi kökleri derinlemesine olan bir sorundur (Başar ve Demirci, 2015: 43). Kadının zarar görmesine, özgüven kaybı yaşamasına ve ayrımcılığın devam etmesine neden olan fiziksel, psikolojik (duygusal), cinsel, toplumsal ve ekonomik gibi farklı şiddet türlerinden bahsedilebilir.

2.1.2 Kadına Yönelik şiddetin Türleri

şiddet, küresel çapta değışen bir olgu olup zaman ve toplum tarafından etkilene-rek modern dünyada devam etmiştir. Saldırganlık dürtüsü, bireylerin toplumsallaşma sürecinde öğrenilebilen temel bir faktördür. şiddet, çeşitli biçimlerde kendini gösterebilen bir olgudur ve bu hem bireysel hem de toplumsal düzeyde sıkça karşılaşılan bir durumdur (Akkaş ve Uyanık, 2016: 34). şiddetin geçerli ve herkes tarafından kabul edilebilecek bir tanımının yapılması ve hangi davranışların şiddet olarak tanımlanacağı, günümüzde son derece tartışmalı bir konudur (Coşkun olak, 2022: 19). Kadına yönelik şiddet, çeşitli biçimlerde ortaya çıkmakta olup, bunları fiziksel, psikolojik (duygusal), ekonomik, cinsel, siber ve toplumsal şiddet başlıkları altında ele alabiliriz.

2.1.2.1 Fiziksel şiddet

Fiziksel şiddet, bir kadına zarar verme veya tehlikeli şekilde müdahale etme eylemlerini iç-erir. Bu tür şiddet, darp, tokat, tekmeleme, boğma veya cinsel saldırı gibi aksiyonları kapsar (KSGM, 2016: 5). Yumruk atma, tekme atma, kolunu boğazını sıkma, özgürlüğünü kısıtlayacak şekilde bağlama, saçını çekip tartaklama, kesici veya yaralayıcı aletler kullanma, yakıcı maddeler kullanma, vücudunda sigara söndürme, uzuvlarına zarar verme, kısıtlı bırakma, işkence yapma, sağıksız şartlarda yaşatmak veya ihtiyaç duyduğı hizmetlerden yararlanmasını engellemek gibi eylemler, fiziksel şiddeti temsil eder (Güleker Törer, 2020: 19). Dünya Sağık Örgütü, fiziksel şiddetin yoğunluğunu orta

ve ağır olmak üzere iki ana kategori altında sınıflandırmaktadır. "Tokat, itme, tartaklama" gibi eylemler orta derecede fiziksel şiddeti temsil ederken, "vurma, tekmeleme, boğazını sıkma, yaralayıcı alet kullanma" gibi aksiyonlar ise daha ciddi ve fiziksel şiddetin yüksek boyutlu aldığı hal olarak tanımlanmıştır (Yıldırım, 1996 aktaran Yörük, 2010: 39).

Kadına yönelik şiddetin en belirgin türlerinden biri fiziksel şiddettir. Çünkü fiziksel şiddetin etkileri, diğer şiddet türlerine kıyasla daha fazla hissedilir; hatta çoğu zaman gözle görülebilir düzeydedir (Tufan, 2022: 14). Fiziksel şiddet, hafif yaralanmalardan kadının ölümüne kadar farklı şekillerde gerçekleşebilir. Bu şiddet türü, şiddet gösterenin fiziksel gücüne dayanabileceği gibi vücut bütünlüğüne zarar verecek aletler aracılığıyla gerçekleşebilir ve bazen uygulayıcının ihmaliyle de kaynaklanabilir (Adak, 2018: 183).

2.1.2.2 Psikolojik Şiddet

Duygusal şiddet olarak da adlandırılan psikolojik şiddet, duygusal manipülasyon ve baskı yoluyla gerçekleşen bir türdür. Bu tür şiddet; zayıf görme, küçük düşürme, ciddiye almama, korku uyandırma, değer verdiği kişilerden izole etme, eve hapsedme, ikinci bir eş getirme, ayrılma, terk etme gibi tehdit ve gözdağı verme yoluyla uygulanan bir biçimdir (Gürhan, 2015: 16). Bireylerin duygularına baskı yapmak için yapılan bu şiddet, normal yaşantıda en çok karşılaşılan türlerden biridir (Polat, 2016: 31). Kadına yönelik duygusal istismar; genellikle kadını yetersiz olarak nitelendirme, hiçbir şeyi başaramayacağını ima etme ve çocuklarına bakamayacağını söyleme gibi aşağılayıcı, küçük düşürücü ve bağırma dayalı biçimlerde kendini gösterir. Bu tür istismar, fiziksel istismardan daha sık ve yoğun olarak yaşanmaktadır (Gürhan, 2015: 17).

Psikolojik şiddet örüntüsü, doğrudan ve dolaylı olarak gerçekleşebilir. Doğrudan davranışlar, mağdura yönelik duygusal zarar vermeyi amaçlayan açık ve sözlü eylemlerken; dolaylı olarak, ataerkil toplum yapısındaki erkeğin şiddet davranışlarını normalleştirdiği toplumsal cinsiyet temelli bir durumla açıklanabilir (Çakır, 2020: 47).

2.1.2.3 Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet, kadının maddi kaynaklarına erişiminin kısıtlanması ve bu kaynakların, onun iradesi dışında kontrol edilmesiyle uygulanan bir baskıdır. Bu tür şiddet, kadının toplumda maddi özgürlüğünün kısıtlanması anlamına gelir. Erkekler, kadınların ekonomik özgürlüğe sahip olmalarını kendileri için bir tehdit olarak algılar ve bu nedenle kadına ekonomik şiddet uygulama eğiliminde olurlar. Çünkü ekonomik özgürlüğe sahip bir kadının erkeğe muhtaç olmayacağı ve baskıyla yönetilmeye karşı çıkacağı düşünülmektedir (Çalışkan ve Çevik, 2018).

Ekonomik şiddet, içinde barındırdığı çelişkili özelliklerle dikkat çeker ve bu tür şiddetin etkileri büyük önem taşır. Bir kadının elde ettiği geliri elinden alma eylemi ile kadının çalışma özgürlüğünü sınırlamak veya çalışma izni vermemek, ekonomik şiddetin önemli örneklerindendir (Polat, 2016, s. 33). Kadının ekonomik kaynakları üzerinde kontrol sağlanarak ekonomik özgürlüğü kısıtlandığında, bu durum kadının yoksullaşmasına yol açmaktadır (Açıkel, 2009: 9).

2.1.2.4 Cinsel Şiddet

Günümüzde giderek daha görünür hale gelen cinsel şiddet, kadının rızası olmadan gerçekleştirilen ve kadın üzerinde yıkıcı etkiler bırakan bir suç olarak tanımlanabilir (Polat, 2016: 26). Evlilik bağına bakılmaksızın kadına yönelik zorlayıcı cinsel istismar; sözlü ya da yazılı cinsel taciz, çocuk doğurmaya ya da doğurmamaya zorlamak, evlendirmeye veya kürtaj yaptırmaya zorlamak, ticari amaçlı cinsel ilişkiye zorlamak ve bekâret kontrolü gibi örnekler cinsel şiddet kapsamına girebilmektedir (Yörük, 2010: 40). Cinsel şiddet, genellikle psikolojik ve fiziksel şiddetle birlikte, kadının cinselliğine yönelik saldırılar şeklinde de ortaya çıkabilmektedir (Tufan, 2022: 14).

Bu şiddet türünün diğerlerine göre daha az görünür olmasının, yaşanan şiddetin yoğunluğu ile ilgili olabileceği gibi şiddete maruz kalan kadının mağduriyetini gizlemeye çalışması ve bulgularının belirgin olmaması nedeniyle de açıklanabilir (Kelleci, 2023: 90).

2.1.2.5 Israrlı Takip

Bilinen şiddet türlerinin dışında son zamanlarda ısrarlı takip de büyük bir sorun teşkil eden şiddet türü olarak karşımıza çıkmaktadır (Abdullayev, 2021: 16). Israrlı takip, hukuk düzenine aykırı olup art niyetle ve güvensizlik hissi yaratacak şekilde sürekli olarak bireyi korkutma amacı güden bir davranış biçimidir (Günay, 2012: 655-656). Erkeklerin, kadınların çalıştıkları yere giderek onları izlemeleri, iletişim araçları üzerinden tekrarlı aramalar yapmaları gibi zararlı eylemler ısrarlı takip kapsamına girmektedir (CEDAW, 2009). Ayrıca yapılan tekrarlı izlemelerin yanında, kadına zarar vermek amacıyla fiziksel olarak bulunduğu yerde takip edilmesi ve saldırganlık gösterilmesi de ısrarlı takibe örnektir.

2.1.2.6 Siber Şiddet

Son yıllarda teknolojik gelişmelerin hızlanması, başta iletişim olmak üzere insan yaşamını büyük ölçüde şekillendirmiştir. Bu gelişmeler, hayatı kolaylaştırırken gerçek

hayatta yer alan olumsuz iletişim biçimlerinin dijital ortama taşınmasına da yol açmaktadır. Özellikle sözlü ve yazılı şiddet içeren zorbalık, kadınların mağduriyetini derinleştirerek onları daha büyük bir riskle karşı karşıya bırakmaktadır. (Kaygısız, 2019: 162). Bu çağın sorunu olarak siber şiddet, kişi hak ve özgürlüklerini ihlal ederek yayılmasına sebep olmakta; internet üzerinden yapılan taciz, tehdit ve uygunsuz içeriklerin paylaşılması gibi çevrimiçi suçları içermektedir (Yorulmaz ve Karadeniz, 2022: 233).

2.1.2.7 Toplumsal Şiddet

Toplumsal şiddet, toplumsal cinsiyet temelli, sonradan kazanılmış bir davranış olup toplumlara, kültürlere ve zamana göre farklılıklar gösterebilmektedir. Bu davranış, toplumda cinsiyet temelli biçilen rollerle kadını kısıtlayarak, ayrımcılık ve aşağılama gibi eylemleri doğurmuş ve kadına yönelik şiddete zemin hazırlamıştır (Tufan, 2022: 19). Ataerkil yapı içinde kadının toplumsal normlardan sapması; toplumsal bir baskıya dönüşerek kadının kendini geliştirmemesine, temel özgürlüklerinin (ekonomik, sosyal, eğitim, sağlık) sınırlandırılmasına ve dezavantajlı bir duruma gelmesine yol açmaktadır (Bükecik ve Özkan, 2018: 36). İnsan haklarına dayalı bir toplumsal yapı kurabilmek için farkındalık yaratılması ve politik düzeyde çalışmalar yapılması gerekmektedir.

2.1.3 Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri

Şiddetin altında birçok neden yatabileceği gibi, sonucunda da birçok mağdur ortaya çıkmaktadır. Nedenlerin belirlenip doğru müdahale ile kadına yönelik şiddetin önlenmesi mümkün olacaktır (Çakır, 2020: 44). Kadın üzerinde kontrol kuran cinsiyet temelli toplumsal bakış açısı, kadının sosyal ve ekonomik hayata katılımını engelleyerek eşitsizlik yaratmaktadır. Bu durum, kadını güçsüzleştirerek şiddet uygulayanı güçlü gören bir anlayışla, cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddet davranışlarını görünür hale getirmektedir (Acar, 2013: 196). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadına yönelik şiddetin zeminini oluşturur ve toplumsal yapıya göre cinsiyet temelli güç eşitsizlikleriyle ilişkilidir (Bükecik ve Özkan, 2018: 33).

Toplumun katı cinsiyet ayrımı ve şiddete yüklediği anlam, normalleşmesiyle birlikte kendine güvenmeyen ve cinselliği saldırgan dürtülerle yaşayan bir erkek profili de şiddeti beslemektedir (Zastrow, 2013). Ayrıca, kadının ve yetiştiği toplumun ekonomik, eğitimsel ve kültürel açıdan zayıf olması, şiddet uygulayanın alkol ve madde kullanımı gibi alışkanlıklarının bulunması, şiddet davranışının ortaya çıkmasında etkili olan diğer parametrelerdir (Akyıldız, 2014: 16).

Şiddetin nedenlerini üç boyutta incelemek mümkündür: biyolojik ve psikolojik nedenler, kültürel nedenler ve ekonomik nedenler. Biyolojik etkenler, insan vücudundaki hormonal durumlar veya beyin kaynaklı hasarlar gibi faktörlerin, insan davranışını şiddet eğilimli hale getirebileceğini göstermektedir. Psikolojik nedenler ise psikotik ruhsal bozukluklar, depresyon, yüksek stres seviyeleri ve geçmişte yaşanan travmatik olaylarla ilişkilendirilebilir (Güleker Törer, 2020). Kültürel açıdan bakıldığında; sosyal etkileşimler sonucu aktarılan günlük yaşantılar, töreler ve kültürel kalıplar, bir sonraki nesil tarafından öğrenilmekte ve bu bağlamda yanlış şiddet davranışları da aktarılabilmektedir (Köknel, 2013). Ekonomik nedenler bağlamında ise hane içindeki gelir düzeyinin düşmesiyle kendini yetersiz hisseden erkeğin saldırgan bir tutum sergileme eğilimi gösterebileceği gibi kadının daha fazla gelir elde ettiği durumlarda da şiddetin tetiklenmesi mümkündür (Güleker Törer, 2020).

2.2 Güçlendirme Yaklaşımı

Güçlendirme yaklaşımı, bireylerin eksiklerine veya sorunlarına odaklanmak yerine onların hayatlarında olumlu değişim yaratabilecek güçlü yönlerini keşfetmelerine yardımcı olmayı amaçlar. Bu yaklaşım, bireylerin, grupların veya toplumların kontrol yetisine sahip olabilmesi için güçlendirilmesini ve sahip oldukları kaynakları keşfederek kullanmalarını sağlamayı amaçlar (Teater, çev. 2015: 63). Güçlendirme yaklaşımı, müracaatçıların sürece tam ve aktif katılımını destekler ve güçlü yönlerini fark etmelerini sağlayarak çözüm sürecine katkıda bulunmalarını hedefler. Bu anlayış, müracaatçıların kendi kaderlerini tayin etme ilkesine dayalı bir sosyal hizmet kuramı ve yöntemidir (Danış ve Özhan, 2019: 314). Ayrıca bireylerin mevcut başarılarına odaklanarak onların yapabilirliklerini gerçekleştirmelerine katkıda bulunur (Erbay, 2019: 43).

Güçlendirme yaklaşımı, bireylerin hedeflerine ulaşmasını engelleyen faktörleri belirlemelerine ve bu engellerle başa çıkmalarına yardımcı olur (Kesdi, 2020: 45-46). Güçlendirme yaklaşımı, sorun yaşayan birey veya grupların acılarını göz ardı etmeden hem kendi güçlü yönlerini fark etmelerini hem de bu güçleri sorunlarının çözümünde etkin bir şekilde kullanmalarını vurgular. Bu yaklaşım, sorun odaklı bir bakış açısını aşarak çözüm odaklı bir yaklaşımı benimser ve güçlendirmeyi hem bir araç hem de bir amaç olarak ele alır.

Bu alt başlık altında; güç ve güçlendirme kavramları incelenerek sosyal hizmet alanında güçlendirme yaklaşımının temel ilkeleri, bireysel ve toplumsal dönüşüm süreçlerindeki rolü ve toplumsal sorunların çözümündeki önemi ele alınacaktır. Özellikle

şiddet mağduru kadınların yaşadığı sorunların çözümünde güçlendirme yaklaşımının nasıl bir ilişki ve katkı sunduğuna odaklanılacaktır.

2.2.1 Güç ve Güçlendirme Kavramı

Güç, bireyin kendisi veya başkaları üzerinde etkili olabilecek kararlar alabilme süreci ya da dış etkilere karşı dayanabilme kapasitesi olarak tanımlanabilir (Thompson, 2016: 42). Güçlendirme ise bireylerin yaşamlarını kontrol etme yeteneği kazanarak potansiyellerini gerçekleştirme sürecidir. Bu kavram; toplumsal, kültürel ve politik bağlamlarda farklı anlamlar taşısa da özünde bireylerin kendi gündemlerini belirleme, beceriler edinme ve zorluklarla başa çıkma kapasitelerini ifade eder. Özellikle kadınlar için güçlendirme, tarih boyunca karşılaştıkları toplumsal cinsiyet normları ve ayrımcılıkla mücadelede kritik bir role sahiptir. Güçlendirme süreci; kadınların bu engelleri aşmalarına, kendi yaşamlarını yönlendirmelerine, özgüvenlerini artırmalarına ve yeteneklerini geliştirmelerine olanak tanırken, toplumsal eşitsizliklerin azaltılmasına da katkıda bulunur (Yıldırım ve Gül, 2021: 682).

Güç, bireyin hem kendi yaşamıyla ilgili bağımsız kararlar alabilmesi hem de başkalarını etkileyebilme kapasitesi olarak tanımlanabilir. Buna karşılık güçsüzlük, bireyin kendini suçlaması, özgüvensizlik, umutsuzluk gibi duygular yaşaması ve sosyo-ekonomik açıdan hassas bir durumda bulunması gibi çeşitli boyutlarda ortaya çıkabilmektedir (Duyan, 2010: 191).

Güç ve güçsüzlük kavramları kadar, güçlendirme kavramının da üzerinde durulması gerekmektedir. Bu kavram, en genel ifadeyle birey veya gruplara güç kazandırma süreci olarak tanımlanabilir. Güç ve güçlendirme arasındaki yakın ilişki, insanların kendi yaşamlarına dair konularda daha bağımsız ve otonom bir hale gelmesini hedeflemektedir (Aydemir, 2021: 62). Güçlendirme stratejilerinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için gücün doğru bir şekilde kavranması kritik öneme sahiptir. Güç ve güçsüzlük terimlerinin anlamlarını doğru bilmek ve bu dinamiklerin bireysel sistemlerde nasıl işlediğini anlamak, uygun müdahaleler için gereklidir (Erbay, 2019: 51). Ayrıca, sorun sahibi bireylerin güç algılarını anlamak, her bireyin kendine özgü güçlü yönleriyle sorunlarla başa çıkabileceği gerçeğini vurgulamaktadır (Bozkurt, 2021: 42).

2.2.2 Güçlendirme Yaklaşımının Tarihsel Gelişimi

Güçlendirme kavramının ortaya çıkışı ve gelişiminde Solomon, bu yaklaşımı sosyal hizmetin bir yöntemi olarak tanımlamıştır. Berger ve Neuhaus ise güçlendirmeyi refah uygulamalarının temel taşı olarak görmüştür. Kavramın yaygınlaşmasında ise sosyal

sorunların çözümünde Rapport'un önemli bir rol oynadığı bilinmektedir (Altıntop, 2018: 16) .

Güçlendirme yaklaşımını ilk ortaya atan hümanist eğitimci Freire, bir insanın temel hedefinin kendini sorgulayıp düşünen ve çevresine etki ederek özgürleştiği bir yaşam standardı sağlamak olduğunu savunmaktadır (Freire, 2005' den aktaran Altıntop, 2018: 17). Güç kavramının sosyal hizmet literatürüne girişi ve mesleki uygulamalarda kullanılması gerektiği düşüncesi 1970'lere dayanmaktadır. Bu dönemde, müracaatçıların yaşadıkları çevredeki güç odaklarının ve onları güçsüzleştiren faktörlerin fark edilmesi ve bu faktörlerle mücadele edilmesi gerektiği anlayışı olgunlaşmıştır (Erbay, 2019: 58).

1980'lerde Dennis Saleebey, o döneme kadar devam eden sorun temelli sosyal hizmet anlayışına karşı çıkarak güç temelli bir yaklaşımla her bireyi bağımsız bir şekilde ele almanın ve bireyin sorun alanlarından ziyade güçlü yanlarına odaklanmasını sağlayacak iş birliği çalışmalarını içeren bir anlayışı geliştirmiştir (Teater, 2015: 50). İnsanı merkeze alan bu yaklaşım, modern dünya sorunlarına daha kalıcı çözümler sunmayı sorun sahibi bireyin kendini gerçekleştirmesiyle mümkün kıldığından önemli bir kuramsal ve yöntemsel parametre olarak değerlendirilmektedir.

2.2.3 Güçlendirme Yaklaşımının Sosyal Hizmet Mesleğindeki Önemi

Sosyal hizmet, multidisipliner bir meslek olarak çeşitli kuram ve yaklaşımlardan yararlanmış ve bunları uygulama sürecine dahil etmiştir. Mesleğin ortaya çıktığı dönemde, bireyin yaşadığı problemlere odaklanan sorun temelli bir bakış açısı benimsenirken güçlendirme yaklaşımının sosyal hizmet uygulamalarında yer almasıyla sorunlardan ziyade bireyin güçlü yönlerine odaklanılmaya başlanmıştır.

Sosyal hizmet mesleği, bireyin karşılaştığı problemlerle mücadele ederken onun mevcut güçlerinin farkına varmasına katkı sağlamayı amaçlar. Bireyin güçsüz kaldığı durumlarda müdahale planı oluştururken, birey adına karar almak yerine onu harekete geçiren bir yaklaşım sunar (Akgün ve Çifçi, 2010: 28). Bu anlayışı destekleyen güçlendirme yaklaşımı, bireyin kendi yaşamı üzerinde kontrol sahibi olmasını sağlayarak sorunlarla mücadelede çözüm odaklı bir bakış açısını vurgular (Tuncay, 2009).

Güçlendirme yaklaşımı, sosyal hizmet mesleğinin tüm müdahale alanlarında kullanılabilecek bir yöntem olarak bireyin karşılaştığı güç dengesizliklerine karşı çözüm odaklı müdahaleleri yeniden yapılandırmayı hedefler. Bu müdahaleler; bireysel düzeyde (mikro), aile veya küçük gruplar gibi topluluklarla (mezzo) ve toplumun genelini kapsayan geniş ölçekli yapılarla (makro) uygulanabilmektedir (Pak, 2020: 358). Makro düzeyde, tüm insanların eşit haklara sahip olmasını ve sosyal adaletsizlikle mücadeleyi

amaçlar. Hem bir araç hem de bir amaç olarak bu yaklaşım, bireyi çözüm sürecinin merkezine koyarak sorunların çözümüne odaklanır (Duyan, 2011: 155). Diğer birçok yaklaşımdan farklı olarak, bireyi aile ve toplulukların çeşitli yeteneklerine dayanarak destekler, mevcut potansiyelin ortaya çıkarılmasına ve bireyin kendine olan güven ve motivasyonunun artmasına yardımcı olur. Böylece bireyin kendini gerçekleştirme önündeki engeller kaldırılabilir (Akgül Gök, 2018: 12).

2.2.4 Güçlendirme Yaklaşımı ve Kadına Yönelik Şiddet

Güçlendirme, bireylerin ve grupların kendi yaşamlarını yönlendirme, kararlar alabilme ve değişiklik yapabilme yeteneklerini ifade eder. Ancak bireylerin kendi sorunlarını çözme sürecine katılabilmesi için ayrımcılık, yoksulluk, cinsiyet eşitsizliği gibi birçok toplumsal engel bulunmaktadır. Bu sorunlardan biri olan kadına yönelik şiddet, güçlendirme bağlamında ele alınmalı ve kadınların bu tür şiddetle nasıl başa çıkabileceklerini öğrenmeleri için destek sağlanmalıdır.

Bu sorunların temelinde yatan sebepler, müracaatçının kendisiyle doğrudan ilgili olmayıp onu yetersiz kılan diğer sistemlerle ilgilidir. Bu alanda çalışan profesyoneller; sahada karşılaştıkları bireylerin çoğunun şiddet, yoksulluk, olumsuz hayat alışkanlıkları, yalnızlık, eğitimsizlik ve yetersiz bilgi gibi sorunlarla mücadele ettiğini gözlemlemektedir. Bu bireyler, bu sorunlardan kurtulmayı istemekte ancak bunu başarmak için gerekli gücü ve mücadele yollarını tek başlarına bulmakta zorlanmaktadırlar (Duyan, 2019: 180). Bu yaklaşımın en önemli hedefi; müracaatçıyı olumsuz duygular ve düşüncelerle etkileyen nedenlerin ortadan kaldırılması, mevcut çabalarının artırılması ve mücadele gücünün teşvik edilmesidir. Böylece, birey kendi içsel motivasyonlarıyla sorunlarını çözme yolunda self-determinasyonunu kazanabilir (Erbay, 2019: 48).

Kadının güçsüzleştiren önemli sorun alanlarından biri olan şiddet, yalnızca kadını değil toplumları da ilgilendiren makro boyutlu bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal hizmet, insanların yaşamlarını şiddetten arındırmada rol oynamakta ve sosyal hizmet mesleğinin bir yöntemi olarak güçlendirme perspektifi, şiddetle mücadelede etkili bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Güçlendirme, bireylerin ve toplumların kendi potansiyellerini ve kaynaklarını kullanarak yaşamlarını daha güvenli ve sağlıklı hale getirmelerine yardımcı olan bir süreçtir (Arıkan, 2011: 43-44).

Şiddet mağduru birey, kişisel ve çevresel alandan beslenen çeşitli güç kaynaklarına sahiptir. Bireysel anlamda yaşadığı şiddetin psikolojik etkisi, şiddet algısı ve deneyimleri; çevresel etkenler ise aile, yakınlar, diğer şiddet mağduru kadınlar, destek veren

profesyoneller ve hukuksal uygulamalar gibi toplumsal yapılarla şekillenir (Tuncay, 2009: 2). Bireyin güçlenmesinde, kişinin kendi kapasitesinin farkına varması ve bu kapasitesini ortaya çıkaracak çevresel etkenlerin sağlanması, baş etme becerilerini geliştirmesine yardımcı olacaktır (Çoban, 2011: 119). Bu süreç, bireyin biyo-psiko-sosyal açıdan özgür hareket edebilmesini ve kendi kaderini tayin etme (self-determinasyon) hakkını kazanmasını sağlayacaktır (Bozkurt, 2021: 41).

Şiddet mağduru kadınların sorunlarının çözümünde yalnızca hukuki düzenlemeler yeterli olmamakta bu çözümler genellikle geçici ve yüzeysel kalmaktadır. Kadınların mağduriyetini önlemek ve kalıcı bir çözüm sağlamak için, hukuki tedbirlerle birlikte sosyal hizmet temelli güçlendirme yaklaşımının da uygulanması gereklidir. Bu yaklaşım, kadınların kendi güçlerini keşfetmelerine ve yaşamlarında kontrol sahibi olmalarına yardımcı olarak, daha etkili ve kalıcı çözümler sunar (Gökkaya, 2023: 57).

Sorunların çözüme kavuşturulmasında, birey odaklı sosyal hizmet yaklaşımı ile hukuksal düzenlemelerdeki yüzeysel çözümler arasında bir örtüşme yoktur. Bu çalışmanın özelinde, şiddet mağduru kadınların mağduriyetini önlemeye ve korumaya yönelik yasal mevzuatın, sosyal hizmet temelli bir yaklaşım olan güçlendirme ile ele alınması, kalıcı çözüm için önemli bir gerekliliktir.

2.3 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Hukuksal Durum

Kadına yönelik şiddet, insanlık tarihi kadar eski bir sorun olmasına rağmen, toplumda görünür hale gelmesi ve bir sorun olarak ele alınması oldukça yenidir. Kadınların yaşadığı şiddetle ilgili farkındalığı arttıkça ve mücadele mekanizmaları gelişmeye devam etse de birçok şiddet olayı hala gizli kalmaktadır. Aileyi ön planda tutan toplumlarda ise kadına yönelik şiddet, bir insan hakları ihlali olarak kabul edilmemiş; bunun yerine aile içi bir sorun olarak görülüp çözülmesi gereken bir durum olarak değerlendirilmiştir (Sarı, 2010: 40-42). Bu durum, kadına yönelik şiddetle mücadele edecek yasal mevzuatın ilerlemesini sekteye uğratan bir bakış açısı olduğunu söylemek mümkündür.

Ataerkil toplumlarda kadını yücelten yazılı olmayan değerler bütünü bulunmasına rağmen, caydırıcı olmayan bu duruma karşılık olarak toplumların uyması gereken yazılı hukuk kurallarına ihtiyaç duyulduğu yadsınamaz bir gerçektir (Görücü, 2018: 16). Kadına yönelik şiddet davranışı, insanlık tarihi kadar eski olmasına karşın, sorun olarak algılanıp çözüme kavuşturulması çok yakın tarihlerde gündeme gelerek ulusal ve uluslararası anlamda çıkarılan yasalara ihtiyaç duyulmuştur (Moroğlu, 2012). Bir sorun olarak algılanan kadına yönelik şiddetin önlenmesi, kadının korunması ve şiddet uygulayan

hakkında cezai işlemlerin uygulanması, 1970'lerde gündeme gelmiş, 1990'lardan sonra ise kapsamlı olarak ele alınarak yazılı hale getirilmeye başlanmıştır (Akyıldız, 2014: 42).

Şiddetin karşısında caydırıcı bir güç olarak kanunların varlığı, devlet eliyle yapılacak mücadelede önemli bir araçtır. Ancak her devletin bu hususta aynı hassasiyetle yaklaşmaması ve mücadele eden devletlerin, kağıt üstünde yazılı olan kanunları pratikte başarısız bir şekilde uygulamaları, bu alanda hizmet veren kurumların zayıf kalması olumsuz sonuçlara yol açmakta ve kadına yönelik şiddetin devam etmesine sebep olmaktadır (Özkazanç, 2013: 253-258). Bu durum, kadına yönelik şiddetle mücadelede devletin etkin bir rol alması gerektiğini gösterirken aynı zamanda tüm devletleri bağlayıcı uluslararası düzenlemeler ve bu düzenlemelerin evrensel kabul görmüş caydırıcı uygulamalara ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır.

Tüm bu bilgiler ışığında; kadına yönelik şiddetle ilgili istatistiklerin dünya genelinde yaygın bir sorun olduğunu ciddi anlamda gözler önüne sermektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 2021'de yayımladığı verilere göre, dünyada kadınların %27'si, partnerleri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Özellikle fakir ülkelere bakıldığında, kadınların şiddete maruz kalma oranlarının çok daha yükseldiği görülmektedir (Yanık vd., 2014: 105). Türkiye'deki duruma bakıldığında ise UNFPA ve Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (TKDF) tarafından yapılan araştırmada, her 10 kişiden 8'inin şiddete uğrayan kadın olduğu, bu kadınların %73'ünün evli ve %42'sinin 31-55 yaş arasındaki bireylerden oluştuğu vurgulanmaktadır (TKDF ve UNFPA, 2021). Bu istatistikler, kadına yönelik şiddetin küresel bir kriz olduğunu ve etkili çözümler için uluslararası bir dayanışma ve etkin yasal düzenlemeler gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Buradan hareketle, bu bölümde kadına yönelik şiddetle mücadelede önce uluslararası hukuksal gelişmelere değinildikten sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuksal durumuna bakılarak daha özelde 6284 sayılı kanun kapsamında sunulan koruyucu ve önleyici uygulamalara yer verilecektir.

2.3.1 Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Uluslararası Gelişmeler

Toplumların kendi gerçekliklerine göre yaşadıkları şiddet vakaları, geleneksel bir yaklaşımın ötesinde tüm farklılıkları gözeten ve sorunu ortadan kaldırmaya yönelik bütüncül bir bakış açısına geçmeyi elzem kılmaktadır. Şiddetin aile içinde kalan bir sorun olarak kabul edilmesi, tüm dünya devletlerinin bu durumu toplumsal bir sorun olarak gündemlerine almalarını geciktirmiştir. Uluslararası arenada 1980'li yıllarda adından söz ettirilen bu durum, 1990'ların ardından bir insan hakları ihlali olarak güçlü şekilde

vurgulanmaya başlanmıştır. 1991 yılında, BM Ekonomik ve Sosyal Haklar Komisyonu ve Kadının Statüsü Komisyonu (KSK) tarafından kadına yönelik şiddetle ilgili yapılan yaklaşımlar, sonraki yıllarda bu sorunun çözülmesine yönelik önemli adımların atılmasına zemin hazırlamıştır (KSGM, 2016: 3).

Bu bağlamda, küresel bir sorun olarak kabul edilen kadına yönelik şiddet, uluslararası çalışmaları ve bu çalışmalara dayalı belgeleri gerekli kılmaktadır. Bu çalışmaların kronolojik sırasıyla en önemli örnekleri olarak CEDAW, Dünya Kadın Konferansları, Avrupa Birliği'nin Çalışmaları ve İstanbul Sözleşmesi ele alınacaktır. Bu başlık altında, kadına yönelik şiddetle mücadelenin gelişimi ve Türkiye'deki mevcut uygulamalara nasıl temel oluşturduğunun anlaşılması amaçlanmaktadır.

2.3.1.1 Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW)

Birleşmiş Milletler tarafından 1979 yılında kabul edilen ve 1981 yılında yürürlüğe giren bu sözleşme, kadının gündelik yaşamında karşılaşılabileceği tüm problemleri göz önünde bulundurarak, kadına yönelik olumlu bir yaklaşım benimsemektedir. Bu sözleşme, kadınların mevcut sosyal yapı içinde erkeklerle eşit bir statüye ulaşmasını ve kadına yönelik olumsuz tutumların önlenmesini hedefleyen politikaları gündeme getirmiştir. Ancak kadına yönelik şiddet konusunda somut bir iyileştirme sağlandığı söylenemez (Arslan, 2011: 6-7).

Türkiye, 1986 yılında kabul ettiği bu sözleşme ile yalnızca hukuki alanda değil kadınların sosyal hayatındaki olumsuz tutumları da ortadan kaldırmayı hedefleyen önemli bir adım atmıştır. Kadın hakları açısından Türkiye'nin taraf olduğu bu sözleşme, ulusal hukukta yer bulmuş ve mevzuatta bazı değişiklikler ile uygulamada önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Ancak kadına karşı ayrımcı tutumlar hala çok boyutlu olarak devam etmektedir. Bu nedenle, yalnızca mevzuat üzerindeki iyileştirmeler değil aynı zamanda pratikte uygulanabilir ve sosyal hayatın her alanına yerleşmesi gereken bir değişim gereklidir (Özçelik Kale, 2017: 338). Türkiye ve diğer ülkeler de bu sözleşmeye dair çekincelerini dile getirmiş, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yeni platformların oluşturulması gerektiğini ortaya koymuştur.

2.3.1.2 Dünya Kadın Konferansları ve Pekin Eylem Platformu

Kadın figürünün değerli olduğu ve dezavantajlı durumunun ortadan kaldırılmasının hedeflendiği Dünya Kadın Konferansları, bu amaca ulaşmak için önemli bir platform olmuştur. Bu bağlamda, konferanslarda alınan kararlar ve tartışılan politikalar büyük bir

öneme sahiptir. Özellikle Pekin'de 1995 yılında toplanan 4. Kadın Konferansı, kadın haklarının güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması noktasında tarihi bir dönüm noktası oluşturmuş, konferansın sonuçları küresel ölçekte kadınlara yönelik şiddetle mücadele ve eşitlik politikalarının geliştirilmesine zemin hazırlamıştır.

Kadına yönelik şiddet, toplumlarda daha görünür bir sorun haline geldikçe, bu durum uluslararası platformlarda yankı uyandıran Dünya Kadın Konferanslarının toplanmasına zemin hazırlamıştır. Bu konferanslar, temelde kadının kalkınmada daha etkin roller üstlenmesi ve güçlenmesine, içsel kapasitesinin gelişmesine odaklanarak, şiddet olgusunun ortadan kalkmasına katkı sağlanacağı tezini savunmaktadır (Yıldırım ve Gül, 2021: 685-686). 1975 yılında Meksika'da gerçekleştirilen Dünya Kadın Konferansı'nda kabul edilen Eylem Planı, ailenin ve bireylerin eşitliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla eğitim programlarının uygulanmasını önermiştir. 1980'de Kopenhag'da düzenlenen 2. Dünya Kadın Konferansı'nın sonuç bildirgesi, özellikle "aile içi şiddet" konusuna dikkat çekmiştir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin 1984 tarihli kararında, kadına yönelik şiddetin bir sağlık sorunu olarak ele alınması gerektiği vurgulanmış, mağdura yardım edilmesi ve şiddetin tekrarlanmasının önlenmesi için kamuoyunda farkındalık ve duyarlılık oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir (Moroğlu, 2016).

1985'te Nairobi'de gerçekleştirilen 3. Dünya Kadın Konferansı'nın sonucunda yayımlanan "Kadının İlerlemesi İçin Nairobi İleriye Yönelik Stratejiler" belgesinin Barış bölümünde, kadına yönelik şiddetle mücadele için öncelikli olarak hukuki tedbirlerin alınması, mağdurlara yönelik kapsamlı destek mekanizmalarının kurulması ve farkındalık artırıcı faaliyetlerin yapılması gerektiği vurgulanmıştır (Yıldırım ve Gül, 2021: 681).

1995'te Pekin'de düzenlenen 4. Dünya Kadın Konferansı'nda, kadına yönelik şiddet konusuna vurgu yapılmış ve kabul edilen Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planı ile devletlere, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi ve sona erdirilmesi konusunda taahhütlerde bulunulmuştur. Bu çerçevede; şiddete maruz kalan kadınlar için başvurabilecekleri merkezlerin ve konukevlerinin sayısının artırılması, ücretsiz danışmanlık, psikolojik ve yasal destek sağlanması gibi konular öne çıkmıştır. Ayrıca kadının kamusal ve özel alandaki tam ve eşit katılımını engelleyen faktörlerin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi alanlarda kadınların daha fazla yer almasıyla ortadan kaldırılabileceği vurgulanmıştır. Kadına yapılan şiddet içerikli tüm eylemlerin, cinsiyet temelli farklılıkları derinleştirip kadını güçsüzleştirerek çok yönlü bir yoksunluğa sürüklediği, toplumsal düzeyde yalnızca kadını hedef alan şiddetin "fiziksel, cinsel veya

psikolojik zarar ve sıkıntıya neden olacak herhangi bir eylem" olarak tanımlandığı ifade edilmiştir (Moroğlu, 2013).

Pekin'de birçok ülkenin iştirak etmesiyle gerçekleştirilen Dördüncü Kadın Konferansı'nda kabul edilen Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, kadınların toplumsal, ekonomik, politik ve kültürel alanlarda karşılaştıkları engellerin ortadan kaldırılması amacıyla çeşitli çözüm önerileri geliştirmiştir. Bu belgelerde; kadına yönelik şiddetin önlenmesi, kadınların eğitim ve sağlık hizmetlerine erişiminin artırılması, kadınların ekonomik ve siyasi karar alma süreçlerine katılımının güçlendirilmesi gibi hedefler belirlenmiştir. Konferans, aynı zamanda kadınların haklarını güvence altına alacak hukuki ve toplumsal reformların yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Türkiye ise Pekin Eylem Platformunda, kadınlar açısından alınan bu önemli ilkelere çekince koymaksızın kabul ederek taahhütlerde bulunmuş ve harekete geçmiştir. Bunun sonucunda, özellikle 1997 yılından itibaren zorunlu ve aksatılmadan uygulanan 8 yıllık eğitim programı başlatılmıştır. Ayrıca sağlık alanında da önemli adımlar atılarak kadın hakları ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi yönünde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir (Karıncı, 2011).

2.3.1.3 AB Genelinde Kadına Yönelik Şiddetin Önlemeye Dair Politikalar

20 Mart 1950'de imzalanan Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi, insanların temel hak ve özgürlüklerini güvence altına almayı amaçlamıştır. Bu sözleşme, yaşama hakkı, işkence yasağı, özgürlük ve güvenlik hakkı gibi temel insan haklarını içermekte ve ayrımcılığı yasaklamaktadır. Ancak bu sözleşme kadına yönelik şiddet veya kadınların özel hakları ile ilgili doğrudan bir düzenleme içermemektedir. Kadınların insan haklarına dair özel bir vurgunun yapılmaması, bu alandaki boşluğu gözler önüne sermiştir. Avrupa Konseyi, kadına yönelik şiddet ve kadın haklarını insan hakları çerçevesinde ele almaya başlamış olsa da, bu konuya dair özel bir düzenleme ancak 2002 yılı itibarıyla gündeme gelmiştir. 2002 yılı itibarıyla Avrupa Konseyi, kadına yönelik şiddetle mücadeleyle yönelik özel bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğunu kabul etmiş ve bu konuda somut adımlar atılmaya başlanmıştır (Akkaya Şahin, 2010: 40).

Kadına karşı şiddeti sona erdirmek amacıyla birçok uluslararası çalışma gerçekleştirilmiş, özellikle 2000'li yıllardan sonra bu alanda önemli bir ivme kazanılmıştır. Bu çalışmalar, kadın haklarının sadece Avrupa Birliği (AB) ülkeleriyle sınırlı kalmayıp AB üyesi olmayan ülkelerde de geçerli olmasına yönelik çabaları içermektedir (Sönmez, 2020: 2-3). Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 28 Haziran 2006'da kabul edilen "Kadınların Şiddete Karşı Korunmasına İlişkin Tavsiye

Kararı," şiddetin önlenmesi, mağdurların korunması ve yargıçların bu konuda eğitim alması gereken programların detaylı bir şekilde ele alındığı bir belgedir. Bunun yanı sıra, Avrupa Birliği 2006 yılını "Aile İçi Şiddetle Mücadele Yılı" olarak ilan etmiştir (Akyıldız, 2014: 43).

Kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair tüm bu çabalar, ciddi bir yaptırım gücüne sahip, yazılı bir sözleşmeye olan ihtiyacı ortaya çıkarmış ve bu durum, İstanbul Sözleşmesi'nin temelini atmıştır.

2.3.1.4 İstanbul Sözleşmesi

2008 yılında Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi, kadına yönelik şiddetin sona erdirilmesi için önemli aşamalar kaydedilmiştir. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komitesi (AKİH), kadına yönelik olumsuz davranışlarla mücadele etmek ve şiddet mağduru kadınları koruyacak tedbirler almak amacıyla, bağlayıcı ve yaptırım gücü olan, gelişmiş devletlerin de taraf olacağı bir uluslararası sözleşme oluşturulması çağrısında bulunmuştur (Akyıldız, 2014: 47).

11 Mayıs 2011'de İstanbul'da Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından imzaya açılan "Kadına Yönelik Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme", uluslararası hukukta kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet konularında yaptırım gücü olan ilk sözleşme olarak dikkat çekmektedir. İstanbul'da imzalanmış olması nedeniyle genellikle İstanbul Sözleşmesi olarak anılan bu sözleşme, ilk kez bağlayıcı hale gelmiş ve kadına yönelik şiddeti insan hakları ihlali olarak tanımlamıştır. Ayrıca bağımsız bir denetim mekanizması kurulmasına dair düzenlemeler de içermektedir. Türkiye, sözleşmenin imzaya açıldığı törende imzalayan ve onaylayan ilk ülke olmuştur (Özkan, 2017: 555).

Sözleşmede, kadına karşı yapılan şiddetin sonlanması için yasal bir zemin oluşturulmasına ihtiyaç duyulduğu belirtilmiş ve kadına yönelik koruyucu ve önleyici desteklerin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Bu sözleşme, üye devletler üzerinde bağlayıcı bir etkiye sahip olup mağdurların haklarını hiçbir ayırım gözetmeksizin korumayı kabul eden bir yapıya sahiptir (Demirkır Ünlü, 2013: 50). Ancak Türkiye Cumhuriyeti, sözleşmede yer alan cinsel kimlik ve cinsel yönelimlere yönelik bakış açısından dolayı ev sahipliği yaptığı bu sözleşmeden daha sonra çekilmiştir.

İstanbul Sözleşmesi, taraf devletlere çeşitli yükümlülükler getirmektedir. Bu kapsamda, sözleşme, devletlere hem özel hem de kamusal alanda şiddeti önleme, kadınların şiddete uğramama haklarını güvence altına alma ve mağduriyet ortaya çıkmadan önce gerekli koruyucu ve önleyici yasal düzenlemeleri yapma görevini

vermektedir. Ayrıca, devletlerin ulusal mevzuatlarında bu hususlara yer vermesini sağlamayı amaçlamakta ve failleere yönelik ciddi yaptırımlar önermektedir (Demirkız Ünlü, 2013: 65).

İstanbul Sözleşmesi'ne ev sahipliği yaparak taraf ülkelere öncülük eden Türkiye Cumhuriyeti, bu tutumunun yanı sıra kendi yerel hukukunda sözleşmenin içeriğine uygun düzenlemeler getirecek bir yapılanmaya gitmiştir. Bu çerçevede, İstanbul Sözleşmesi'nin etkisiyle 6284 sayılı Kanun'un ortaya çıktığı ve bu kanunun sözleşmeden faydalandığı söylenebilir. Yeni kanun, ulusal yasalarla AB standartlarına uygun düzenlemeler yaparak mevcut hukuki boşlukları kapatmayı hedeflemiş ve uluslararası bir sözleşmeyle bu alanda sorumluluk almayı ve işbirliği yapmayı kabul etmiştir (KSGM, 2016). Bu nedenlerle İstanbul Sözleşmesi, hem yerel hem de uluslararası hukuk açısından uyum ve işbirliğine katkı sağlayarak şiddetle mücadelede ulusal mevzuata önemli bir referans olmuştur.

2.3.2 Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Türkiye'deki Gelişmeler

Türkiye'de kadın hakları hareketi, Osmanlı Devleti'nin son dönemindeki gelişmelerle bağlantılı olsa da o dönemde kadınlar, eğitim ve iş hayatına katılımda ciddi kısıtlamalarla karşılaşmışlardır. Ancak Cumhuriyet dönemiyle birlikte kadınların eğitim ve iş hayatına katılımı teşvik edilmiş, kadınlar çeşitli dernekler ve örgütler aracılığıyla toplumsal yaşama katılımı artırmak ve şiddetle mücadele etmek gibi kadın hakları için mücadele etmişlerdir (Cihan ve Karakaya, 2017: 320).

Buna karşın Türkiye'de, kadına ve aile içindeki şiddete karşı ciddi bir sorun devam etmektedir. Kadınların şiddete maruz kalmadan yaşamlarını sürdürebilmeleri ve bu sorunla etkili bir şekilde mücadele edilebilmesi için birçok önemli adım atılmıştır. Bu adımların amacı, kadınların iyilik halini istikrarlı bir yapıya kavuşturmanın yanı sıra, mevcut yaşam süreçlerinde her yönden güçlenmelerini sağlamaktır (TBMM, 2015: 388). Bu doğrultuda, atılan adımlar Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve ona bağlı diğer mevzuat yapıları çerçevesinde değerlendirilecek ve şiddetle mücadelede temel referans olan 6284 sayılı kanun üzerinde durulacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti, kadınlarla ilgili olarak dünya çapında benzersiz bir tarihe sahip bir süreç yaşamıştır. Bugün alınan kararlar ve uygulanan politikaların çoğunda, bu tarihsel geçmişin etkilerini net bir şekilde görmek mümkündür. Ülkenin kurulduğu 1923'ten sonraki ilk 10 yıl içinde, kurucu lider Mustafa Kemal Atatürk öncülüğünde gerçekleştirilen yenilik hareketleri, kadınların vatandaşlık haklarını kazanmasını sağlamış ve Türk toplumunun yeniden şekillendirilmesine katkı sunmuştur. Bu dönemde kadınların eğitim hakkı, çalışma hayatına katılımı ve siyaset gibi kamusal alanlarda

eşitlikçi politikalarla devlet, kadınların toplumsal hayata katılımını teşvik etmiş ve desteklemiştir (Akyıldız, 2014: 50). Son yıllarda ise Türkiye, kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik olarak Anayasa, Medeni Kanun, Ceza Kanunu, İş Kanunu ve Aile Mahkemeleri gibi birçok alanda önemli düzenlemeler yaparak, bu konuda kayda değer adımlar atmıştır (Yavuz ve Okur Çakıcı, 2021: 58).

2.3.2.1 1982 Tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Anayasa, devletin temel yapılanmasını ve bireylerin hak ile özgürlüklerini düzenleyen, güvence altına alan en önemli belgedir. Ancak Anayasa'da kadına yönelik şiddetle ilgili doğrudan bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikte, 10. Maddede geçen eşitlik vurgusu, kadına yönelik şiddetin temelinde yatan problemleri engellemeye yönelik bir amaca hizmet etmektedir. Ayrıca 41. maddede yer alan "Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahını sağlamak, özellikle ananın ve çocukların korunması, aile planlaması öğretimi ve uygulamasını temin etmek için gerekli tedbirleri alır ve teşkilatları kurar." ifadesi, kadını ve aileyi destekler niteliktedir (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 1982).

2.3.2.2 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu

Medeni Kanun, bu ülke vatandaşı olan tüm bireylerin doğumundan ölümüne kadar olan tüm işlemlerini düzenleyen kurallar bütünüdür. Eşler arasındaki eşitlik, Medeni Kanun'un 185. maddesi ile sağlanmış; bu madde ile evlilik birliğini karı-kocanın birlikte yöneteceği, haklar ve sorumluluklarda eşitlik vurgulanmıştır. 192. madde ise kadının iş ve meslek sahibi olmasını, kocasının iznine bağlı olmaktan çıkarmış; 197. madde ise eşlerden her birine, ortak yaşam nedeniyle kişiliği, ekonomik durumu ya da ailenin huzuru ciddi şekilde tehlikeye düştüğü takdirde ayrı yaşama hakkı tanımış ve bu doğrultuda eşlerin kişiliğinin korunmasını amaçlamıştır. Ayrıca 162. maddede eşler arası şiddet, boşanma nedeni olarak kabul edilmiştir ki bu da önemli bir düzenleme olarak öne çıkmaktadır (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2001).

Bu kanun, toplumu oluşturan temel yapı olan aile kavramına ilişkin düzenlemeleri ve iyileştirmeleri öngören, fertleri bağlayıcı kurallar bütünüdür (Şener, 2011). Bu maddeler hakkında genel bir değerlendirme yapıldığında, aile içerisinde kadın ve erkeğin eşit statüde değerlendirildiği ve herhangi bir tahakkümün reddedildiği anlaşılmaktadır.

2.3.2.3 4787 Sayılı Aile Mahkemeleri Kanunu

Bu mahkemeler, aile hukukunu ilgilendiren davaların yanı sıra Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un uygulanmasından doğan davalara da bakmaktadır. Aile Mahkemelerinde alınacak kararlar, koruyucu, eğitici ve sosyal tedbirlerle aileyi oluşturan bireylerin korunmasına yöneliktir (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2003).

2.3.2.4 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

Kadının mağdur olduğu birçok suç, topluma karşı işlenen suçlar kapsamında çıkarılıp kişilere karşı işlenen suçlar kapsamına alınarak cezaları ağırlaştırılmış; yapısal değişikliklerin yanı sıra kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve özellikle kadın ile çocuğun fiziksel, psikolojik ve cinsel bütünlüğünün korunmasına yönelik çok önemli düzenlemeler yapılmıştır (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2004). Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli adımlardan biri olarak bu kanun, kadına karşı şiddeti suç olarak tanımlamış ve cezalandırmıştır.

2.3.2.5 4857 Sayılı İş Kanunu

Yeni İş Kanunu'nun temel felsefesi, işçi-işveren ilişkisinde cinsiyet dahil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağı esası üzerine kuruludur (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2003). Bu bakımdan kanun, kadına yönelik ayrımcılıkla mücadele ederken aynı zamanda kadına yönelik şiddetle de dolaylı olarak mücadele etmeye ve kadının güçlenmesine zemin hazırlamıştır.

2.3.2.6 4320 Sayılı Kanun

Türkiye, dünya çapında geçerliliği olan sözleşmelere imza atmasının yanı sıra kadına yönelik şiddetle mücadelede hukuksal anlamda atılan ilk adım, 1998 yılında yürürlüğe giren 4320 sayılı "Ailenin Korunmasına Dair Kanun" olmuştur (Cihan ve Karakaya, 2017: 311). Daha sonra yerini 6284 sayılı kanuna bırakacak olan bu kanun, 4 maddelik kısa bir metin olup aile içi şiddeti önlemek amacıyla alınacak tedbirlerin neler olduğunu, kimleri kapsadığını ve nasıl uygulanacağını belirlemektedir. Ancak, kapsamı itibarıyla temel amacını gerçekleştirme konusunda eksik kalmış ve bu durum eleştirilmiştir (Akyıldız, 2014: 57).

İstanbul Sözleşmesinin imzalanmasıyla taraf devletlere düşen yükümlülükler ve kadına yönelik şiddetle mücadelede 4320 sayılı kanundaki eksikliklerin bulunması, yeni bir mevzuat düzenlemesine olan ihtiyacı ortaya çıkarmış ve bu durum 6284 sayılı kanunun hazırlanmasına zemin hazırlamıştır.

2.3.2.7 6284 Sayılı Kanun ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeledeki Yeri

Toplumların geldiği noktaya bakıldığında, kadına yönelik şiddetle mücadelenin geliştiği, bu sorunun artık bireysel bir mesele olmaktan çıkıp içinde bulunduğu tüm toplumun duyarlı olmasını gerektiren ve devletin sorumluluk almasını zorunlu kılan bir konu haline geldiği görülmektedir. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde; kurumlar arası işlevselliğin arttığı ve iş birliğini öne çıkaran bu yaklaşımda, 4320 sayılı kanun yerine geçen 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un etkili olduğunu görebilmekteyiz (Cihan ve Karakaya, 2017: 311). 6284 sayılı Kanun, aslında 4320 sayılı Kanun'da belirtilen koruma tedbirlerini bünyesinde barındırmaktadır. Ancak, yeni yasa, şiddetin önlenmesi ve koruma kararlarının verilmesi açısından önemli ve kapsamlı düzenlemeler içermektedir (Akyıldız, 2014: 59).

Bu kanun ve ilgili yönetmelik, şiddete uğrayan bireyler, şiddet görme ihtimali bulunan kadınlar ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarının şiddete maruz kalmalarını önlemek amacıyla; mülki amir, hâkim ve kolluk amirince alınabilecek koruyucu ve önleyici tedbir kararları ile çeşitli birim ve kurumlara yükümlülükler getirmiştir. Böylece şiddetle mücadele noktasında önemli adımlar atılması beklenmektedir. Daha özelde bu duruma bakacak olunduğunda, tedbir kararlarının koruyucu ve önleyici olmak üzere iki başlıkta ele alındığı kanun maddelerine aşağıda yer verilmiştir (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2012).

Mülki Amirlerin gerekli gördüğü takdirde alabileceği koruyucu tedbir kararları şu şekildedir (Madde 3):

- Barınma tedbiri,
- Geçici mali Yardım,
- Mağdura, psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti,
- Gerekli görülmesi durumunda ilgilinin talebi veya resen geçici koruma altına alınması,
- Gerekli olması veya mağdurun çalışması durumunda kreş desteği verilmesi (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2012).

Yargı kanalıyla ile hem koruyucu hem önleyici tedbir kararları alabilme yetkisi verilmiştir. Hakim tarafından gerekli görüldüğü takdirde verilecek koruyucu tedbir kararları şu şekildedir (Madde 4):

- Mağdurun Çalışması Halinde İşyerinin Değiştirilmesi (md4/a)
- Mağdurun Yerleşim Yerinin Değiştirilmesi (Md.4/b)

- Tapu Kütüğüne Aile Konutu Şerhi Verilmesi (Md.4/c)
- Mağdurun Kimlik Bilgilerinin Değiştirilmesi (md.4/ç) (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2012).

Hakim tarafından verilecek bu kararların bir veya birkaçına hükmedilmesi mümkündür.

Şiddet riskinin bulunması ve tekrarlanması gibi durumların önüne geçmek için hakim tarafından gerekli görüldüğü takdirde verilecek önleyici tedbir kararları daha yaygın bir şekilde uygulanmakta olup bu önleyici kararlar şu şekildedir (Madde 5):

- Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması.
- Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi.
- Korunan kişilere, bu kişilerin bulundukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması.
- Çocuklarla ilgili daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kurma kararı varsa, kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması, kişisel ilişkinin sınırlanması ya da tümüyle kaldırılması.
- Gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması.
- Korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar vermemesi.
- Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesi.
- Bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilen silahları kolluğa teslim etmesi.
- Silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesi.
- Korunan kişilerin bulundukları yerlerde alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların bulundukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin sağlanması.
- Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin sağlanması.
- Şiddet uygulayan, aynı zamanda ailenin geçimini sağlayan yahut katkıda bulunan kişi ise 4721 sayılı Kanun hükümlerine göre nafakaya hükmedilmemiş olması kaydıyla hâkim, şiddet mağdurunun yaşam düzeyini göz önünde bulundurarak talep edilmese dahi tedbir nafakasına hükmedebilir (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2012).

Hakim tarafından şiddet uygulayan kişi hakkında alınan bu kararlar, mağduru korumak kadar şiddet uygulayanı rehabilite etmeyi de amaçlamaktadır. Bu önleyici tedbirlerden bir veya birkaçının alınmasına karar verilmekle birlikte alınan kararlar en fazla 6 ay süreyle sınırlıdır.

6284 sayılı kanunda yer alan bu koruyucu ve önleyici tedbirlerin uygulama aşamasında; birçok kamu kuruma belli yükümlölükler yüklenmiştir.

Bu gelişmeler, kadına yönelik şiddetle mücadelede ulusal düzeydeki çabaların arttığını göstermekte ve kapsamlı bir mevzuat çalışması yapıldığını ortaya koymaktadır. Özellikle uluslararası gelişmelerin etkisiyle ortaya çıkan bu sonuçlar, şiddetin önlenmesi ve kadınların güvende olması adına önemli bir adım olsa da bazı eksiklikleri de barındırmaktadır (Sönmez, 2020: 15). Bu mücadelede sorumlulukları olan mevzuat uygulayıcıları kadar, toplumun bilinçlendirilmesi ve farkındalığının artması da sorunun başarılı bir şekilde çözölmesine katkı sağlayacaktır (Öztürk, 2017: 29).

3. YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi seçilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseniyle çalışma ele alınmıştır. Bu yöntem, araştırmacının kısıtlı bir zaman aralığında bir veya birkaç olguyu detaylı şekilde incelediği ve çoklu kaynakları barındıran veri toplama araçlarıyla (gözlemler, görüşmeler, dokümanlar, raporlar) ortaya konan durumları tanımladığı ve ilgili temalar ile araştırmaya yaklaştığı bir yöntemdir (Creswell, 2007’ den aktaran Subaşı ve Okumuş, 2017: 420). Nitel araştırmalar, nicel araştırmaların aksine genellemelerden uzak özgün bir yapıya sahip olup araştırmaya katılan bireylerin algılarına, izlenimlerine veya deneyimlerine odaklanmayı hedefler. Bu bakış açısıyla konunun daha derinlemesine, açıklayıcı ve tamamlayıcı bir şekilde ele alınmasını sağlayarak şiddet mağduru kadınlar için güçlendirme temelli bir perspektifle konuya yaklaşılmaya katkı sağlamıştır.

Araştırmacı ilgili literatürden, konuya özgü saha çalışmaları ve gözleminden hareketle Türkiye’de şiddetin, kadını toplumda dezavantajlı duruma getirdiğini ve şiddetle mücadele ederken aldığı yasal desteğin kadının güç ilişkisiyle doğrudan ilgili olduğunu varsaymıştır. Söz konusu bu varsayım, 6284 sayılı kanun kapsamında tedbir kararı alıp Aile ve Sosyal Hizmetler bünyesinde sunulan mesleki görüşmelerle anlaşılma imkanı sunmuştur. Nitekim ortaya çıkan bulgular, araştırmacının konuya daha öznel değerlendirmelerle, detaylı bir şekilde yaklaşılmışının doğru bir tercih olduğu izlenimi vermiştir.

Araştırma kapsamında, sorunun bilinmeyen yönlerini ortaya koymak amacıyla araştırmaya rehberlik eden sorulara yanıt verebilecek veriler toplanmış, bu veriler yorumlanarak sonuca ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, şiddete maruz kalan kadınların şiddet öncesi, sırası ve sonrası süreçlere ilişkin düşünceleri, şiddetin etkileri ve yasal mevzuatın kadınları ne ölçüde güçlendirdiği incelenmiş; sürecin kapsamlı bir şekilde anlaşılması hedeflenmiştir.

3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Rize ilinde yaşamakta olup şiddete uğramış ve hakkında 6284 sayılı Kanun kapsamında koruyucu ve önleyici tedbir kararı uygulandığı

için Rize Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nden hizmet alan kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo.1 Katılımcılara dair betimleyici bilgiler

	Yaş	Meslek	Eğitim durumu	Gelir düzeyi	Sosyal güvence	Evlenme yaşı	Evlilik biçimi	Çocuk sayısı	Kiminle ikamet ediyor	Çalışma durumu
K1	40	Ev hanımı	İlkokul	Yok	Yok	21	Kaçarak	3	Arkadaş	Yok
K2	38	Ev hanımı	Ortaokul	Asgari ücretin yarısı	SGK	20	Severek	2	Eş ve çocuklarla	Çalışıyor
K3	41	Ev hanımı	İlkokul	Asgari Ücret Altı	GSS	16	Aile zoruyla	3	Çocuklar ile birlikte	İşten ayrıldı
K4	48	Ev hanımı	Okur-yazar	Asgari ücret	GSS	24	Kaçarak	3	Çocuklar ile birlikte	Sigortasız çalışıyor (mutfakta)
K5	24	Ev hanımı	Ortaokul	Yok	GSS	15 (Resmi olmayan ilk) 16 (ikinci)	Aile zoruyla	2	Eş ve çocuklarla	Yok
K6	26	Kuaför	Ortaokul	Yok	SGK (eşten)	24	Kaçarak	2	Kendi ailesiyle birlikte	Yok
K7	41	Ev hanımı	İlkokul	Yok	SGK (eşten)	18	Görücü Usulü	4	Çocuklar ile birlikte	Yok
K8	30	Okul öncesi Öğretmeni	Lisans	Yok	Yok	21	Severek	2	Kendi ailesiyle birlikte	Yok
K9	38	Ev hanımı	İlkokul	Asgari ücret	Yok	15	Aile zoruyla (akraba evliliği)	3	Çocuklar ile birlikte	Çalışıyor
K10	35	Sağlık teknikeri	Önlisans	Asgari Ücret Üzeri	SGK	18	Kaçarak	2	Çocuklar ile birlikte	Çalışıyor
K11	35	Ev hanımı	Lise	Asgari Ücret	SGK	17	Kaçarak	2	Kendi ailesiyle birlikte	Çalışıyor
K12	41	Ev hanımı	Lise	Asgari Ücret	SGK	26	Görücü Usulü	2	Eş ve çocuklarla	Çalışıyor
K13	27	Otopsi teknikeri	Önlisans	Asgari Ücret Üzeri	SGK	Yok	Evlilik Yok	Yok	Tek başına	Çalışıyor

Bu araştırma, mağdur kadınların şiddetle olan mücadelelerine güçlendirme temelli bir yaklaşımla ele alındığı ve konu itibariyle hedeflenen bilgileri daha rahat ulaşabilmek maksadıyla, araştırma için seçilen grup amaçsal örneklem yoluyla belirlenmek istenmiştir. Bu doğrultuda şiddet mağduru olup 6284 sayılı kanun kapsamında koruyucu ve önleyici tedbir kararı bulunan ve bu tedbirlerden tekrarlı şekilde yararlanarak Rize Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesindeki Rize Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğünden hizmet alan kadınlar çalışma grubunu oluşturmuştur. Farklı sosyodemografik özellikler gösteren bu kapsamdaki kadınlar çalışma grubuna seçilirken, gönüllülüklerine dikkat edilmiştir.

3.3 Araştırma Süreci

Bu çalışmada, kadına yönelik şiddet ve güçlendirme yaklaşımına dair kavramsal ve kuramsal altyapı oluşturmak amacıyla literatür taranmış; kadına yönelik şiddetle mücadelede uluslararası ve ulusal hukuksal mevzuata yer verilmiştir. Ardından, teorik bilgileri destekleyecek ve araştırmanın amacına hizmet edecek saha çalışması, bilimsel yönetime uygun olarak ve gerekli mercilerden alınan izinlerle gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sorularının hazırlanma sürecinde, soruların işlevselliği, katılımcıların kendilerini daha rahat ifade edebilmeleri ve konuya ilişkin yeterli verilerin elde edilebilmesi amacıyla oluşturulacak soru formu için iki psikologdan uzman görüşü alınmıştır. Görüşmelere başlanmadan önce katılımcılara görüşmenin amacı ve içeriği hakkında bilgilendirme yapılmış, görüşmenin gizliliği ve gönüllü katılımı konularına dikkat edilmiştir.

3.3.1 Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, uzak genellemelerden ziyade konunun niteliğini anlamak hedeflenmiştir. Veriler, sosyodemografik bilgileri içeren sorular ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile katılımcılarla yapılan derinlemesine görüşmelerle toplanmıştır. Görüşme formunda, araştırma amaçlarına uygun olarak hazırlanan ve görüşmenin içeriğine rehberlik eden 20 soru yer almaktadır. Ayrıca, nitel araştırmanın doğasına uygun şekilde derinlemesine inceleme yapılmış ve veriler doğrudan kaynaktan temin edilerek katılımcıların algı ve deneyimlerine odaklanılmıştır. Bu süreçte katılımcı gözlem yönteminden de yararlanılmıştır.

3.3.2 Verilerin Toplanması

Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için Gümüşhane Üniversitesi Etik Kurulu'ndan onay alındıktan sonra Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan da araştırma izni alınmıştır. Araştırmanın yapılmasına dair gerekli izinler alındıktan sonra katılımcılara görüşmenin başında yapılan çalışmayla ilgili bilgi verilmiş, yapılacak bu görüşmenin gizlilik ilkesine riayet edileceği üzerine taahhüt ederek katılım onayı alınarak kayıt altına geçirilen bilgilerin bilimsel çalışmada kullanılmasına dair bilgilendirilmede bulunulmuş ve onam formu imzalanmış, formun bir nüshası da katılımcıya verilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmeler; katılımcıların kendilerini rahat ve güvende hissedebileceği, başkalarının görmeyeceği, duymayacağı, görüşmenin bölünmeyeceği ve gizliliğin sağlanacağı bir ortamda gerçekleştirilmiştir.

Verilerin toplanma süreci 2024 yılı itibarıyla gerçekleşmiş olup bir görüşme yaklaşık 30 dakika gibi bir süreçte tamamlanmıştır. Görüşme esnasında veri kaybı yaşanmaması adına not alınacağı kadınlara ifade edilerek sorular yöneltilmiştir. Görüşme sürecinde kadınların yaşadıkları olumsuz yaşam deneyimleri göz önünde bulundurularak özenli davranılmış, ifade etmekte zorlandıkları noktalar üzerinde ısrarcı olunmamış, açıklayabildikleri noktalarda sorulara cevaplar aranmıştır.

3.3.3 Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan 13 kadından edinilen bilgiler bilgisayar ortamına aktararak düzenli metinler haline getirilmiş ve üzerine tekrarlı okumalar gerçekleştirilmiştir. Bu metinlerin analizi yapılabilmesi amacıyla belirli olan konuyu açıklamaya ve anlamlı bir şekilde aktarmayı sağlayan kelimeler ve cümlelerle düzeltilmiştir.

Yapılan görüşmelerin sonuçlarını analiz etmek için betimsel analiz yöntemi benimsenmiştir. Bu analiz yöntemiyle, araştırma konusunun doğrudan anlaşılması ve tanımlanması amaçlanmıştır. Bu süreçte, kadınların sorulan sorulara verdikleri cevaplar doğrudan alıntılanmış ve bu alıntılar, araştırmacının yorumlarıyla analiz edilerek ortaya konulmuştur.

Bu çalışma kapsamında ilk aşama olarak katılımcılara yöneltilen soruların yanıtları kayıt altına alınmış ve bu yanıtlar ile çeşitli temalar oluşturulmuştur. Yapılan görüşme sonucu toplanan veriler araştırmacı tarafından kayıt altına alındıktan sonra dikkatlice incelenmiş ve tematik olarak kodlanmıştır (Baş ve Akturan, 2017). Daha sonra toplanan veriler farklı konu başlıklarıyla ilgili bölümlere ayrılmıştır. Konu başlıklarının tematik olarak kodlanması bu veriler kategorilerine göre sınıflandırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013:240). Son olarak bu veriler, önceden belirlenmiş tematik bir şablon

üzerinde sınıflandırılmış ve verilere ilişkin bulgular özetlenerek yorumlanmıştır. Böylelikle betimsel analizin gereklilikleri yerine getirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 256).

4. BULGULAR

Şiddet mağduru kadınlar, içinde bulundukları durumla mücadele etmek adına 6284 sayılı kanunun sunduğu koruyucu ve önleyici tedbir kararlarından yararlanmaktadır. Nitel araştırmanın verilerini oluşturan görüşmeler ise Rize ilinde maruz kaldıkları şiddet sonucunda bu tedbir kararlarından yararlanan kadın katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan kadınların gizlilik esasına göre isimlerinin gizlenmesine özen gösterilmiş olup, bunun yerine numaralandırma yöntemiyle şiddet mağduru kadınların duygu ve düşünceleri aktarılmıştır.

Yapılan bu araştırmada, görüşme yapılan katılımcıların demografik bilgileri, şiddete yönelik farkındalıkları, şiddet öncesi sosyal durumları, şiddet yaşandıktan sonraki güç ve güçsüzlükle ilgili düşünceleri, 6284 sayılı kanun kapsamında uygulanan koruyucu ve önleyici tedbir kararlarıyla ilişkisi ve son olarak bu tedbir kararlarının kadının güçlenmesine etkisi ile şiddetle mücadele etme noktasındaki hususlar ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Bu çalışmada, Rize il merkezinde yaşayan ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı Rize Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü'nden şiddet mağduru olarak destek alan 13 kadınla yapılan görüşmeler neticesinde bulgular elde edilmiştir. Bu kapsamda, araştırmaya katılan kadınların demografik bilgilerine, şiddetle tanışmadan önceki yaşantılarına, şiddeti deneyimlemedikleri sürece ve 6284 sayılı kanun kapsamında aldıkları hizmetlerle birlikte şiddet sonrası durumlarına ilişkin düşünceleri, tüm bu aşamalarda güçlü ve güçsüz yanları, güç algıları ve şiddetle baş etme noktasındaki beklentileri ele almaya yönelik sorularla aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

4.1 Çalışma Grubunun Sosyodemografik Özelliklerine Dair Bulgular

Araştırma şiddet mağduru 13 kadın ile gerçekleştirilmiş olup, görüşmeler kayıt altına alınarak bilgi kaybına engel olunmuştur. Görüldüğü gibi görüşme yapılan kadınların yaşları 26 ile 48 arasında değişkenlik göstermektedir.

Kadınların 1'i lisans, 2'si ön lisans, 2' si lise, 3'ü ortaokul, 4'ü ise ilkokul, 1 kişi ise okur-yazar olduğu görülmektedir. Kadınların 9' unun mesleği olmayıp ev hanımı oldukları, bunların 5 tanesinin de çalışma hayatında kendisine yer bulduğu, diğer 4 kadının meslekleri olmasına karşın farklı sebeplerle iki tanesinin çalışma hayatından uzak

kaldığı anlaşılmaktadır. Şiddet uygulayan nedeniyle işine devam etmekte zorlanan bir kadının karşılaşılabileceği sorunları Katılımcı 13' ün şu cümlelerinde görebilmekteyiz.

'' Belli bir süre işe gidemedim. İzin de alamadım çünkü yeterli iznim yoktu. İş yerim beni yaklaşık bir buçuk iki ay idare ettiler. Şimdi ise yeniden çalışmaya başladım. '' (Katılımcı 13)

Tabloda kadınların 2' sinin asgari ücretin üzerinde geliri olduğu, 4' ünün asgari ücret tutarında, 2' sinin ise asgari ücretin altında gelire sahip olduğu görülürken 5' inin kendine ait düzenli gelirleri olmadığı, birlikte yaşadığı eşinin veya ailesinin desteğiyle hayatlarına devam ettiği görülmektedir. Ailenin burada sağladığı desteği Katılımcı 8 şöyle ifade etmektedir.

'' Bu sürece girdikten sonra, arkamda duran aileme şükrettim. Ancak benim durumumda olmayanlar için de derin bir üzüntü hissettim. '' (Katılımcı 8)

Görüşme yapılan kadınların yalnızca bir tanesinin hiç evlilik yapmayarak çocuğu olmadığı, diğer kadınların en az 2 en çok 4 olmak üzere farklı yaş gruplarında çocuklara sahip olduğu, 8' inin çocuklarıyla birlikte ya da kendi ailesi yanında yaşadığı, 1' nin arkadaşı yanında, 1' nin tek başına yaşadığı görülürken 3 tanesinin şiddet uygulayan eşiyle birlikte aynı evde yaşamaya devam ettiğini ve yaşanan zorlukları Katılımcı 12' nin bipolar olan eşiyle birlikte yaşadığı şu ifadelerinde görebiliyoruz.

''Bu süreç yıpratıyor insanı. Hele ki yaşanan birçok olumsuzluktan sonra alışıyor insan. Artık bir korkusuzluk hissi var ama bu durum nasıl oluştu, onu da bilmiyorum. '' (Katılımcı 12)

Tabloya baktığımızda kadınların birinin hiç evlenmediği, 5' nin kaçarak aile rızası olmadan evlendiği, 4' ünün aile rızası olmakla birlikte görücü usulü veya severek evlendikleri, 3' ünün ise aile zoruyla evlendirildiği görülmektedir. Kaçarak yapılan evliliklerde kadının şiddet döngüsünden çıkma mücadelesinde bir sorun olarak ifade eden Katılımcı 10 babası ile arasında geçen diyalogu şu şekilde aktarmaktadır;

''Daha önce de boşanmak istemiştim. Sadece babama, ''Bana sahip çık, bana izin ver, çalışabileyim, '' dedim. Ancak babam, ''Hayır, el âlem ne der? Gideceksin. Bir kez başımızı eğdin. '' diyerek reddetti. Bunun üzerine tekrar döndüm. Ancak sonrasında şiddet daha da arttı. '' (Katılımcı 10)

Kadınların evlilik yaşlarına baktığımızda 15 yaş ve 26 yaş aralığında ilk evliliklerini gerçekleştirmiş oldukları görülürken çocuk yaşta evliliklerin aile zoruyla gerçekleştiği, daha önce annesinin şiddetine şahit olan kadınların kendisinin aynı kaderi yaşamakta olduğunu Katılımcı 5 ve Katılımcı 9' un ifadelerinde görmekteyiz.

'' Benim annem de şiddet gören bir kadındı. Rahmetli babam ona sürekli şiddet uyguluyordu. Anneme, ''Kaçalım, kurtulalım'' derdim. Biz okula giderdik ama babam annemi yine döverdi. Anneme kızardık fakat o zamanlar kadın hakları diye bir şey yoktu. Hiçbir destek yoktu; çaresizdi. Ben de yıllarca annemin kaderini yaşadım. Cesaret edip bu döngüden çıkamadım. Ne yapabilirim ki? Arkanda bir ailen, bir akraban ya da seni savunacak birinin olmaması insanı tamamen çaresiz bırakıyor. '' (Katılımcı 9)

''Ailevi zorluklar nedeniyle ve babam da uygun gördüğü için ilk evliliğimi 15 yaşında yaptım. Resmi nikâh zaten yoktu. Annem de bu duruma sesini çıkarmadı; mecburen kabul edildi. '' (Katılımcı 5)

Görüşmeye katılan kadınların demografik durumundaki farklılıklar şiddetin altında yatan sebepler ve sonuçları bakımından farklı değerlendirmeler barındırdığı görülmektedir.

4.2 Şiddet Öncesi Sürece İlişkin Bilgiler

Araştırmaya katılan kadınların hayatlarında şiddetle veya şiddet uygulayanla tanışmadığı dönemde, içinde bulundukları durumu anlayabilmek, şiddet olgusuna ve diğer kadınlara karşı olan bakış açılarını değerlendirebilmek istenmiştir. Bu kısımda ayrıca şiddet öncesi yaşantılarından yola çıkarak mücadele etme sürecine nasıl evirildiği, araştırmanın konusu itibarıyla alınan hizmetlerin güçlenmesi üzerindeki etkisi saptanmak istenmiştir.

4.2.1 Katılımcıların Kadına Yönelik Şiddete Dair Farkındalıkları

Görüşme yapılan kadınlara ''Şiddet gören kadınlara dair düşünceleriniz nelerdi?'' sorusu yöneltildiğinde birçoğu mutlu bir evlilik hayatı olduğu, hayatlarında şiddetle tanışmadan önce böyle bir durumla karşılaşabileceğini ön görmediğini, çevresinde veya medyada şahit oldukları şiddet durumuna dair empati yapamadıklarını ifade etmişlerdir.

'' Açıkcısı, işin içine girmedığınız sürece şiddet gören kadınları çok fazla düşünmüyorsunuz. Yani, "Oturayım da şiddet gören kadınlar hakkında düşüneyim," gibi bir bilinç oluşmuyor. Kendi yaşadığınız hayatı biliyorsunuz ve bu nedenle onları çok fazla düşündüğümü söyleyemem.'' (Katılımcı 8)

'' Aslında hep dışarıdan görüyorduk; sokak ortasında buna maruz kalan ya da öldürülen kadınları. Tabi ki korkuyorduk. Ancak bu tür olaylar insana uzak olunca ve işin içinde olmayınca tam anlamıyla kavrayamıyormuşsun. O zaman da elbette üzülüyor ve hak veriyordum ama işin içine girince durumun ne kadar zor olduğunu daha iyi anladım. Özellikle sağ kalmayı başaranlar için toparlanmak inanılmaz zor bir süreç. Çünkü ben de henüz bu süreci başarabilmiş değilim.'' (Katılımcı 13)

''Kendime çok güveniyordum. Mesela şiddet gören kadınlara kızardım ve hep, "Bu durumda olanların hakları var, neden dayak yiyorsunuz, neden şiddet görüyorsunuz?" diye düşünürdüm. Şiddete asla mağdur olmayacağımı sanıyordum. Ancak o mağduriyeti ben de yaşadım.'' (Katılımcı 3)

Bazı kadınlar ise şiddet uygulayanlara dair tepkisel bir durumda olduklarını şu sözlerle ifade etmekte olduğunu görüyoruz.

'' Yaşadıklarım nedeniyle doğal olarak çok tepkiliydim. Özellikle bu tür olayları yaşadktan sonra, ekranda benzer bir durum görsem çok etkileniyorum; ağlıyorum, bağıríıyorum ve öfke duyuyorum. O erkeklere karşı yoğun bir öfkem oluyor. Hatta bazen kendi çocuklarıma, özellikle erkek oldukları için, "Siz de mi böyle olacaksınız?" diye düşünerek onlara karşı bile bir öfke hissettiğim oluyor.'' (Katılımcı 12)

''Ben haksızlığa asla gelemeyen biriyim. Televizyonda eşlerini öldüren ya da yaralayan insanları gördüğümde, bunu tamamen kınıyordum. Kendinden güçsüz birine el kaldırmak benim gözümden asla erkeklik değildir. Sonuçta, sana fiziksel olarak gücü yetmeyen birine şiddet uygulamak kabul edilemez. Üstelik o kişi her şeyini, ailesini ve geçmişini geride bırakıp sana geliyor. Şartlar ne olursa olsun, hiçbir kadın şiddeti hak etmiyor.'' (Katılımcı 5)

Katılımcı 10 ifadelerinde ise kendi yaşadığı şiddetten önce ilk kez annesinin maruz kaldığı şiddete tanık olduğunu ve bir kadının nasıl çaresiz kaldığını şu şekilde ifade etmiştir.

'' Çocukken annemin maruz kaldığı şiddeti gördüm. Zaten babamın küfürleri ve benzeri davranışları hep vardı. O yaşta elimden bir şey gelmiyordu, sadece hep bir saklanma durumu oluyordu. Annem hiçbir şey yapamıyor, karşılık veremiyor, çünkü çaresizdi. Ekonomik özgürlüğü yoktu, kendi ayakları üzerinde duramıyordu. Tüm bunları duyup görerek büyüdüm. '' (Katılımcı 10)

4.2.2 Katılımcıların 6284 Sayılı Kanun Hakkında Bilgileri

Katılımcılara, ''Daha önce 6284 sayılı kanun kapsamındaki tedbir kararları hakkında bilginiz var mıydı?'' sorusu yöneltildiğinde kadınların şiddetle tanışmadan önce bu durumla alakalı bilgilerinin sınırlı olduğu, yasal olanakların yakın dönemde daha yaygın ve görünür olduğundan önceki döneme dair bilgilerini zayıf olduğu bilgileri edinilmiştir. Bu durumu destekleyen ifadeleri olduğu Katılımcı 2, Katılımcı 3 ve Katılımcı 10' un aktarımlarında görülmektedir.

'' Tedbir kararlarını çok bilmiyordum ve o dönemde polislere karşı büyük bir korku duyuyordum. Viladanın demiriyle dayak yediğimde vücudum tamamen mosmor olurdu. Eğer bu hakları önceden bilseydim, böyle bir duruma maruz kalmazdım. '' (Katılımcı 2)

'' O zamanlar böyle imkânlar yoktu. Mesela ilk evlendiğimde 19 yaşındaydım ve şiddet görüyordum. O dönemde, üç gün evdeyse zaten dördüncü gün karakoldaydık. Ancak ne savcılar ne de karakoldaki görevliler, ''Sizi sığınma evine alalım, çocuklarınızla birlikte güvenli bir yere yerleştirelim'' gibi bir çözüm önermediler. Oysa şimdi bu tür desteklerin hepsi mevcut. '' (Katılımcı 3)

'' Daha önceden bilmiyordum, mesela. Boşanma sürecine girdikten sonra araştırmaya başladım. Ben, 6284 sayılı Kanun'un ne olduğunu bilmezdim. Uzaklaştırma kararlarının ne anlama geldiğini de bilmezdim. Ancak bu süreç, bana her şeyi adım adım öğretti ve merdivenin en başından en üstüne kadar çıkmamı sağladı. '' (Katılımcı 10)

Bazı kadınlar ise 6284 sayılı kanun kapsamında verilen tedbirlerde haberdar olduğunu ancak detaylı bir bilgiye sahip olmadığını ya da muhatap oldukları kamu hizmetlerinin aktarımı kadarıyla bildiklerini ifade etmiştir.

'' Tabii, o tedbirleri duymuştum ama dediğim gibi, içeriği ve ayrıntıları hakkında bu kadar derinlemesine bir bilğim yoktu. Belki sadece televizyonda karşılaştığımız durumlar gibi düşünüyordum. O zamanlar, çok fazla duyarlı olmuyor ve öğrenmek için çaba harcamıyordum. '' (Katılımcı 8)

4.2.3 Şiddet Uygulayanla Şiddet Öncesi İlişkileri

Katılımcıların şiddet uygulayanla ilişkilerini anlamak maksadıyla ''Şiddet uygulayan ile ilişkiniz daha önceden nasıldı?'' diye sorulduğunda, kimilerinin hayatlarının bir döneminde problemsiz şekilde yaşadıklarını, sorunların ise sonrada ortaya çıktığını aktarırken kimilerinde ise problemlili bir aile örüntüsünden kurtulmanın bir yolu olarak seçtiği evliliklerle şiddete çok erken safhada maruz kalabildikleri anlaşılmaktadır. Bu durumu Katılımcı 11 ve Katılımcı 9 ' un ifadelerinde görebilmekteyiz.

'' Daha yeni evliyken aldatmalar falan başlamıştı. O zamanlar anlamıyordum, çünkü cahildim. Aslında baştan beri biz anlaşıyor muyuz. 6 aylık hamileyken, ilk şiddet olayımız başladı. Çocuğum karnımdayken beni dövdü. '' (Katılımcı 11)

'' Ben onu hiç eşim olarak görmedim, sığındığım bir şeydi. Eşimin ailesi de o yokken bana baskı yapardı. Çocukluğum başı açık (tesettür) geçti. Geldikten sonra kapanmaya çalıştım. Bir süre öyle gitti ama alışmıştım; giyemiyorsun, yapamıyorsun çünkü 15 yaşında çocuksun. '' (Katılımcı 9)

Evliliğin ilk safhalarında iyi bir birliktelikleri olmasına karşın şiddet olgusunun zamanla ortaya çıktığı durumlarda ise madde kullanımı gibi olumsuz alışkanlıkların başlaması öne çıktığı görülmektedir. Katılımcı 6, Katılımcı 8 ve Katılımcı 12' nin bu sorunlarla karşılaştığı görülmektedir.

'' Bir senem çok iyiydi ama bir seneden sonra arkadaşlarıyla sık sık dışarı çıkmaya başladı, eve gelmemeye başladı. Yemek masamın üstünde maddeler (uyuşturucu madde) gördüm. Sorduğumda "tuz" derdi. Ama ablasından öğrendim, metanfetamin olduğunu. Sorunlarımız ondan sonra başladı. '' (Katılımcı 6)

'' İlk 5 yıllık dönemde ilişkimiz çok iyiydi. Gayet anlaşabilen, birlikte bir şeyleri halledebilen, konuşarak çözebilen bir ilişkimiz vardı. Ama sonrasında

uyuşturucu madde işin içine girince, tabi ki karakterde değişimler oldu. Değiştikçe ilişkimiz de değişti.” (Katılımcı 8)

“ Evlenmeden önce eroin bataklığına düşmüş ama benim bilgim yoktu. Ailesi de temizlendi diye düşündü ve ben de ilk başta bir şeye rastlamadım. Ama evliken yeniden o bataklığa düştü.” (Katılımcı 12)

Şiddet uygulayanın aile bireyi olmadığı durumlarda kişinin gerçek yüzünü sakladığı, iyi bir görünüm çizerek güven kazandığı ve büyük zararlara sebebiyet verdiği durumlar gerçekleşebildiğini Katılımcı 3’ ün şu ifadelerinde anlayabilmekteyiz.

“O olaydan önce yapacağını hiç düşünmemiştim. Onu çok iyi bir insan olarak biliyordum, demek ki kendini o kadar belli etmiyormuş.” (Katılımcı 3)

4.3 Yaşanan Şiddet Sonrası Kadının Güçlenmesini Etkileyen Değişimler

Yapılan literatür taraması yanında, araştırmaya katılan kadınların deneyimlerinden yola çıkarak yaşanan şiddet olgusunun kadının bütünlüğüne zarar verdiği güç ve güçsüzlükle ilgili sonuçlar ortaya çıkardığı ortadadır. Bu bölümde kadının maruz kaldığı şiddetin sonuçları ve güçlenmesiyle ilişkili hususları fiziksel, duygusal/psikolojik, bilişsel alanda alt başlıklarda kategorize edilerek verilmiştir.

Buradan çıkan analizler, bireyi güçsüzleştiren neticeler dışında onları nelerin güçlü kıldığını anlamak noktasında önemli ipuçları sunmaktadır. Güçsüzlüğün kadının hayatında güçlendiren bir duruma dönüşmesinin de mümkün olacağını işaret eden deneyimler ve kadınların güçlendirmeye attettikleri anlamlar üzerinde yorumlamalar yapılacaktır.

4.3.1 Fiziksel Değişimler

Şiddetin genel olarak insan üzerinde derin etkileri olabilirken bu şiddet türüne göre doğrudan fiziksel bir hasara sebebiyet verebileceği gibi bazı durumlarda dolaylı olarak fiziksel sorunları ortaya çıkarabilmektedir. Burada hareketle katılımcılara “Şiddet davranışından sonra fiziksel olarak ortaya çıkan değişimler/ihtiyaçlar neler oldu?” sorusuna verdikleri cevaplara bu kısımda yer verilmiştir. Katılımcı 3 yaşadığı şiddet sonrası vücudunda ortaya çıkan sorunları şöyle ifade etmektedir.

“ Evet, rahatsızlandım. Fiziksel olarak boynumdan aşağıya kadar omuriliğimde yanma ve kasılma ağrıları hissediyordum. Bu durumu

doktoruma danıştım ve bunun felce yol açabilecek bir durum olduğunu öğrendim.” (Katılımcı 3)

Şiddet en ağır etkilerini hem psikojik hem fiziksel bir hasarla yaşayan Katılımcı 5, Katılımcı 9 ve Katılımcı 10’ un intihar teşebbüsünde bulunduklarını şu şekilde ifade etmektedirler.

” Bunlar yanlış anlaşılmasın, Allah’a isyan olarak görülmesin. Bazen ölümü düşündüm, birkaç kez de intihar etmeye kalkıştım. Fare ilacı içtim, çamaşır suyu yuttum, birkaç kutu ilaç aldım. Ama her defasında ölmedim, hayatta kalmayı başardım.” (Katılımcı 5)

” O kadar çaresiz kaldım ki, çıkış yolu bulamadım. Kendimi öldürmeyi düşündüm. İlaç içtim, annemin evde kullanılmayan ilaçlarını almıştım.” (Katılımcı 9)

”Bu, bende hiç unutmadığım bir travma. Banyoya gidip saçlarımı kesmiştim. O an öfkeyle ya kendimi bıçaklayacaktım ya da makasla kesmeye başladım, çünkü gözlerim bir anda hiçbir şeyi görmedi. Artık katlanamıyordum. Bir keresinde de intihar girişimim olmuştu.” (Katılımcı 10)

Şiddet fiziksel anlamda olumsuz etkileri kadar bu soruya Katılımcı 11 ise kendisini *” daha güçlendim”* olarak ifade etmesi bunu bir güçlenmeye sebep olarak gördüğünü ortaya koymaktadır.

4.3.2 Duygusal/Psikolojik Değişimler

Şiddet olgusu kadının duygu ve düşüncelerinde önemli değişimler yaratan bir problemdir. Araştırmaya katılan kadınların şiddeti deneyimledikten sonra ortaya çıkan sorunlar, tepkileri, davranış problemleri, duygusal ve düşünsel hasarlar kadının güçlenmesiyle doğrudan ilişkili bir durumdadır. Bu noktada katılımcılara *”Şiddet davranışından sonra psikolojik ve duygusal alandaki değişimler/ihtiyaçlar neler oldu?”* sorusu sorularak cevaplar alınmıştır.

Katılımcıların bir kısmında bu durum olduğundan daha pasif duruma getirdiği ve ağlama gibi duygusal çöküntülerin tekrarlandığı bir hal aldığı şu ifadelerde karşımıza çıkmaktadır. Katılımcı 1 ‘in ‘ ‘ onunla ilgili konular olduğunda her şey alt üst oluyor, her

şeyi unutuyorum” ifadelerinde ki gibi günlük işlevselliğine kadar etkilediği bir durum olduğu gibi duygusal dışı vurumlar da ortaya çıkmaktadır.

”Önceden çok iyiydim ama şimdi huzursuzum. Evimde bile mutlu değilim. Yalnız kaldığımda ağlıyorum, içimdeki acı depreşiyor. Hissettiklerimi anlatamıyorum. ” (Katılımcı 3)

”Uzun süreler boyunca bir odada kapanır, ağlardım. O dönemde ağladığımda, "Niye ağlıyorsun?" dediklerinde hiçbir şey diyemezdim.” (Katılımcı 6)

”En küçük bir şeyde hemen ağlıyordum. İyi bir şey ya da güzel bir haber de olsa ağlıyordum, çünkü psikolojim tamamen bozulmuştu.” (Katılımcı 7)

”Gücümü kaybettiğimi hissediyorum. Normalde bu kadar güçsüz değilim. Henüz kabul etmiyorum ama toparlanabilmiş de değilim.” (Katılımcı 13)

Bazı katılımcılar ise bu yaşadıkları şiddeti dışarıya yansıttıkları bir öfke haline getirdiklerini kendilerinin de olumsuz davranış örüntüleri içerisine girdiklerini şu şekilde ifade etmektedirler.

”Önceden kimseyle konuşmazdım, sakın bir insandım. Şu anda içimden bir canavar çıktığını hissediyorum, ciddiylim. Çünkü insanların davranışlarına tahammül gücüm kalmadı.” (Katılımcı 4)

”Katılaştım, kabalaştım, özellikle erkeklere karşı. Bilmiyorum, kendimi artık bir kadın olarak görmüyorum.” (Katılımcı 11)

”Ani tepkilerim oluyor, sanki eşime benzediğimi düşünüyorum. Hatta ailedekiler bile bazen, "Senin de yardım alman gerekiyor," diyor. Çünkü onunla yaşaya yaşaya ben de problemli bir hale geliyorum.” (Katılımcı 12)

İçinde olan bu öfke halini yine kendisine güç kaynağı haline getirerek olumlu anlamda motive etmeyen çalışan katılımcı 10 şunları aktarmaktadır.

”Eşimde düzelme olmadığı için psikolojik olarak ister istemez soğumaya başladım ve kendime çok kızdım. "Sen bu değilsin, sen başarısız değilsin," diye kendimi telkin ettim.” (Katılımcı 10)

4.3.3 Şiddet Mağduru Kadınların Güç Algısındaki Değişimler

Şiddet kadında istenmeyen durumları ortaya çıkarmakta olduğu gibi güç ve güçsüzlük üzerinde bir düşünce geliştirmelerine, güç kavramını yeniden değerlendirmeye gidebildikleri görülmektedir. Kadınlar şiddet sonucunda güçsüzleştiklerine dair genel bir kanı olmasına karşın birçoğu güç aldıkları durumlardan bahsederek kendilerini daha özgüvenli, iyi hissettikleri bir noktaya getirdiklerini de ifade etmiştir.

''Güç ve Güçsüzlük sizin için ne anlam ifade etmektedir? Güç ve güçsüzlük sizde ne gibi değişimler ortaya çıkardı?'' şeklindeki sorulara cevap veren kadınların güç algılarına baktığımızda bu kavramı ilişkilendirdikleri farklı noktalarının olduğunu görmekteyiz. Bu noktalardan biri olarak ekonomik şartlar güç ve güçsüzlük arasında belirleyici olduğu durumları bazı katılımcılar şu şekilde ifade etmektedir.

''18 yıldır evliyim. Açlık, parasızlık gördüm; bazen sabah kalktığımda çocuklarıma yemek bulup kahvaltı hazırlayamıyordum. Şu anda kendime şunu diyorum: Ne kadar düşsem de eskisi gibi olmam. Bu konuda daha güçlü olduğumu hissediyorum.'' (Katılımcı 11)

''Şiddet gören kadın, çoğu zaman mecbur kaldığı için bunu yaşıyor. Neden mi? Maddi durumdan dolayı, kocasına ya da ailesine sığınmak zorunda kalıyor. Ailesine sığındığında ise kendini ezik gibi hissediyor.'' (Katılımcı 3)

''O zamanlar çalışmıyordum ve başkasına yük olmaktan korkuyordum. Ama bir kadın kendi parasını kazandığında, güçlü hissediyor.'' (Katılımcı 2)

''Son 1-2 yıldır kardeşimle birlikteyim ve maddi açıdan onun desteği var. Onun da kendine ait ihtiyaçları olduğundan zor da olsa bu şekilde geçinmeye çalışıyoruz.'' (Katılımcı 7)

Ekonomik özgürlüğü olmayan bir kadının maruz kaldığı şiddet durumuyla mücadele etmesi zorlaştığı gibi güçlü hissetmesi noktasında temel argümanlardan biri olduğu ifade edildiği görülmektedir. Ekonomik güç kadar çevresinde bulunan aile bireylerinin de önemli olduğu birçok katılımcı tarafından şu şekilde ifade edilmektedir.

'' Çocuklarımin varlığı aslında benim güç kaynağım. Onların varlığı, beni toparlıyor ve onlar için verdiğim mücadele bana güç veriyor.'' (Katılımcı 3)

'' Çocuklarım görmesin, etkilenmesin, "Anne niye?" demesin diye... Bir yandan da anneyim, güçlü durmak zorundayım. İki evlat yetiştiriyorum ve onları yetiştirmek zorundayım.'' (Katılımcı 10)

'' Çocuklarıma baktığım zaman, ben onlardan destek alıyordum.'' (Katılımcı 4)

Destek alınan aile bireyleri kadar destek alınmadığında bu süreçle baş etmede bir kadının nasıl eksik kalabileceğini Katılımcı 5' in '' Çocukluktan beri babamızı arkamızda görmedik. Belki arkamda bir babam olsaydı daha güçlü olurum. Ya da gidebileceğim, sığınabileceğim biri olsaydı daha güçlü olabilirdim. Belki de ailem okumama izin verseydi, daha da güçlü olabilirdim.'' bu ifadelerinde görebilmekteyiz.

Güç kavramını günlük alışkanlıkların değişmesiyle fark eden Katılımcı 13, ''Elbette bu olaydan herkes etkilenir ama bu kadar çok etkilenmemeliydim. Çünkü tüm hayatım değişti, bunu fark ediyorum. Bu güçsüzlük benim için kabul edilebilecek bir şey değil.'' yaşadığı şiddetin yıkıcı etkisini bu aktarımında ifade ederken aynı zamanda bu güçsüzlüğü de bir kadın için kabul edilmemesi gereken bir şey olduğunu da vurgulamaktadır.

''Sizi güçlü ve güçsüz kılan etkenlerin neler olduğunu söyleyebilir misiniz?'' sorusuna cevap veren kadınların, kendine inanan ve yaşadığı mağduriyete karşı mücadele veren bir irade konulduktan sonra kendilerini daha güçlü olarak gördüğünü söylemekte oldukları ve şiddetle mücadelenin yine kadının kendi iç dünyasında başladığına işaret ettiği şu ifadelerde rastlanmaktadır.

''Gücü şöyle tanımlarım: Eğer kendime inanıyorsam, güçlüyümdür. Başkasının beni tetiklemesine gerek yoktur; ben kendimi bildikten sonra kimse olumsuz etkileyemez. Güçsüzlük de inançsızlık bence.'' (Katılımcı 10)

''Erkekler, kadına şiddet uyguladıklarında kendilerini güçlü hissederler ve karşısındaki kadını güçsüz zannederler. Oysa kadın, güçsüz olduğu için değil, saygıdan veya korkudan değil, başka sebeplerden buna katlanır.'' (Katılımcı 5)

''Benim için güç, insanın sürekli olarak kendini geliştirmesidir; bir silah veya bıçak gibi araçlar asla güç değildir.'' (Katılımcı 12)

4.4 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Uygulanan Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararları ile Şiddete Maruz Kalan Kadının İlişkisi

6284 sayılı kanun toplumumuzda aile kurumunu korumak, değer yargılarına zarar verebilecek içerden ve dışardan müdahaleleri engellemek amacıyla son dönemlerde iyice önem kazanan bir noktada yer almış olup şiddet özelinde kadınların destek aldıkları bir mücadele aracı haline gelmiştir. Bu başlıkta kadınların şiddetle ilişkisini üç alt temada; şiddete uzun bir süre maruz kalan kadınlar 6284 sayılı kanun kapsamında olan tedbir kararlarından yararlanmadan yaşadıkları dönemi, tedbir kararıyla tanıştıkları dönemi ve tedbir kararından sonraki süreç olarak ele alabiliriz.

4.4.1 Korucuyu ve Önleyici Tedbir Kararlarından Önce Yaşanan Şiddet ve Baş Etme Yöntemleri

Aile içi şiddet kadınların ilk andan itibaren karşılaştığı bir problem olmakla birlikte bu şiddetle mücadele noktasında her zaman harekete geçme gücünü kendinde bulamadığı, bu sorunun aile içi kronik bir sorun haline gelebildiği görülmektedir. Araştırmaya katılan kadınlara "Tedbir kararı almadan önce şiddet durumuyla karşılaşıyor muydun?" ve "Karşılaşıyor ise bu durumla başa çıkmak için neler yapıyordunuz?" soruları sorulduğunda; genellikle şiddet öykülerinin, aldıkları tedbir kararlarının öncesine dayandığı, birçoğunun bu durumu yasal zemine taşımadan önce toplumsal cinsiyetin yüklediği endişelerle çekimser bıraktığı, şiddetle mücadele eksik kaldıkları şu aktarımlarda görülmektedir.

" Sürekli şiddet olayları yaşanırdı. İki dakika sonra ise sanki hiçbir şey olmamış gibi davranılırdı. Bir keresinde gözümü morartmıştı, kocaman bir morluk vardı. Bayram da yaklaşıyordu, Kurban Bayramı'nda mecburen kendi köyüme gitmek zorunda kaldım. Soranlara ise "Bir yere vurdum, kapıya vurdum, düştüm" diyordum. Böyle sürekli devam ediyordu." (Katılımcı 12)

"Daha önce burnumu bile kırdı fakat buna rağmen dayak yiyip susuyordum." (Katılımcı 2)

"İlk başlarda ağır sözleri vardı sonra fiziksel şiddete dönüştü ama ben onu zor duruma sokmadım. Hiçbir zaman yarı yolda bırakmadım. Hatası olduğunda hep fedakârlık yaptım ancak bir noktadan sonra kendi isteklerimi yapmaya karar verdim." (Katılımcı 1)

'' Daha önce de olumsuz durumlarla karşılaştım ancak bunlar o kişiden kaynaklı değildi; farklı konularda oldu. Onları bir şekilde atlatıyordum. Örneğin, maaşım içeride kalırdı ama mücadele edip paramı alıyordum.''
(Katılımcı 3)

Öte yandan yaşanan şiddet durumunun çocukluk yaşantısından devam eden bir gerçeği olduğunu, bu şiddet ortamından bir kaçış olarak yanlış ilişkilere sürüklediğini ve eş olarak yeni girdiği ortamda şiddete maruz kalmaya devam etmesine karşın bunu dışarıya aksettiremediğini Katılımcı 10 şu sözlerle ifade etmektedir.

''Kaçmanın verdiği mahcubiyeti ailemden, özellikle babama karşı hep yaşadım. O zaman bana "Yapmasaydın" diyecekti. Oysaki bu duruma sebep olan onun şiddeti olmasına karşın bunu hiçbir zaman ona söyleyemedim. Çünkü o babandır, başının tacıdır. İster istemez, kırılmasın diye sustum.''(Katılımcı 10)

4.4.2 Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararlarının Alınması Sebep Olay ve Başvurma Süreci

Araştırmaya katılan kadınlara ''Koruyucu ve önleyici tedbir kararı için müracaat etmeye nasıl karar verdin?'' ve ''Koruyucu ve önleyici tedbir kararı için başvurmana hangi olay neden oldu?'' diye sorulduğunda hemen hepsinde yaşadıkları ilk şiddet olayının arkasından şikayette bulunmadıkları ya da koruyucu ve önleyici tedbir kararlarını almaya giden süreçte aile içerisinde bu durumu çözmeye çalıştıklarını ancak durumun şiddetlenmesi halinde şikayet etmek zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir.

'' Rize merkezindeki sahil kısmında bulunduğum sırada kafama şişeyle vurmuştu. O an, toplum içinde bunu kaldıramadım ve kendime ''Bunu yaşamak zorunda değilsin'' dedim. Sonrasında karakola gidip, ''Eşimden şikayetçiyim'' diyerek başvuruda bulundum.'' (Katılımcı 10)

'' Yürürken, arabadan indi. Araba durmadan arabadan inmesi aklımdan çıkmıyor. Yanımda erkek arkadaşımı görünce büyük ihtimalle tetiklendi, zaten alkollü görünüyordu. Arabayı gördüm ve o arabanın evin altında da olduğunu hatırladım; yani beni takip ediyordu. O an, "Burada kimseyle gezemezsin, yanında kimse olamaz, bu mahallede gezemezsin, seni yaşatmayacağım" dedi.'' (Katılımcı 13)

'' Bir gün araçtayken tartışmaya başladık ve "Babanın yanına seni bırakacağım" dedi. O sırada camı açıp bağırmaya başladım, fakat sesimi duyuramayacağımı fark ettim. Trafiği kontrol ettim, sağa sola baktım ve arabanın kapısını açıp dışarı attım kendimi. Hızlı değildi, yavaş gidiyorduk. Bu olay üzerine o gün, ilk kez emniyete gittim. '' (Katılımcı 1)

Katılımcı 11, Katılımcı 6 ve Katılımcı 2 ise şiddet uygulayanın kendisine yaşattığı durum kadar çocukları adına da endişelenmesi sonucu şikayet etme kararını aldığını şu şekilde aktarmaktadır.

'' Evet, hem öyle hem de en son uyurken beni boğmaya kalktı. Ondan sonra gerçekten korktum. Ayrıca çocuklarımın üzerinde giderek daha fazla etkisi olmaya başlamıştı. Aslında uzaklaştırma kararını almam, tamamen kendimden değil, biraz da çocuklarım için oldu. '' (Katılımcı 11)

'' Durum daha kötüye gidiyordu ama bu kez göz yummadım. Çünkü çocuğum vardı ve onu düşünmem gerekiyordu. Hep onu düşündüm, çünkü ona da yumruk kaldırmıştı. Beşikteyken, kendini savunamıyorken, üç veya dört aylıkken ağladığında yumruğunu kaldırmıştı. O günden sonra uzaklaştırma kararı aldım. '' (Katılımcı 6)

'' Öncesinde hiçbir şeyin farkında değildim. O gün eşim silahla arkamdan geliyordu, bunu öğrenince karakola gidip beni ve çocuklarımı korumalarını istedim. Orada tedbir kararı aldım. '' (Katılımcı 2)

Katılımcı 3 şiddet durumuna karşı farkındalığı yüksek olduğunu ve yaşadığı olay sonrası şikayette bulunduğunu *''Yani başıma bir şey gelse ne yapmam gerektiği bilincinde olan bir insandım. Zaten o gün ki şikayetimi yaparken, ben koruma tedbir kararı istiyorum dedim. ''* bu şekilde ifade ederken; Katılımcı 5 ise bir çaresizlik sonucunda mecburen bu kararlarla tanıştığını şu şekilde ifade etmiştir;

'' Eşim geç saatlerde, bazen gece bir ya da iki gibi eve gelirdi ve sıkça kahvede vakit geçirirdi. Bir gün, eşimi aradım ve başka bir kadın telefonu açtı. Ona, "Neden başka bir kadın benim telefonlarıma cevap veriyor?" diye sorduğumda, hakaret ve küfür etmeye başladı. Ardından tokat attı ve "Çık dışarı!" diyerek kolumdan tutup beni evimden dışarı attı. Bu olay üzerine emniyete sığındım. '' (Katılımcı 5)

Diğer Katılımcılardan bazıları ise yaşadıkları sorunun ardından kamu kurumlarınınca durumları hakkında yapılan rehberlik ve yönlendirmelere cevap verdiklerini ve böylelikle tedbir kararlarını müracaat ettiklerini şu şekilde ifade ettikleri görülmektedir.

'' Tedbir kararını ilk kez şu şekilde talep ettim: Olaylar yaşandı ve durum emniyete, polise yansıdı. Emniyette durum değerlendirildikten sonra, böyle bir karar uygulanabileceği belirtildi. Ben de bunu öğrendiğimde başvuruda bulundum. '' (Katılımcı 8)

'' 22 yaşlarındaydım. Hastaneye gittiğimde, bana "Şikayetçi misiniz? Rapor çıkaralım mı?" diye sordular. O dönemde kadın hakları daha fazla gündeme gelmeye başlamıştı, önceden böyle bir şey yoktu. O zamanlar bu süreç başlamıştı. '' (Katılımcı 9)

'' Karakolda bana "İster misiniz?" diye sordular, ben de "Evet" dedim. Çünkü o gece ölümle tehdit etmişti, "Seni burada yaşatmayacağım" demişti. O dönemde yaşamayı seviyordum, bu yüzden kabul ettim ve "Alabiliriz" dedim. '' (Katılımcı 13)

Katılımcı 9 ve Katılımcı 13 bu aktarımlarına baktığımızda biri içinde bulunduğu durumda tedbir kararlarının iyi bir noktaya geldiğini ifade ederken diğerinin ise onu umutsuzluğa iten bir noktada kaldığı izlenimi vermektedir.

Kadınların yaşadıkları şiddete karşı farkındalıkları, bununla mücadele etme istekleri biraz da içinde bulundukları toplumun kadına yüklediği bakış açısına bağlı kalmaktadır. Bu bakış açısı şiddetle mücadele bazı kadınlara destek sağlayan bir noktada kalırken bazılarının ise karşı çıkan engel olan bir boyutta ortaya çıktığı görülmektedir.

4.4.2.1 Başvuru Sürecinde Destek Olan Unsurlar

Şiddet mağduru kadının bir mücadele mekanizması olarak ''Koruyucu ve önleyici tedbir kararı alındığı süreçte size destek olan kişiler oldu mu?'' sorusuna aile bireylerinin desteğinin önemli bir etkisi olduğu cevabını katılımcıların bazıları şu şekilde ifade etmektedir.

''Ailem en büyük destekçilerim oldu, hatta eşimin tarafı da beni bırakmadılar, 'Boşanacaksan boşan, biz senin yanındayız' dediler. '' (Katılımcı 2)

''Evliliğim boyunca kendi ailemle ilişkilerimi sınırlamak zorunda kaldım. Ailem, kızımı bir yaşına kadar tanıyamadı. Ancak bu olaylardan sonra, oradan ayrıldıktan sonra ailem bana evini açıp büyük destek oldu.''
(Katılımcı 6)

'' Ailem, annem, babam, kardeşlerim ve tüm akrabalarım bu süreçte büyük destek oldu. Eğer arkanızda sizi koruyan birileri yoksa bu gerçekten büyük bir boşluk. Ben de bu sürece girdikten sonra, hem ailemin desteği için şükrettim hem de benzer durumda olup desteği olmayanlar için çok üzüldüm.''(Katılımcı 8)

Aile bireyleri kadar diğer sosyal çevreninde kendi ayakları üstünde durmaya yardımcı olan destekleri olduğunu diğer katılımcılar şu şekilde aktarmaktadır.

'' Kuzenim ve halamdan çok güç aldım. Bunun dışında, çalıştığım dönemde, yakınlık hissettiğim bir erkek arkadaşım da destek olmuştu.'' (Katılımcı 11)

'' Mukaddes, yaşadıklarımı bilen tek kişi. Çocuklarım dışında ona inanan bir tek o. Gerçi kimseye söylemedim, çünkü ailem sadece konuşur, yardımcı olmazlardı. Aslında ellerinden bir şey gelmeyeceğini biliyorum, sadece konuşurlardı, bu da sinirlerimi bozar. Bu yüzden kimseye söylemedim.''
(Katılımcı 3)

Katılımcı 3' ün ifade ettiği gibi çevresindeki bazı kişilerin varlığına rağmen destek olmak yerine olumsuz bir tavırda olacaklarından bu durumu aktarmadığı görülmüştür. Katılımcı 5' in ise aksine yardım almak için ek çabasına rağmen karşılık bulamadığı bir sosyal yapı içerisinde olduğunu şu sözler gözler önüne sermektedir.

'' Ablam ve kız kardeşim dışında kimse yok. 3 yıldır buradayım, kapımı çalan komşum yok. Bir-iki ay önce oğlum ateşler içinde ölmek üzereydi, herkesin kapısını çaldım ama kimse kapısını açmadı.'' (Katılımcı 5)

4.4.2.2 Başvuru Sürecine Engel Olan Unsurlar

Şiddetin tekrarlı haline maruz kalan kadınlar bu durumdan çıkmak için harekete geçmesine karşın özellikle olayların adli boyuta yansıdığına tedbir talep eden kadınlara ''Koruyucu ve önleyici tedbir kararı almanızda size engel/karşı çıkan kimse oldu mu?'' sorusuna bazı katılımcılar karşılaştığı zorluklar olduğunu ifade etmiştir. Özellikle

toplumsal baskının getirdiği ataerkil bakış, kadının ve ailesinin küçük düşeceği inancı şiddet mağdurunun kendi ailesi tarafından ikincil bir mağduriyet içerisine ittiği şu aktarımlarda görülmektedir.

'' Ayrılmaya karar verdim ve Ankara'ya gittim. Ancak ablam bana bağırdı, çünkü ailemde böyle sıkıntılar yaşanmadığı için söylediklerim onlara saçma geldi. "Evin var, dön evine " gibi tepkiler aldım. '' (Katılımcı 4)

'' Daha önce de boşanmayı istemiştim, bu yüzden babama "Bana sahip çık, çalışmama izin ver" dedim. Ancak o, "Hayır, el alem ne der? Bir kez başımızı eğdin, geri dönmek zorundasın" diyerek reddetti. Mecburen döndüm, fakat bu dönüşten sonra şiddet daha da arttı. '' (Katılımcı 10)

''Babamın yanına gittiğimde, babam eşimin ailesiyle anlaştı ve bir miktar para aldı. Sonrasında beni tekrar buraya gönderdi. Sonuçta herkes kendi hayatına bakıyor, kimse kimseye yük olmak istemiyor. Ancak eşimin ailesinden iki kardeşi burada ve onlardan ölüm tehdidi aldım. "Bu şikayeti geri çek" diye baskı yaptılar. '' (Katılımcı 5)

Katılımcı 11 ise kendi ailesinin başta pasif bir tutumda kalmaktayken sonrasında eşinin ailesiyle birlikte doğrudan baskı uygulayan bir duruma geldiğini şu şekilde aktarmaktadır.

'' O dönem ailem arkamda olsaydı, daha net ve kararlı adımlar atabilirdim. Ancak desteğin eksikliği yüzünden dört yıl önce boşanma davasını geri çektim. Eşim tedbir kararına rağmen beni rahatsız etmeye devam etti; kapıya vurdu, insanlara bağırdı. Kararı ihlal ettiği için kısa bir süre cezaevinde yattı. Hem kendi ailemden hem de onun ailesinden gelen yoğun psikolojik baskılar beni yıprattı. Bu baskılar yüzünden sık sık kendimi sorguladım, hatanın bende olup olmadığını düşündüm. Yaşadıklarım oldukça zorlayıcıydı. '' (Katılımcı 11)

Katılımcı 12' de eşini şikayet etmesi üzerine eşinin ailesinin şiddet uygulayan noktasına geçtiğini, onlara karşı da bu önleyici tedbir kararından yararlanmak zorunda kaldığını şu ifadelerle aktarmaktadır.

'' Eşimin ailesi de bana karşı saldırgan davrandı. Bu nedenle kayınvalidem için de uzaklaştırma kararı çıkarttım. '' (Katılımcı 12)

Katılımcı 13 ise aile bireylerinin kendisine büyük oranda destek olmasına karşın şiddet uygulayanların babasına yönelik yaptığı baskının dolaylı olarak kendisine yansıdığını, kendisinin ise bu duruma karşı çıktığını aktarmaktadır.

'' Eşimin tarafı babama baskı yapmak için her yolu denedi. Babamın arkadaşlarına ulaşp, şikayetimi geri çekmem için ona baskı yaptırmaya çalıştılar. Babam da beni arayp, "Şikayetini geri çek, uğraşmayalım, bunlar kötü insanlar," dediğinde çok üzıldüm. Ama yine de geri adım atmadım.''
(Katılımcı 13)

4.4.3 Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararlarından Sonraki Durumun Değerlendirilmesi

6284 sayılı kanun ve alınan tedbir kararlarının kadının geleceğini güvence altına alarak mevcut risklerden korumak ve ileriye dönük bağımsız bir şekilde plan yapmasını sağlamak olduğundan, şiddet mağdurunun toplumsal kaynaklara rahatça ulaşabileceği refah ortamının sağlanması ve bunun kadının düşünsel olarak yalnız olmadığının farkına varmasını hedeflenmektedir. Bu bakımdan kadının güçlendirilmesi hedefleyen bu bakış açısının, ne ölçüde işe yaradığı araştırmaya katılan kadınlar verdiği cevaplar üzerinden ele alınmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan kadınların, tedbir kararlarını ilk olarak yararlanmaya başladığı an ile tedbir kararlarının sonlanması ardından yaşanan bu süreçteki değişimlere dair farklılıklara bakılarak bu durum üzerinden konu anlaşılacak istenmiştir.

4.4.3.1 Tedbir Kararı Alındıktan Sonraki Değişimler

''Koruyucu ve önleyici tedbir kararı aldıktan sonra ne hissediyorsunuz, duygunuz nedir?'' sorusu üzerine tedbir kararlarıyla tanışan kadınlar yaşadıkları mağduriyetin artık son bulacağı, devletin gücünü hissettikleri güvencede olduklarını, şiddet uygulayanların bu tedbir süresince kendisine zarar veremeyeceğine dair olumlu düşünceler barındırdıkları bazı katılımcılarca şu şekilde aktarılmıştır.

'' Tedbir kararı alındığından beri kendimi daha güvende hissediyorum. Artık bana zarar verme şansı yok. Bir şey yaparsa şikayet ettiğimde sesimi duyacaklarını ve koruma altına alınacağımı biliyorum. Kadın haklarının sağladığı bu destek, güvende olma inancımı güçlendiriyor.'' (Katılımcı 3)

'' Bana, eve ya da kızıma yaklaşamıyordum. Telefonla tehdit etmeye devam etse de en azından güvenli olduğumu, bana fiziksel olarak yaklaşamayacağını biliyordum. '' (Katılımcı 6)

''Kendimi birazcık daha güvende hissettim. '' (Katılımcı 7)

Aldığı önleyici tedbirin ardından koruyucu tedbirler kapsamında çalıştığı kamu kurumundan farklı bir ildeki kamu kurumuna gidebilmek için başvuru yapan ve olumlu değerlendirilen Katılımcı 10 duygularını bu şekilde ifade ettiği görülmektedir.

'' Özellikle kaymakamın verdiği izinden (iş yeri değişikliğiyle ilgili mülki amirin onayı) sonra kendimi çok değerli hissettim. Bu durum beni çok sevindirdi. '' (Katılımcı 10)

Katılımcı 4 ise tedbir kararı almasına karşın korkusunun devam ettiğini ancak tedbir süresince kolluk kuvvetlerinin ivedi yaklaşımı ve caydırıcı tutumu sayesinde olumlu bir düşünce yapısına evirildiğini şu cümlelerle aktarmaktadır.

'' İlk zamanlar hala korkuyla yaşıyordum. Tedbir kararı devam ederken bir gün sokakta karşıma çıktı. Bedirhan (çocuk) bana "Anne, babam aşağıdan geliyor" dedi. Hemen polisi aradım ve bir yere sığındım. Beş dakika sonra polis geldi ve beni aldı. O anda kendimi çok mutlu hissettim, çünkü artık arkamda insanlar vardı. '' (Katılımcı 4)

Tedbir kararlarının şiddet mağduru kadınlar üzerinden olumlu etki uyandırdığı gibi aksi bir inancı da barındırmakta olduğu ya da tedbir süresi devam ederken deneyimledikleri sürecin tedbir kararına olan düşüncelerini değiştirdiği görülebilmektedir. Katılımcı 13' ünde tedbiri talep ettiği süreç ile devam eden süreçte düşüncelerinde farklılıklar olduğunu şu ifadelerde rastlamaktadır.

'' İlk başta, etkili olacağını düşündüm. Yani, bir şey yaşanmasın ama yaşanırsa en azından yaptırımının belli olduğunu, cezasının olduğunu düşündüm. O yüzden tedbir kararına çok güvenmişim. Yanımdan ayırmıyordum o kâğıdı, çünkü sistemde bir şeyler olur diye inanıyordum. Ancak zamanla, bunun bana her zaman güven vermeyeceğini fark ettim ve fazla takmamam gerektiğini öğrendim. '' (Katılımcı 13)

Eşine tedbir kararı alma sürecinin kendisi için zor olduğunu ifade eden Katılımcı 8, bu süre zarfında eşinin riskli davranışlara devam ettiği ve tedbir kararlarının caydırıcı bir etkisi olmadığını bu nedenle şiddet öncesi durumla çok farklılık olmayacağını ifade ettiği görülmektedir.

'' Bu karar çok zor bir durumdu; yıllarca eşimle birlikte yaşadım ve şimdi ondan uzaklaştırma talep ediyorum. Bu, gerçekten kötü hissettiren bir şey ama mecbur kaldığımda başka seçeneğim yoktu. Açıkçası, bu karar bana güven vermedi. Çünkü karar alındıktan sonra bile, karşı taraf buraya gelip sorun çıkardı, bağırdı, hakaret etti. Biz de tekrar başvurduk, ihlaller nedeniyle emniyete gittik ama bu tür kararların caydırıcı olduğunu düşünmüyorum. Çünkü ceza verilmiş olsa bile, genellikle sadece birkaç günlük bir ceza veriliyor. '' (Katılımcı 8)

Tedbir kararlarının cezai yaptırımlarının caydırıcı olmadığını vurgulayan bu durumu destekleyen bir diğer ifade de Katılımcı 11 şöyle ifade etmektedir.

'' Tedbir kararı aldım ancak hala ondan korkuyorum. Uzaklaştırma kararı aldım ama rahat durmayacağından eminim. '' (Katılımcı 11)

4.4.3.2 Tedbir Kararı Sonlandıktan Sonraki Değişimler

6284 sayılı kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının mülki amir, aile mahkemesi veya kolluk birimlerinin talebi doğrultusunda cumhuriyet savcısı tarafından en fazla altı ay süre için istenebilmektedir. Uygulamada görülen örneklerle bakıldığında verilen ilk tedbir kararlarının genellikle 7 gün, 15 gün ve 30 gün süreler ile verilmekte olduğu, bu durum şiddet riskinin yüksek olduğu durumlarda kadının tekrar bu hizmetten yararlanması gerekli kıldığı bir duruma getirmektedir. Buradan hareketle ilk kez koruyucu ve önleyici tedbir kararlarıyla tanışıp süresinin bitmesiyle ilgili düşünceleri sorularak kanunun, uygulamanın ve mağdur kadın üzerinde ki deneyimlerin anlaşılması istenmektedir.

Tedbir süresi sonlanan kadınların birçoğu mevzuatın kendilerine sunduğu bu hizmetlerden yararlanırken olumlu değerlendirmeler yaptığı görülmektedir.

'' O süreçte yanımda ailem yoktu ancak devlet her konuda yanımdaydı. Hakkını ödeyemem, gerçekten çok sahip çıktılar. Hala devam ediyorlar. Ailem sormazken, Aile ve Sosyal Hizmetlerden arayıp "Nasılsınız, iyi

misiniz?" diye soruyor. Annem, kardeşim ya da abim sormazken, devlet bunu yapıyor.' (Katılımcı 9)

Ailesinden aldığı destek gibi önemli bir destek olarak gören diğer bir katılımcı şunları ifade etmiştir.

''Tebdir kararını bir an önce yenilemek istedim çünkü güvence olarak hissediyorum. İlk başta bilgilendirilmedim, kararın süresi bitince aynı şiddete maruz kalınca yeniledim. Karar bitmek üzereyken hemen yenilemeyi tercih ettim çünkü o karar bana bir güvence sağlıyordu. Çocuklarımdan aldığım destek bir yana, o destek de başka bir şeydi.' (Katılımcı 3)

Katılımcı 6 ve Katılımcı 8 yaşadıkları tekrarlı şiddet durumunun tedbir süresince de devam etme riskinin fazla olduğunu, iki katılımcının da eşlerinin madde kullanma alışkanlığının itirici bir güç olabileceğini, tedbir kararının az da olsa onları caydıracağı ya da alacağı cezalara zemin hazırlayarak huzurlu olabileceklerinin altını şu ifadelerle çizdikleri görülmektedir.

'' Tedbir kararı bittikten sonra yine yenilettik, çünkü şikayet ettiğimizde ceza alır diye umduk. Bir ay kadar rahat ettik. O dönemde, bir gün bile ceza alsa nefes alabiliyorduk. Üç ay boyunca dışarı çıkamadık, bütün yazı evde geçirmek zorunda kaldık.' (Katılımcı 8)

''Tebdirin bitmesini beklemeden, bir hafta kala hemen yeni bir tedbir kararı alırdım. Şu anda tedbir kararım yok ama yine de güvensiz hissediyorum. Ancak şu an cezaevinde olduğu için dışarı çıktığımda en azından beni takip eden kimse yok.' (Katılımcı 6)

Tedbir kararlarını deneyimleyen katılımcıların çok memnun olduğu, kısmi bir memnuniyetin olduğu gibi bir de bu sürecin istenilen etkiyi yaratmayarak kadınlar üzerinde risklerin ve korku durumunun devam ettiğini durumlarda ortaya çıkabilmektedir. Katılımcı 13' ün aktarımlardan bu durum anlaşılabilmektedir.

''İlk alınan karardan sonraki kararların pek bir önemi olmadı, çünkü koruyacağını düşünmedim. Eğer bu kadar etkisiz olacağını bilseydim, sürdürmezdim. Sürekli dilekçe verdim, avukatım olmasına rağmen, kararın bana bir faydası olmadı. Beni koruyamadı.' (Katılımcı 13)

4.5 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede 6284 Sayılı Kanunun Etkisi

Şiddet olgusu kadını toplumda daha kırılgan bir noktaya sürüklerken bu duruma karşı mikro, mezzo ve makro boyutta çözüm arayışında olduğu söylenebilmektedir. Araştırma özelinde şiddet mağduru kadınların bireysel bir çaba vermelerine karşın çevresinden, yetmediği yerde ise hukuki desteklerden yararlanmak durumunda kaldığı görülmektedir. Özellikle yasal mevzuattan yararlanmak üzere kamusal hizmetlerle tanışan kadınların Kolluk Birimleri, Adliye, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, Sağlık İl Müdürlükleri gibi birçok kamu kuruluşu ve bünyesindeki hizmet veren personellerin temasları kadının güçlenmesinde önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir.

Buradan hareketle kadınların şiddetle mücadelesinde yer alan koruyucu ve önleyici tedbir kararları özelinde 6284 sayılı kanunun değerlendirilmesi ve bu kanunun uygulayıcılarının yaklaşımları üzerinden değerlendirme yapılma fırsatı bulunarak şiddet sorununun önlenebilmesi ve giderilmesi noktasında doğru saptamalar yapılmaya çalışılacaktır.

4.5.1 Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararlarının Yeterliliği

Araştırmaya katılan kadınlar için almış oldukları tedbir kararlarının etkisi üzerine değerlendirme de bulunan kadınlara '6284 sayılı kanun kapsamında uygulanan koruyucu ve önleyici tedbir kararlarını yeterli buluyor musunuz?' sorusu sorulduğunda; yeterli olduğunu düşünen kadınlar olmasına karşın büyük çoğunluğunun bu tedbirlerin yeterli olmadığına dair görüş bildirdiği aktarımların şu şekilde olduğu görülmektedir.

''Mesela, tedbir kararı alındıktan sonra rahatladım. Bence gayet iyi, çünkü önceden yaşadığım şiddetle ilgili hep derim ki keşke o zamanlar da tedbir kararı almış olsaydım.'' (Katılımcı 3)

''Buluyorum çünkü aradığımda Allah razı olsun, hepsi bana destek oldu. Memurlar, bilmiyorum, hepsi yardımcı oldu. Gittim, savcıyla görüştim, müdürle de görüşme şansım oldu. Olayları dile getirdim ve gerçekten ellerinden geleni yaptılar.'' (Katılımcı 4)

Katılımcı 3 ve Katılımcı 4 almış oldukları tedbir kararlarının hayatlarını olumlu etkisini tecrübe ederken uygulamada ki müdahalelerden memnun olduklarının altını çizdikleri görülmektedir. Katılımcı 6 ise kendisine verilen tekrarlı önleyici tedbir

kararlarının süresinin uzamasına mutlu olduğunu belirtse de ilk aldığı kararda karşı tarafın ihlallerinin olduğunu da aktarmaktadır.

''Kesinlikle. Bence yeterli, hatta fazla bile geliyor. Şöyle ki, önceden tedbir kararı aldığında 15 gün ile 1 ay veriliyordu, şu anda ise 2 ay veriliyor. İlk başta jandarma bana, 'Eğer yaklaşmasını istemiyorsan, uzaklaştırma kararı alalım' dedi. Ama ben yine aldım, yine eve geldi. 'Gidecek başka yerim yok' dedi ve yine o eve geldi. Hep böyleydi, yine gittim, yine geldi.''' (Katılımcı 6)

Bazı katılımcılar ise tekrarlı olarak yararlandıkları ve kadınları koruyacağını söyleyen bu yasal mevzuata inançlarını olmadığını, yaşadıkları şiddete karşı gerçek bir koruma sağlamayacağı görüşünde olduğunu şu sözlerle ifade etmektedirler.

''Artık tedbir kararı almak istemiyorum, çok yoruldum. Dünyada bu tedbiri alan birçok kadın var ama her kadın da öldürülüyor. Devlet bunun için bir çözüm bulmuş mu? Benim için de bir çözüm bulacaklar mı? Ne kadar daha devam edebilirim ki?'' (Katılımcı 5)

''Bulmuyorum, çünkü şöyle bir şey var. Tamam, ben koruma altındayım, güvenlik altındayım ama devletin bana verdiği yetki 500 metreyle sınırlı, mesela. Bu adam isterse beni bulur ve polis 7/24 koruyamaz. Sadece telefonla arayıp sorabiliyorlar ama bu doğrudan bir koruma değil. Ben şu an kendimi savunabiliyorum, ama nice insan var ki kendini savunamıyor. Sadece prosedürle işler olmuyor; öldürecek olan her türlü öldürüyor. Bu kesin bir kurtuluş değil.''' (Katılımcı 10)

Katılımcı 10' un bu ifadelerinde yasal mevzuatta çok ciddi caydırıcılık olmasına karşın şiddetin temelde ortadan kalkması için toplumun şiddete ve kadına bakışında temel yapısal değişikliklerin gereğine işaret ettiği izlenimi oluşmaktadır.

Tedbir kararı almasına karşın doğrudan şiddet uygulayanın riskli davranışlarına savunmasız bir şekilde kalan bazı kadınlar içinde bulundukları çaresizliği ve tedbirlerin yetersizliğini şu şekilde ifade etmektedir.

''Hayır, kesinlikle yeterli bulmuyorum. Çünkü bir kadının devletten başka kimsesi yok, o yüzden devlete başvuruyor. Eğer kendisi başarabilseydi, zaten kendi başına savaşırdı. Devletin kadınları korumak için daha güçlü önlemler

alması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu şekilde kadınlar korunamaz, sadece ölüme sürükleniyorlar. '' (Katılımcı 5)

''Hayır, asla. O akşamki çaresizliğim çok kötüydü. O akşam silah tutukluluğu olmasaydı, kardeşim ve çocuğum oraya girmeseydi, ölebilirdim. '' (Katılımcı 2)

''Yeterli değil, tabii ki. Çünkü olay anlık ve o evde yaşanıyor. '' (Katılımcı 12)

Alınan tedbir kararı sonrası uygulamadaki aksaklıkları, şiddet uygulayanların sistem içerisinde ceza almayacak şekilde zarar verici davranışları sürdürebilmesi ve şiddetin boyutuna göre uygun koruyucu-önleyici tedbir kararlarının uygulanamaması gibi durumları Katılımcı 8 ve Katılımcı 11 şu deneyimleriyle aktarmaktadır.

''Bu ceza (önleyici tedbir kararı) karşı tarafa tebliğ ediliyor ancak tebliğ edilme süresi belli değil. Bu süreç içinde arkanda kimse yoksa, seni koruyan birileri yoksa büyük bir boşluk oluşuyor. Ben bu sürece girdikten sonra hem aileme şükrettim, hem de benim durumda olmayanlar için çok üzıldüm. Çünkü karşı taraf bu süreçte istediği her şeyi yapabilir. Bu tedbirin caydırıcı olduğunu düşünmüyorum. Kararlar, hem güven verici hem de caydırıcı değil. Örneğin, 15-20 gün boyunca tebliğ edemedik, kapıyı açmıyordu. Tebliğ edilmediği sürece o kişi gelip sorun çıkarırsa, mahkeme bunu kabul etmiyor. Çünkü karşı tarafa tebliğ yapılmadığı için ihlal sayılmıyor. Bu durumu çok yaşadık. '' (Katılımcı 8)

''Yeterli olsaydı, zaten Türkiye'de bu kadar kadın cinayeti yaşanmazdı. Bunlar çözüm değil. Şiddetin farklı boyutları var ve her boyuta göre farklı önlemler alınabilir. Eğer şiddet boyutu yüksekse, mesela ayağına bir kelepçe takılabilir, ya da bir saat gibi bir cihaz takılabilir. Kadın evine yaklaştığında, aynı saatte kadın da bir sinyal alabilir. Böyle bir uygulama zaten mevcut, bunu biliyorum. '' (Katılımcı 11)

Katılımcı 13' de kanun uygulayıcıların aldığı kararlarda ve yaklaşımlarında eksikler olduğunu şu tecrübeleri ile belirtmektedir.

''Önleyici tedbir kararının d maddesinin (6284 sayılı kanun 5/1-d) ihlal edildiğini düşündüm. Çünkü biri aracılığıyla tehditlerine devam ediyor, bu

da suç sayılması gerekiyor, öyle yazıyor. Mesela onun (şiddet uygulayan) çevresi babamı arıyor, polise gittiğimde ise 'Baban şikâyetçi olsun' dediler. O an öfkemi kontrol edebildim, ama artık öfkemle baş edemiyorum. O sırada 'Baban şikâyetçi olsun, senin burada ne işin var?' diye davranıyorlardı. Çok kötüydü. Kolluk güçlerinin bu konuda eğitilmesi gerekebilir, bilmiyorum ama kesinlikle bir değişiklik olmalı.' (Katılımcı 13)

''Kanunları iyi bildiğim için mesela mahkeme kararında çok tuhaf bir durum yaşadım. Eski ev adresime karar çıkarmışlar, hâlbuki olaydan 10 gün sonra taşınmıştım. Ama karar eski adresim üzerinden verilmiş. Eğer o adreste bir şey olursa, karar geçerli sayılacaktı. Bunu fark etmedim çünkü adrese hiç bakmamıştım. İkinci kararda yine eski ev adresim vardı. Mahkemeye dilekçe yazdım, yeni adresimi bildirdim ve kararın adres kısmının düzeltilip ilgili birimlere gönderilmesini talep ettim. Ama ne cevap geldi ne de yeni bir karar aldım. Polis de bana, eski ev adresimle ilgili verilen kararın geçerli olduğunu, yeni evime karşı bir şey olursa ihlal sayılmayacağını söyledi.' (Katılımcı 13)

4.5.2 Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararlarının İyileştirilmesi

Kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumun sosyo-kültürel yapısından kaynaklı kalıplaşmış yanlış düşünceler engel olduğu kadar, kadınların hukuki zeminde hak arayışlarında bulunan yapısal ve kurumsal işleyiş de zorlaştırdığı durumlar söz konusu olabilmektedir. Buradan hareketle araştırmaya katılan katılımcılara ''Size göre kadına yönelik şiddet nasıl önlenabilir?'' sorusu sorulduğunda birçoğu, şiddet mağduru kadınlar için devlet eliyle yapılacak düzenlemeler ve müdahalelerin önemine dikkat çekerek uygulamadaki koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının iyileştirilmesi vurgu yapmaktadır.

Katılımcı 5, kadın-erkek eşitliğine vurgu yaparken son çare olarak devlete sığınan bir kadının hak ettiği ölçüde korunamadığından şu sözlerle bahsetmektedir.

''Devlet, kadınlar için daha etkili bir çözüm bulmuş olsaydı belki kadın cinayetleri bu kadar fazla olmazdı. 'Kadın ve erkek eşit değil' diyorlar ama bence bu Türkiye'de geçerli bir şey değil. Bir kadın katledildiğinde, devletin önceden önlem alması gerekir. Bir kadının öldürülmeden önce gereken adımlar atılmalı, önlemler alınmalı. Eğer devlet bunu yapmazsa, kadın ölümleri artmaya devam edecek. Ben de bu duruma düşmek istemiyorum. Ne

yazık ki, daha fazla sorgularsam, eğer bu durumu sürdürürsem, onların sonunu ben de yaşayabilirim. '' (Katılımcı 5)

Ailenin korunması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesini bir devlet politikası olmasına karşın şiddet mağduru kadınları korumada yetersiz kaldığını, bu hususta hazırlanan 6284 sayılı kanunun şiddet uygulayanlar açısından daha caydırıcı olması gerektiğini bazı katılımcılar şu şekilde aktarmaktadır.

''Devletin yaptırımlarını aslında çok hafif buluyorum. Belki bu düşüncem sert gelebilir ya da eski kafalı biri gibi görünebilirim ama şu bir gerçek ki, biz bu kişilere ağır bir yaptırım uygulamadıkça, onlar bu davranışlarına devam etmeye çalışacaklar. '' (Katılımcı 10)

''Daha etkili tedbirler ve hafif cezalar verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu cezaların caydırıcı olması önemli. Bunu da devletin fark etmesi gerekiyor. '' (Katılımcı 11)

''O kadına yapılan şiddetin onlara da yapılmasını istiyorum, böylece ne hissettiklerini anlasınlar. Ben bir kadın olarak çok zorlanıyorum. Cezalarının daha ağır olmasını isterim, alıp hemen bırakmasınlar. '' (Katılımcı 9)

Katılımcı 8' de benzer şekilde cezai yaptırımların zayıf olduğundan bahsederken özellikle şiddet uygulayanların içinde bulunduğu duruma göre de ayrı bir bakış açısıyla koruyucu ve önleyici tedbir sürecinin işletilmesine gerek duyulduğunu şu şekilde aktarmaktadır.

''Daha güçlü yaptırımları olan kanunlar gerekiyor. Karşı taraf, yaptığı şeyin çok kötü sonuçlar doğuracağını fark etmeli. '3 gün içeri girerim, sonra çıkarım' anlayışıyla bu iş çözülmez. Çünkü bu şekilde kadını koruyamazsınız. Özellikle arkasında ailesi olmayan, tek başına bir kadını 3-5-10 günle koruyamazsınız. Daha ciddi kanunlar gerek. Zaten bu kişiler kafalarında planlarını yapmış, her şeyin farkındalar. Madde bağımlıları da ayrı bir mesele. Madde bağımlıları senin gibi, benim gibi yargılanıyor. Bence madde bağımlılığı için ayrı bir düzenleme yapılmalı. Örneğin, eski eşim metamfetamin kullanıyordu ve bu madde ciddi duygu durumu bozukluklarına yol açıyor. '' (Katılımcı 8)

Katılımcı 13' de bunu destekler nitelikte şiddet uygulayanında da zorunlu psikiyatrik destek almasının gerekli olduğu durumu şu şekilde vurgulamaktadır.

''Mesela beni yönlendiriyorlar (psikolojik destek süreci). Ben buraya geldim ve destek aldım, tamam, ben de normalliğimden çıktım ama onun da alması gerekiyor. Niye böyle bir yaptırımları yok? Normal değil, o da destek almalı. Ama böyle bir şey de yok. '' (Katılımcı 13)

Kadının yönelik şiddette devletin aktif rol aldığını söyleyen Katılımcı 7, buna karşın kadını korumasının her zaman mümkün olamayacağını ifade etmektedir.

''Devletin o an yapabileceği hiçbir şey yok. Devlet zaten yapabileceği her şeyi yapıyor. Mesela emrediyor, kadınların yararına olan bu tedbir kararları uygulanacak diye. Ancak adam sana tamam diyor, çıkıyor ve yanından geçerken sana bıçak saplıyor. Devlet bunu nereden bilebilir ki? Buna ne yapabilirler ki? '' (Katılımcı 7)

Katılımcıların bir kısmı ise devletin kanunlarının sahada uygulamalarından memnun bir görüntü çizerken özellikle şiddet mağduru kadınların hizmet sürecine girerken karşılaştığı kamu hizmetlerinin ve çalışanların tutumlarının, bilgi seviyelerinin önemine dikkat çeken deneyimlerini kadınlar şu şekilde aktarmaktadır.

''Eşimin içeride yatmasını, korkmasını isterdim. Benim eşim, polislerin yanında bana hakaretlerine devam edememeliydi. Polislerin tavrı 'Abla o akşam içmişti, neden üzerine gittin ki?' gibi suçlayıcı olmamalıydı. Darp raporu alırken de doktorun tavrı hoş değildi. Zaten ezik durumdaydım, utangaçtım, bir de kötü davranmamalısın, diyordu. Devleti suçlamıyorum ama keşke biraz daha bizi koruyabilselerdi. Küçük çocuğum babasının ceza alması için her şeyi anlattı. Ama bir ceza almadığı gibi, erkekler istediğini yapıp hayatına devam edebiliyor. '' (Katılımcı 2)

''Evet, benimle ilgilenen kolluktaki çalışanları da şikayet ettim. Onlar da bana, '15 tane suç dosyası olan biriyle ne işin olabilir senin?' gibi bir cümle kurdu. Hakkı yok, bunu bana babam bile kurmadı. Babamın da hakkı yok ama yani ne sanıyorlar kendilerini, niye böyleler, bir fikrim yok. Ama çok yanlış yapıyorlar, ya da yapamıyorlar mesleklerini. 'İsmi değiştir, şehri değiştir, tayin ol git buradan, numaranı niye değiştirmedin?' gibi şeyler söylediler. Bunları yapmak zorunda değilim ki ben. Benim yaşadığım şey o

kadar üst düzey bir şey değil, yani adam bana silah doğrultmamış, sokak ortasında tehdit etmiş. '' (Katılımcı 13)

Katılımcı 13' ün yaşadığı bu durum, şiddet sonrası dezavantajlı durumda olan kadını suçlayıcı şekilde eleştirerek, onu yargılayarak ikincil bir mağduriyeti yaşatmak yerine empatik bir görüşme süreciyle anlaşıldığına, içinde bulunduğu sürece destek olacağını gösterir bir tutumla yaklaşılmasının kadının güçlendirilmesine dair önemini ortaya koymaktadır.

Katılımcı 3' de şiddet sonrası destek aldığı iki farklı kolluk birimi arasındaki farkı net bir şekilde ortaya koyarak kadının fiziksel, sosyal ve psikolojik iyilik haline etkisini şu ifadelerde ortaya koyduğu görülmektedir.

''Ben ne zamanki tehdit alıyorum diye büyük tepki verdim. 'Bak, cesedimi almaya mı geleceksiniz? Delil toplamaya mı geleceksiniz?' dediğimde bana müdahale ettiler mesela. Yani ben sadece gittiğimde dinlenmek istiyorum. Çünkü karakolda gördüğüm muamele ile Rize İl Emniyet Müdürlüğü bünyesindeki Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Büro Amirliği'ndeki muamele çok farklıydı. Orada çok iyi karşılandım, felaket güzel karşılandım. Şöyle söyleyeyim, gece beni gelip aldılar, normalde arayıp ulaştım ama gerçekten burada insanlar beni çok anladılar ve daha da güvendim onlara.''' (Katılımcı 3)

4.6 Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi İçin Yapılması Gerekenler

Kadına yönelik şiddet birçok nedene dayanabildiği gibi kadının bu süreçte şiddeti farklı boyutlarıyla deneyimlediği ve aldığı hizmetlerle birlikte tüm bu süreçte şiddetin son bulması adına gerçekçi çözümlerin ortaya konması gerektiği ortadadır. Buradan hareketle araştırmaya katılan kadınların kendi yaşantılarından da yola çıkarak şiddet olgusuna yönelik çözüm yöntemlerinin ne olabileceği sorulmuş olup şiddetle mücadele yöntemi yine onların cevaplarında aranmak istenmiştir.

Araştırmaya katılan kadınların içinde bulunduğu şiddet durumuna bir şekilde karşı çıktığı bir durum söz konusuysa güçlü kadın kavramıyla ilgili bölümde verilen cevaplar kadının neden şiddet gördüğüne ve hangi koşullarda bu durumla başarılı mücadele edebileceğine işaret etmiştir. Araştırmaya katılan kadınlar, şiddet mağduru kadınların eğitilmiş olması, kendine ait gelirinin bulunması, çevresel destek mekanizmalarının olması ve şiddeti kabullenmeyen bir iradeye sahip olarak içinde bulunduğu durumla baş

etmesinin önemli olduğu kadar yararlandıkları yasal mevzuatın ve bu mevzuatı uygulayıcıların eksik yönlerini tamamlayarak daha etkili bir hale gelmesini şu şekilde ifade etmişlerdir.

''Uzaklaştırma kararı verdiğimde, hatta karakolda polis memuruna da söyledim. 'Adama uzaklaştırma veriyorum,' dedim. Polis, 'Git evden kıyafetlerini al, öyle çık,' dedi. 'Kıyafetlerini almaya gelirken bir polis de gelsin,' dedim. Ben bu adama boşuna uzaklaştırma mı veriyorum? Yani gelmemesi lazım, yanlış mı düşünüyorum? Devlet bu konularda gerçekten çok pasif. '' (Katılımcı 11)

''Ben bilinçli olduğum için ve bir şeyleri araştırabildiğim için, tutup ifademi almadılar diye polisi şikayet ettim. Ama bu çok normal bir şey değil, çok saçma bir durum. Ben bunu yaptım, tamam. Ama bunu bilmeyen birisi ne yapacak? Bu kadar dik duramayan birisi ne yapacak? Bu gerçekten çok sinir bozucu. Tamam, belki o kadar insanı düşünmemeliyim, tanımıyorum, etmiyorum sonuçta ama bunlar da aklıma geliyor. Polisi görünce saygı duyuyorum ama artık hiç güvenmiyorum. Adaletle dair hiçbir inancım kalmadı, gerçekten hiç kalmadı. '' (Katılımcı 13)

Mevzuatı uygulayanlar kadar mevzuatta ki cezai yaptırımların daha caydırıcı olmasıyla şiddetin daha azalacağına olan inancını bir diğer katılımcı şu şekilde ifade etmektedir.

''Bir iki tane caydırıcı örnek gösterilse, herkes göz önünde olduğu için cesaret edemez. Hepsi diyor ki, 'Ya ben erkek olarak, ne olacak ki?' En basiti, benimki (şiddet uygulayan eşi) yazmış bile, 'Ne olacak? Gelir beni alır, içeriye atar en fazla. Çıkarım ondan sonra seni ne yaparım?' Bu tarz şeyler oluyor. '' (Katılımcı 9)

Katılımcı 3 ve Katılımcı 8 ise şiddetin sonlanmasında temel aktörün devlet olacağına şu sözlerle yer vermektedir.

''Yani şiddete karşılık vermeden devlete sığınmak gerektiğini düşünüyorum. Ama devlete sığındığımızda da o insanların (bu alanda hizmet veren kamu çalışanlarının) bizi dinlemesi önemli. '' (Katılımcı 3)

''Kadına yönelik şiddet nasıl önlenebilir, bunu hiç düşünmedim çünkü karşı tarafı nasıl engelleyebilirsin? Yine bunun devlet eliyle olması gerektiğini düşünüyorum. '' (Katılımcı 8)

Devlet bunu yaparken özellikle kadını güçlendiren ayrıcalıklar sunmasının önemine dikkat çeken bir katılımcı ekonomik özgürlüğünü yakalama fırsatı verilen kadınların şiddetle mücadelede daha etkin olabileceğini, ekonomik bir mecburiyetle eşine tekrar dönmeyeceğinin altını çizmektedir.

''Mesela şu anda işim yok. Benim gibi kadınlara, sosyal sigortalı bir iş veya kadro verilse, en iyi çözüm bu olur. Çünkü eşim beni hep para ile tehdit etti. '' (Katılımcı 1)

Kadının kendini gerçekleştirmesinin, ekonomik ve sosyal bağımsızlığının artmasının, sosyal statüsünde ki iyileşmelerin önemli olduğu, hizmet aldığı birimlerde kendini daha iyi anlatarak sağlıklı hizmet alabildiğini Katılımcı 10' un şu ifadelerinde görebilmekteyiz.

''Ben adliyede atanmış olarak girdiğim dönemi de biliyorum, atanmadan önceki dönemi de. O zaman sıradan bir insan oluyorsun. İfade vermeye gittiğimde, bu en son girişimde çok güzel ağırladılar. Kendimi rahatça ifade edebildim ve benimle güzel bir şekilde ilgilendiler. '' (Katılımcı10)

Kendini gerçekleştirmiş güçlü kadınların hem yaşadığı şiddet sorunun etkilerini fark etmesine hem de bu sorundan kurtulmak için atacağı adımlarda özgüvenli olmasına doğrudan katkı sağladığı söylenebilmektedir.

5. TARTIŞMA

Çalışmanın bu kısmında, araştırmada elde edilen veriler, konuyla ilgili literatür bilgileriyle tartışılacaktır.

Yapılan araştırma sonucunda, kadınların farklı sosyo-ekonomik durumlara sahip olmasına rağmen, şiddetin tüm kadınları tehdit eden bir sorun olduğu görülmektedir. Ayrıca, doğup büyüdüleri kültürün etkisi, sosyal, ekonomik ve eğitim durumundaki farklılıklar, sosyal destek mekanizmalarının varlığı veya yokluğu, yaşadıkları şiddetin boyutunu ve şiddetle mücadeleye dair bakış açılarını farklılaştırmaktadır. Görüşme yapılan kadınlar arasında, şiddeti uzun yıllar yaşayanlar olduğu gibi, hayatlarında ilk kez bu durumla karşılaşan katılımcılar da olmuştur. Her iki durumda da şiddetle mücadeleye giren kadınların, 6284 sayılı kanun kapsamında koruyucu ve önleyici tedbir kararlarından yararlandıkları ve daha önce bu kararlardan farklı zamanlarda faydalanan kadınların bulunduğu bilgisi edinilmiştir.

Yapılan araştırmalar, kadınların ilk evlilik yaşı ile şiddet görme durumları arasında doğru orantılı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bu konuda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından yürütülen kadına yönelik şiddet araştırmasında, çocuk yaşta evlenen kadınların şiddetin farklı türlerine maruz kaldığı görülmüştür. Araştırmaya katılan kadınların büyük çoğunluğunun erken yaşta evlilik gerçekleştirdiği, bu evliliklerin şiddet görmelerine ve şiddetle mücadele etmelerine yol açan mağduriyet sonuçlarının tespit edilmesi, literatürdeki çalışmalarla uyumlu olduğunu göstermektedir.

Yapılan çalışmalar, aile içi şiddetin özellikle çocuklar üzerinde de olumsuz etkiler yaratacağını belirtmektedir; buna bağlı olarak ulusal ve uluslararası mevzuat, aileyi koruyacak önlemler almaktadır. Bu araştırmaya katılan kadınlardan biri hariç, diğer tüm katılımcıların çocukları olduğu görülmektedir. Yaşanan şiddet olaylarının çocuklar üzerinde olumsuz deneyimlere yol açtığını belirten bulgular, hukuksal yapının kadını ve beraberindeki çocuğu korumada geç kaldığı veya yetersiz kaldığı durumları ortaya koymaktadır.

Kadınların şiddet görmesinin altında birçok neden bulunmakla birlikte, Bükecik ve Özkan'a göre düşük eğitim seviyesinin de belirleyici bir faktör olduğu vurgulanmaktadır. Bu araştırmaya katılan kadınların genel olarak eğitim düzeylerinin düşük olduğu, eğitim seviyesi daha düşük olanların ise tekrarlanan şiddet olaylarının ardından sorunu adli boyutlara taşıdıkları gözlemlenmiştir.

Kadının çalışma hayatını kısıtlayan toplumsal cinsiyet rolleri ve ekonomik bağımsızlığını kazanamamış olması, Polat'a göre kadını şiddete maruz kalma açısından daha savunmasız hale getirmektedir. Yapılan çalışmada, şiddet mağduru kadınların ekonomik bağımlılıkları nedeniyle şiddet döngüsünden çıkamadıkları, mücadele etme gücünü bulan kadınların ise ekonomik özgürlüklerinin olduğu bulgulara ulaşılmıştır.

Bu çalışmaya, literatürde yer alan güçlendirme yaklaşımı bağlamında bakıldığında, bireyin değişimin temel öznesi olacağı görüşünü desteklediği görülmektedir. Ayrıca, şiddetin kadını kısıtlayan ve kaynaklara ulaşmasını zorlaştıran yönlerinin minimize edildiğinde, kadını güçlendiren ve şiddetle mücadele eden bir noktaya getirebildiği anlaşılmaktadır. Bu çalışma da kadının şiddetle mücadelesinin güçlendirilmesi gerektiğini kanıtlayan nitelikte sonuçlar ortaya koymuştur.

Yapılan araştırmanın bir sonucu, toplumsal bağlamın şiddet mağduru kadınları güçsüzleştirici yüklemeler olduğudur. Toplumun yapmış olduğu baskı nedeniyle şiddetle mücadele etme gücü bulamayan ya da bu sorunu yalnızca bireysel bir duruma indirgenen kadın, izole bir yaşantıya sürüklenmektedir. Toplumun kadına yönelik şiddet konusunda ataerkil bakış açısını terk ederek insan haklarına saygı duyan bir noktaya gelmesi için makro düzeyde savunuculuğun elzem olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Gökkaya'nın da ifade ettiği gibi, toplumun bütününe ulaşabilen kitle iletişim araçlarıyla şiddet konusunda karşı çıkan bir toplum bilinci oluşturmak önemlidir.

Ayrıca, güçlendirme yaklaşımı bu araştırmada şiddet mağduru kadınlar için hem bir süreç hem de sonuç niteliğindedir. Tuncay'a göre, kadın, maruz kaldığı şiddetle mücadele sürecinde kişisel ve kişiler arası mevcut güç kaynaklarını ortaya çıkararak karar verme sürecine katkı sağlamak ve hayata pozitif anlamda tutunmaktadır. Güçlü bir kadın ve onu koruyan yasal mevzuat sayesinde şiddet sona erdiğinde veya riskler azaldığında, kadının ulaştığı daha iyi yaşam koşulları, güçlendirme sürecinin bir sonucu olarak kabul edilebilir.

Araştırmaya katılan kadınların bir kısmı, tedbir kararlarının yetersiz olduğunu vurgulayarak, önceki yaşamlarına kıyasla topluma katılımı zorluk çektiklerini ve çaresizce kaderlerine boyun eğdiklerini belirtmişlerdir. Şiddet mağduru kadınlara yönelik alınan tedbir kararları, kadını koruyan bir özellik taşıırken, kadının mücadele etme noktasına gelmesine yardımcı olmamakta ve kaygılarını artırarak, güçsüzlüklerine odaklanmaktadır. Bu durum, güçlendirme yaklaşımının doğasına ters düşmektedir. Duyan'ın da ifade ettiği gibi, bireyi çözüm sürecinin merkezine alan bir yaklaşım için kadının kaynaklara erişimini sağlayacak ve ona kolaylık sunacak bir hizmet anlayışı gereklidir.

Görüşülen kadınların, maruz kaldıkları şiddetin olumsuz etkileri nedeniyle intihar girişiminde bulunma, sosyal hayata katılmada zorluk yaşama ve psikolojik destek alma ihtiyacı gibi dayanılmaz bir noktaya gelmeleri, şiddetin sadece kendilerini değil, diğer aile üyelerini de riske atması gibi sebeplerle şikayette bulundukları anlaşılmaktadır. Bazı kadınlar için bu sorunun adli mercilere geç bildirilmesinin, toplumsal baskıların kadını cinsiyet temelli rollere hapseden etkisi, 6284 sayılı kanun kapsamında uygulanan koruyucu ve önleyici tedbir kararları hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları ya da sınırlı bilgiye sahip olmalarıyla ilişkili olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırma bulgularına göre, şiddetin hem fiziksel hem de psikolojik ve duygusal anlamda olumsuz etkileri bulunmaktadır. Kadını güçsüzleştiren bu olguyla mücadele edebilmek için, kadınların güvende olmalarını sağlamak, karar alma süreçlerini kolaylaştırmak ve motivasyonlarını artırmak önemlidir. Bu noktada Arıkan, 6284 sayılı kanunun uyguladığı koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının iyileştirilmesinin, makro düzeyde bir müdahale olacağına dikkat çekmektedir.

Görüşmeye katılan kadınların bazıları, 6284 sayılı kanundan yararlanmalarının, devletin kendilerinin yanında olduğunu gösterdiğini ve bu durumun kendilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olarak bağımsız hareket edebilen bir yapıya kavuşmalarını sağladığını ifade etmişlerdir. Ancak, yasal mevzuattaki caydırıcılığın yetersiz olduğu, tedbir kararı olmasına rağmen şiddetin tekrar edebildiği ve tedbir kararlarının uygulanmasındaki aksaklıkların kadınlar üzerinde endişeleri sürdürdüğü, dolayısıyla şiddetin önlenebileceğine dair inançlarını sarstığı da gözlemlenmiştir. Mevzuatın kadına yönelik şiddeti önlemedeki caydırıcılığı, şiddet uygulayan kişinin durumuyla yakından ilişkilidir. Bu nedenle, riskli davranışlar sergileyen kişiler için gerekli tedbirlerin uygulanacağı düzenlemelere ihtiyaç olduğu açıktır. Toplumda kadın ve erkek arasındaki yapısal eşitsizliklerin giderilmesi, ayrımcı tutumlarla mücadele edilmesi ve şiddeti önlemeye yönelik koruyucu-önleyici hizmetlerin sağlanması sosyal devlet gereği olup mevzuat hükümleriyle sağlanmaktadır. Ancak, Öztürk'ün de belirttiği gibi, bu mevzuat hükümlerinin kusursuz bir şekilde uygulandığı anlamı çıkarılmamalıdır.

Bir diğer araştırma bulgusu ise görüşme yapılan kadınların mağduriyetleriyle ilgili hizmet sürecine başvurdıklarında, kendilerine yardımcı olacak çalışanların tutumlarının genellikle yargılayıcı, incitici ve empatik yaklaşımdan uzak olduğu yönündedir. Bu durum, kadının içinde bulunduğu mağduriyeti daha da derinleştirirken yaşadığı şiddetle mücadele etme ve kendisini koruyacak adli sisteme olan inancını sarsmaktadır. Bu bağlamda, kadının iyilik halini koruyacak, içinde bulunduğu durumla ilgili bilgi ve

rehberlik sunacak bir sosyal hizmet temelli güçlendirme yaklaşımının benimsenmesi, kolaylaştırıcı ve savunucu bir tutum sergilenmesi büyük önem taşımaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Küresel bir olgu olan şiddet, gelişmiş ya da gelişmemiş tüm toplumların ilgilendiği ve çözmeye çalıştığı bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddet, farklı dezavantajlı grupları etkilerken, bu gruplar içinde kadınlar, şiddete en yoğun şekilde maruz kalan ve niceliksel olarak en fazla etkilenen grup olarak öne çıkmaktadır. Bu sorunun insanlık tarihi kadar eski olmasına rağmen, kadınlar özelinde şiddetle mücadele stratejilerindeki gelişmelerin ancak son elli yılda belirginleştiği görülmektedir. Ülkemizde ise Cumhuriyet tarihi boyunca kadına yönelik önemli kazanımlar kanunlarla güvence altına alınmış olsa da, aile içi şiddet sorununun özel alan sorunu olarak kalması, çözüm sürecinin ise daha sonraki yıllara ertelenmesine neden olmuştur. Kadına yönelik şiddet ilk olarak uluslararası arenada bir sorun olarak gündeme gelirken, bu gelişmelere taraf olmamızın ardından ülkemizde de önemli adımlar atılmaya başlanmıştır.

Şiddetin altında yatan sebeplerin anlaşılması ve engellenmesi kadar, şiddete maruz kalan kadınların da içinde bulundukları durumla mücadele edebilmeleri için güçlenmelerinin önemi büyüktür. Kadının güç kaynakları mikro, mezzo ve makro düzeylerde olabilir; özellikle makro düzeydeki bir müdahale olarak kadını koruyan yasal mevzuatın varlığı, önemli bir güçlendirme aracı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadının şiddetle karşılaşmamış olsa dahi, kadını koruyan çalışmalar hakkında bilgi sahibi olması ve şiddete maruz kaldığında koruyucu ve önleyici hizmetlerin nasıl fayda sağlayacağı konusunda bilgi edinmesi büyük önem taşır. Ancak kadına yönelik şiddetle mücadelede istenilen seviyeye ulaşamamanın altında bazı sebepler bulunmaktadır. Toplumda kadına yüklenen cinsiyet temelli bakış açısı, eğitimin yetersizliği, aile ve çevreden alınan desteğin sınırlı olması, ekonomik bağımsızlık eksikliği, kadını koruyan mevzuatın ve bu mevzuatın uygulamalarının eksiklikleri bu sebepler arasında sayılabilir. Kadının şiddetle mücadele etmesi başlangıçta bireysel bir karar olsa da, bu sürecin başarılı bir şekilde sonuçlanıp şiddet tahakkümünden çıkabilmesi, kadının güçlendirilmesiyle doğrudan ilişkilidir.

Şiddet uygulayan kişi üzerinde caydırıcı bir etki yaratabilecek yasal mevzuat ve kadın lehine uygulanan tedbirlerle; kadına karar verme sürecine dâhil olma, özgüvenini arttırma, kadın ve erkek arasındaki toplumsal cinsiyet ilişkilerinin kadının üzerindeki etkisini azaltma ve kadının kendisi için daha özgür bir yaşam sürme imkânı sunmaktadır.

Ayrıca, şiddet mağduru kadınlar genellikle çocuklarıyla birlikte yaşayan ve tüm güçlerini onların iyilik halini artırmaya yönelik kullanan bireyler olarak düşünülürse, aile yapısının merkezinde kadını güçlendirmek, sadece kadını değil, ailesini ve dolayısıyla tüm yakınlarını da güçlendirmek anlamına gelecektir.

Bu çalışma, şiddet mağduru kadınların yaşadıkları sorunla mücadele edebilmesi için doğru güçlendirmelerin sağlanmasıyla, kadının güçsüzleştirilen nedenlere dair farkındalık kazanacağı ve bu farkındalığın onu mücadeleye hazırlayan bir güç kaynağına dönüşeceğini savunmaktadır. Bunun için, şiddet mağduru bireyin kendini geliştirmesinin yanı sıra, sosyal çevre desteğinin harekete geçirilmesi, toplumda şiddete karşı farkındalık oluşturulması ve en önemlisi, şiddetle mücadele eden ulusal mevzuatın, işlevsel hale getirilerek, kadını koruyan gerçekçi müdahaleler ve uygulamalarla güçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca bu konuyla ilgili literatüre bakıldığında, kadına yönelik şiddetle mücadele ve güçlendirme kavramlarını ilişkilendiren çalışmalara pek fazla yer verilmediği görülmektedir.

Araştırma sonuçlarında, kadının ekonomik ve psikolojik yönden güçsüz olması şiddetin hem nedeni hem de sonucu olduğu görülmektedir. Bu durum, şiddetin kadın üzerindeki olumsuz etkilerini ortaya koyarken, farklı alanlarda güçlendirme uygulamalarının gerekliliğini de göstermektedir. Özellikle şiddet sonrası kadının şiddetle tekrar karşılaşmaması adına ekonomik ve psikolojik yönden güçlendirilmesi elzemdir. Bu bağlamda, güç ve yetki ilişkilerine dayalı bir toplumda kadının, ailenin ve içinde bulunduğu toplumun ve onları koruyan hukuksal yapının iyileştirilmesi, şiddetle mücadele eden güçlü bir kadın profilinin oluşumunu sağlayacaktır.

Kadına yönelik şiddeti önlemeye ve tamamen ortadan kaldırmaya yönelik düzenlenen 6284 sayılı kanunun, şiddetle mücadele eden kadınları güçlü ya da güçsüz kıldığı noktaların ele alınması ve bu konuda farklı çalışmaların yapılması gerekmektedir. Hukuksal yapının ve kurumsal desteğin şiddet mağduru kadını koruma ve şiddet uygulayana dair yaptırımları uygulama noktasında yetersiz kaldığı ülkemizde, şiddetle mücadeleye dair uygulamaların doğru bir şekilde düzenlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu konuya gösterilen hassasiyetin artmasıyla, güçlü kadınlar, güçlü aileler ve güçlü toplumlardan söz etmek mümkün olacaktır.

6.2 Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın sonuçları ve görüşme yapılan kişilerin aktarımları doğrultusunda, şiddet mağduru kadınların içinde bulundukları durumla nasıl baş

edebileceklerine dair mikro, mezzo ve makro düzeyde öneriler sunulacak ve bu önerilerin şiddetle mücadelede fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası gelişmeler ve ulusal düzeyde ailenin korunması ile kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair kanunlar, kadına yönelik şiddetle mücadele etmek için toplumsal bir sorumluluk yüklemektedir. Ancak buna rağmen, kadına yönelik şiddet vakaları gün geçtikçe artmakta ve bu sorunun çözülmesinde çeşitli zorluklar yaşanabilmektedir. Bu sorunların ortadan kaldırılabilmesi adına araştırma bulguları doğrultusunda şu öneriler sıralanabilir:

- Araştırma sonuçlarında, kadına yönelik şiddetle mücadelede noktasında toplumun genel bilgi düzeyi ve farkındalığının yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle toplumsal farkındalığın sağlanması amacıyla 6284 sayılı kanuna dair bilgilerin basın yayın organları vasıtasıyla toplumun tüm kesimine ulaştırılması önem arz etmektedir.
- Okullarda hem kız hem de erkek çocukları için, erken yaşlardan itibaren toplumsal cinsiyet eşitliği, empati, öfke kontrolü ve sağlıklı ilişki kurma konularında eğitimler verilmelidir. Bu eğitimler, okul müfredatlarına entegre edilmeli ve tüm öğretmenlere yönelik seminerler düzenlenmelidir.
- 6284 sayılı kanunun, mağdur kadına yönelik sunduğu desteklerin devlet eliyle yürütüldüğü ve mücadele noktasında yetersiz kaldığı noktaların olduğu anlaşıldığından, şiddetle mücadelenin toplumun geneline yayılabilmesi adına bu alanda çalışma yapan sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapacak düzenlemelere gerek vardır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele eden ulusal mevzuatımızda genel ifadeler yerine, suç olayına ve suçluya ilişkin daha özgün ve spesifik tanımlamalar yapılmalıdır. Bu tanımlamalar, ceza sistemi içinde caydırıcı bir nitelik kazanmalı ve şiddet eylemlerinin önlenmesine daha etkili şekilde katkı sağlamalıdır. Örneğin madde bağımlılığı veya psikotik bozuklukları olan şiddet suçlularına yönelik özel bir yasal düzenlemeyle cezalandırmanın yanı sıra tedavi ve rehabilitasyon programlarına zorunlu olarak katılımı sağlanmalıdır.
- Şiddet mağduru kadınları korumaya yönelik bazı mevzuat hükümlerinin uygulamada yeterince işlevsel olmadığı görülmektedir. Tedbir kararı olduğu halde tekrarlı şekilde şiddet gören kadını koruma adına zorunlu tutuklama uygulamalarının hayata geçirilmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, kolluk kuvvetlerinin daha aktif rol alması, şiddet mağduru kadınların adalet sistemine olan

güvenini pekiştirecek ve şiddet uygulayanların tekrar eden suçları engellemek için caydırıcı bir etki yaratacaktır.

- Çalışmanın sonuçları, şiddet mağduru kadınlarla çalışan personelin eğitim almasının önemini vurgulamaktadır. Özellikle kadına yönelik şiddet alanında hizmet veren hâkim, savcı, sosyal çalışmacı, psikolog, sosyolog ve kolluk görevlileri gibi çalışanlar, şiddet olgusunu çok boyutlu şekilde anlayabilen ve empatik bir tutum geliştirebilen bir yaklaşıma sahip olmalıdır. Bu doğrultuda, düzenli eğitim programlarıyla personelin şiddet mağduru kadınlarla etkili iletişim kurma, psikolojik destek mekanizmalarını kullanma ve kadın hakları konusunda farkındalıklarını arttırmaları sağlanmalıdır.
- 6284 sayılı kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının takip edilmesi ve kadının güçlendirilmesi sürecinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının aktif rol aldığı bilinmektedir. Buradan hareketle, şiddet mağduru kadınların güçlendirilmesi amacıyla, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki kurum ve birimlerin planlamasıyla grup çalışmaları, odak grup toplantıları düzenlenmesi önerilmektedir. Bu toplantıların, kadınların deneyimlerini paylaşarak, yalnız olmadıklarını hissetmelerini ve gerçek hayat tecrübelerinden ilham alarak birbirlerini şiddetle mücadele hususunda olumlu şekilde teşvik etmelerini sağlayacağı düşünülmektedir.
- Araştırma sonuçları, şiddet mağduru kadınların ekonomik güçsüzlüklerinin şiddetin hem nedeni hem de sonucu olabileceğini göstermektedir. Kadınların ekonomik bağımsızlığını kazanacağı süreçte, mevcut olan ekonomik desteklerin kadının durumuna özgü şekilde değerlendirilip şartların gerekirse iyileştirilmesi önemlidir. Ayrıca, kadınların iş sahibi olmaları için sunulan mesleki kursların, yaşadığı yerdeki özel sektörün ihtiyacı ve kadınların yapabilirlikleriyle örtüşmesine özen gösterilecek planlamaların kamu kurumları uhdesinde yapılması gerekmektedir.
- Araştırma sonuçlarında, şiddet mağdurlarının şiddetin doğası gereği çeşitli psikolojik sorunlar (Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Major Depresif Bozukluk, Yaygın Anksiyete Bozukluğu vb.) yaşayabildiği tespit edilmiştir. 6284 sayılı kanun kapsamında psikolojik destek hizmeti sunan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki uzmanların sundukları hizmetin kalitesinin artırılabilmesi ve şiddet mağduru kadınlara yönelik psikolojik desteğin süreğen bir şekilde sağlanabilmesi amacıyla psikolojik destek hizmetlerinin nitelik ve nicelik yönünden kapasitesinin artırılması gerekmektedir. Bu kapsamda halihazırda psikolojik destek hizmeti sunan personel sayısının artırılması ve destek hizmeti sunan personellerin mesleki

gelişimi için vaka süpervizyonu sisteminin sürece dahil edilmesi önem arz etmektedir.

- Kadına yönelik şiddetle mücadelede yalnızca kadın merkezli yöntemlere odaklanmak yerine, şiddet uygulayan kişilere yönelik de etkili müdahaleler planlanmalıdır. Bu kapsamda, şiddet uygulayan kişilerin öfke kontrolü, stres yönetimi ve davranışsal rehabilitasyon gibi tedavi programlarına katılımı isteğe bağlı olmaktan çıkarılarak zorunlu hale getirilmelidir.
- Araştırmanın bulgularında, aleyhine önleyici tedbir kararı alınan kişiye yönelik tebliğ işlemi gerçekleşmediğinde herhangi bir cezai yaptırımla karşılaşmadığı anlaşılmıştır. Bu noktada tebliğ işleminin kolluk marifetiyle kısa bir sürede gerçekleşmesi gerekli olup, fiziksel ortamda gerçekleşmemesi halinde ise dijital tebligat yöntemleri (e-posta, SMS, mobil uygulama) devreye sokulmalıdır. Bu süre zarfında tebliğ yapılmadığı takdirde, tedbirin yürürlüğe girmesi ve karşı tarafın ihlal ettiği durumlar için derhal cezai işlem başlatılması önem arz etmektedir.
- Bu araştırmanın çalışma grubunu, Rize ilinde şiddet mağduru olan 13 kadın oluşturmaktadır. Bu çalışmanın genişletilerek, farklı kültürler ve farklı illerde ki şiddet mağduru kadınlarla yapılması, 6284 sayılı kanunun şiddetle mücadelede kadını ne ölçüde güçlendirdiğine dair farklı araştırma bulgularına ulaşılmasında yarar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abdullayev, E. (2021). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kapsamında Kadın Konuquevleri: Bakü Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Acar, H. (2013). *Sosyal Hizmet Temelleri ve Uygulama Alanları*. Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Açıkel, S. (2009). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kadın Sığınmaevi Önlemi: Türkiye Örneği*, Yüksek Lisans, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Adak, N. (2018). Değişen Toplumda Değişen Aile Sosyolojik Tartışmalar. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Hacettepe Üniversitesi (2014). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması Özet Raporu, Ankara.*
- Akgül Gök, F. (2018). *Şizofreni Tanısı Olan Bireylerin Ebeveynlerinin Yaşantılarının Güçlendirme Yaklaşımı Çerçevesinde İncelenmesi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Akgün, R. ve Çifçi, E.G. (2010). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerde Güçlendirme Yaklaşımı ve Sosyal Destek Sistemi. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 1, 23-36.
- Akkaş, İ. ve Uyanık, Z. (2016). Kadına Yönelik Şiddet, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi 6(1), 32-42.
- Akkaya Şahin, G. (2010). *Aile İçi Şiddet Kavramı ve Aile İçi Şiddetin Uluslararası ve Ulusal Hukuki Belgelerdeki Düzenlemesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Akyıldız, M. (2014). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bir Model Olarak Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Akyıldız, M. (2014). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bir Model Olarak Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi*, Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Altıntop, İ. (2018). *İnfertilite Tedavisi Gören Bireylerin Güçlendirme Yaklaşımı Temelinde İncelenmesi: İzmir-Manisa Örneği*, Doktora Tezi, Yalova Üniversitesi, Yalova.
- Altıparmak, İ. B. (2019). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Boyutları: Ankara Örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 55-76.
- Apak, H. (2018). Güçlendirme ve Maneviyata Duyarlı Sosyal Hizmet. *JASSS (The Journal of Academic Social Science Studies)*, 67,399-411.

- Arıkan Ç. (2011), *Sosyal Dışlanma ve Aile: Sosyal Hizmet Müdahalelerinde Güçlendirme Yaklaşımı*. Yasemin Özkan (Der), ‘‘Aile İçi Şiddet, İstismar ve İhmale Sosyal Hizmet Müdahalesi (ss. 31-50). Maya Akademi Yayınevi, Ankara.
- Arslan, G. (2011). Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına Dair Sözleşme (Öngörülen Haklar ve Öngörülen Usuller). *Journal Of Istanbul University Law Faculty*, 62(1-2), 3-43.
- Aydemir, H. (2021). *Suçta Sürüklenen Çocuk ve Topluma Yeniden Kazandırılma Sürecinin Güçlendirme Yaklaşımı Bağlamında Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi Yalova Üniversitesi, Yalova.
- Başar, F. ve Demirci, N. (2015). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Şiddet, *Kashed*, 2015 2(1), 41-52.
- Bilican Gökkaya, V. (2023) Kadına Yönelik Şiddetin Israrlı Takip Boyutu Üzerine, *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 47(1), 51-59.
- Boyacıoğlu, İ. (2016). Dünden Bugüne Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Ve Ulusal Kadın Çalışmaları: Psikolojik Araştırmalara Davet, *Türkiye Psikoloji Yazıları Dergisi*, 126-145.
- Bozkurt, S. (2021). *Alzheimer Hastalarının Bakımını Üstlenen Aile Bireylerinin Güçlendirme Yaklaşımı Çerçevesinde İncelenmesi: Diyarbakır İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi, Yalova.
- Bükecik, E. ve Özkan, B. (2018). Kadına Yönelik Şiddet: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Sağlığına Etkisi, *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-37.
- Cedaw. (2009). Responses To The List Of Issues And Questions With Regard To The Consideration Of The 4th Periodic Report: Azerbaijan. *Cedaw/C/Aze/Q/4/Add.1*.
- Cihan, Ü. ve Karakaya, H. (2017). Kadın-Erkek Kavramları Bağlamında Şiddet ve Şiddetle Mücadelede Sosyal Hizmetin Rolü. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(4), 297-324.
- Coşkun Çolak, E. (2022). *Kadına Yönelik Şiddeti Önlemede Kadın Sığınmaevi Modelleri: İhtisaslaşma Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
- Çakır, H. (2020). Kadına Yönelik Şiddetin Kavramsal İncelemesi: Yozgat Örneği, *İmgelem*, 4 (6): 41-62.

- Çoban, A. İ. (2011). Göçmen Ailelerin Uyum Süreci: Kaynaklar ve Engeller. Y. Özkan (Der.), Sosyal Dışlanma ve Aile: Sosyal Hizmet Müdahalelerinde Güçlendirme Yaklaşımı içinde (S. 107- 122). Ankara: Maya Akademi.
- Danış, M. Z. ve Özhan E. (2019). Sağlık Hizmetlerinde Palyatif Bakım, Kanser ve Sosyal Destek: Bir Vaka Örneğinde Güçlendirme Yaklaşımının Uygulanması, Kesit Akademi Dergisi, 5(18), 305-320.
- Doğrucan, A. ve Yıldırım, Z. (2020). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Üzerine Bir İnceleme, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2), 122-138.
- Duyan, V. (2010). Sosyal Hizmet Temelleri, Yaklaşımları, Müdahale Yöntemleri, Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- Duyan, V. (2011). Eşcinsellik: Tarihsel Gelişimi, Kökeni ve Eşcinsellere Yönelik Tutumlar ve Güçlendirme. Y. Özkan (Der.), Sosyal Dışlanma ve Aile: Sosyal Hizmet Müdahalelerinde Güçlendirme Yaklaşımı İçinde (S. 137-159), 1. Basım, Ankara: Maya Akademi.
- Düğmeci, F. ve Gürsel, E. (2019). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Hususunda Devletin Yükümlülükleri Ve Sorumluluğu, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 21(2), 843-873.
- Erbay E. (2019). Güç ve Güçlendirme Kavramları Bağlamında Sosyal Hizmet Uygulaması. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 19(42), 41-64.
- Freire, P. (2005). Pedagogy Of The Oppressed. 30th Anniversary Ed. (Çev. Myra Bergman Ramos) Ny.: Continuum.
- Görücü, M. (2018). *Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Yasal Mevzuat, Emniyet Birimlerindeki Uygulama ve Antalya Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Güler, N., Tel, H., Tuncay, F.Ö. (2005). Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 27(2), Ss.51-56.
- Günay, M. (2012). 6284 Sayılı Kanuna Göre Koruyucu ve Önleyici Tedbirler. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (10), 647-686.
- Gürhan, O. (2015). *Tarihsel Süreç İçerisinde ve Günümüzde Kadına Yönelik Şiddet*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Harcar, T., Çakır, Ö., Sürgevil, O. ve Budak, G., (2008). Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu, Toplum ve Demokrasi, 2(4), 51-70.
- İl, S. (2003). Hıv/Aıds’le Yaşayan Bireylere Yönelik Güçlendirme Yaklaşımı, Hıv/Aıds.6(1),17-23.

- Kale Özçelik, F. (2017). Kadınlara Karşı Her Biçimiyle Ayrımcılığı Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi'nin Usule ve Esasa İlişkin Düzenlemeleri ve Türk Anayasa Hukuku'na Yansımaları. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*(8), 317-340.
- Karınca, E. (2011). Kız Doğursun Analar Kadının Eş Şiddetinden Korunması. Ankara: Bilgi Yayınevi, 35-51.
- Kaygısız, E. G. (2020). Şiddetin E-Hali: Siber Zorbalık. *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*(4-5), 161-174.
- Kelleci A. (2023). Aile İçi Şiddet ve Şiddet Döngüsü: Bir Alanyazın Derlemesi, *Cujoss*, 47(1), 87-97.
- Kesdi, S.H. (2020). *Katılımcı Tasarım Süreçlerinin Güçlendirme Odaklı Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kol, E. ve Topgül, S. (2021). Sosyal Hizmet Alanında Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Tidal Model Önerisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(4), 435-444.
- Köknel, Ö. (2013). Şiddet Dili. İstanbul: Remzi Kitabevi. 1. Basım.
- KSGM, (2016). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020), Ankara.
- Moroğlu N. (2016). Uluslararası ve Ulusal Hukukta Kadının İnsan Hakları. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1), 285 - 317.
- Moroğlu, N. (2012) Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi 6284 Sayılı Yasave İstanbul Sözleşmesi, Erişim: 2013, [Http://Portal.Ubap.Org.Tr/App_Themes/Dergi/2012-99-1169.Pdf](http://Portal.Ubap.Org.Tr/App_Themes/Dergi/2012-99-1169.Pdf)
- Najafova, L. (2020). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Araştırmaların Sistematik Derlemesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Özkan, G. (2017). Kadına Yönelik Şiddet - Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 533-564.
- Özkazanç, A. (2013). Cinsellik, Şiddet ve Hukuk Feminist Yazılar. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Öztürk, N. (2017). Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler ve Öneriler. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(1), 1-32.

- Öztürk, N. (2017). Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler ve Öneriler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 8(1), 1-32.
- Pak, M. (2020). Yaşlılarla Sosyal Hizmetlerde Yeni Paradigma: Yaşlıları Güçlendirme. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 20(47), 355-382.
- Polat, O. (2016). Şiddet . Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi .Mühf - Had, 22(1), 15-34.
- Sarı, K. S. (2010). *Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Aile Mahkemeleri Bağlamında Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Somunoğlu İkinci, S. (2014). Toplumun Kanayan Yarası: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Kavramı ve Yansımaları, Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, 13(2), 21-28.
- Sönmez, E. Y. (2020). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi, İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi - Istanbul University Journal Of Women’s Studies, 20, 1–17.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Grup Çalışması, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(2), 419-426.
- Şen, A.A. (2018). Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumlar Arası İşbirliği Süreci Ve 6284 Sayılı Yasanın Uygulanabilirliği, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 11(22), 141-161.
- Şener, E.B. (2011). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Değerlendirilmesi, KSGM Yayınları, Ankara, 16-52.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı, 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Erişim Tarihi: 11.05.2024,
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2709&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- T.C. Cumhurbaşkanlığı, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, Erişim Tarihi: 11.05.2024,
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?Mevzuatno=4721&Mevzuattur=1&Mevzuattertip=5>
- T.C. Cumhurbaşkanlığı, 4787 Sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yargılama Usullerine Dair Kanun, Erişim Tarihi: 11.05.2024
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?Mevzuatno=4787&Mevzuattur=1&Mevzuattertip=5>
- T.C. Cumhurbaşkanlığı, 4857 Sayılı İş Kanunu, Erişim Tarihi: 11.05.2024,
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?Mevzuatno=4857&Mevzuattur=1&Mevzuattertip=5>

- T.C. Cumhurbaşkanlığı, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Erişim Tarihi: 11.05.2024
<https://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuat?Mevzuatno=5237&Mevzuattur=1&Mevzuattertip=5>
- T.C. Cumhurbaşkanlığı, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Erişim Tarihi: 12.05.2024,
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6284&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Teater B. (2015), An Introduction To Applying Social Work Theories And Methods, (Çev. Karatay A. Boztilki M.) Nika Yayınları, (Orijinal Yayın Tarihi 2014).
- Tekindal, M. Özlem, Ş. Ö. ve Emre, M. (2018). Şiddet Mağduru Kadına Yönelik Sosyal Hizmet Müdahalesi: Ayşen ve Zehra Vakası, Ufkun Ötesi Bilim Dergisi, 18(1), 45-72.
- Thompson, N. (2016). Güç ve Güçlendirme, (Ege, A. Albayrak, H. Beydili Gürbüz, E. ve Çalış, N. Çev.) Ankara : Nika Yayınevi. (Orijinal Eserin Yayınlandığı Tarih 2007).
- TKDF ve UNFPA (2021). TKDF Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı 2007-2021 Yılları Arası Verilerinin İstatistiksel Analizi, Erişim: 29.12.2024,
https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/tkdf_ev_ici_siddet_acil_yardim_hatti_2023_raporu_1.pdf
- Tufan, N. (2022). *Mersin’de Kadına Yönelik Şiddet: Mağdurlar Ve Failler*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Politikasının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Analizi”, Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu, C. 2, Sa: 717, 08.05.2015, <https://www.tbmm.gov.tr/Sirasayi/D-Onem24/Yil01/Ss.717-Bolum-2.Pdf>, (10.05.2016), S. 388.
- Who, 2002, World Report On Violence And Health, Geneva.
- Yalçın, M. (2020). *Kadın Yoksulluğunun Güçlendirme Yaklaşımı Odağında İncelenmesi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B., vd. (2014). Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye’den Kanıt. Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges), 4(4), 104-111.
- Yavuz, K. ve Okur Çakıcı, F. (2021). Şiddet Mağduru Kadına Verilen Sosyal Hizmetler; Trabzon İli Örneği, Global Journal Of Economics And Business Studies, 10(19), 36-60.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2010). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, F. ve Gül, H. (2021). Uluslararası Kalkınma Politikaları ve Kadınların Güçlendirilmesi Üzerine Bir Değerlendirme. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(1), 679-695.
- Yılmaz, E. B. (2015). *Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Uygulanan Güçlendirme Programının Kendilik Değerini Artırmaya ve Stresle Baş Etme Biçimlerine Etkisi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, E.B. ve Öz, F. (2019). Şiddete Maruz Kalan Kadınlara Yönelik Güçlendirme Programı ve Hemşirelik, Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 16(4), 338-342.
- Yorulmaz Deniz S. ve Karadeniz H. (2022). Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi, 14(1), 232-238.
- Yörük, S. (2010). *Kadına Yönelik Şiddet: Antalya Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Zastrow, C. (2013), Sosyal Hizmet Giriş, Ed. Durdu Baran Çiftçi, (Aykara, A. Beyazova, A. Yakut Çakar, B. Evren, C. Karaca, Ç. Çiftçi, D.B. Yıldırım, E. Bahşi, E. Albayrak, G. Birdal, M.S. Yağcıoğlu, S. Kurukafa, S. Yılmaz, V. Çev.), Ankara: Nika Yayınevi. (Orijinal Eserin Yayınlandığı Tarih 2010).

EKLER

EK-1 Araştırma İzin Belgesi

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

0.7/04/2023

Sayı : 73595336-605.01[605.01] -165
Konu : Bilimsel Araştırma Talebi (Uğur ALBAYRAK)

BAKANLIK MAKAMINA

Rize Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğünde Sosyal Çalışmacı olarak görev yapan ve aynı zamanda Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi olan Uğur ALBAYRAK'ın "6284 Sayılı Kanun Kapsamında Koruyucu ve Önleyici Tedbir Uygulanan Şiddet Mağduru Kadınların Güçlendirme Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Rize İli Örneği" adlı tezini, Rize Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası tarafından hizmet sağlanan şiddet mağduru kadınlara uygulayabilme talebi Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından uygun görülmüştür.

Görüşmenin kuruluştan hizmet alanlar arasından, bilgilendirilmiş onam formu ile yapılacak gerekli bilgilendirme sonrasında araştırmaya gönüllü olarak katılmak istediğini beyan eden bireylerle gerçekleştirilmesi, uygulamanın mesai saatleri içerisinde, İl müdürlüğü koordinasyonunda belirlenecek zaman ve mekanda gerçekleştirilmesi, uygulamanın hizmet alanların kuruluştaki işlemlerinin tamamlanmasının ardından (bireylerin talep ettiği hizmet sunulduktan sonra) gerçekleştirilmesi, kuruluş işleyişinin aksatılmaması ve kuruluşun iç düzen kurallarına riayet edilmesi, izin kapsamı dışında hiçbir veri toplanmaması veya talep edilmemesi, hizmet alanların gizliliğinin ve kişisel verilerinin korunması ilkesine riayet edilmesi, hizmet alanların duygusal hassasiyetlerine özen gösterilmesi, onlara zarar verecek herhangi bir uygulamanın gerçekleştirilmemesi; görüşmenin onlarda oluşturduğu duygu ve düşünceleri ifade etmelerine olanak sağlanması, herhangi bir ses ya da görüntü kaydı alınmaması, mevzuata herhangi bir aykırılık teşkil edilmemesi, izin süresi içerisinde uygulamanın tamamlanması, tamamlanamadığı takdirde çalışma süresi bitmeden resmi kanal vasıtasıyla ek süre talep edilmesi, araştırma sonuçlarının (makale, bildiri vb.) herhangi bir yerde kullanılmadan/yayınlanmadan önce Başkanlığımızdan/İlgili Genel Müdürlüğümüzden resmi kanal vasıtasıyla izin alınması araştırmanın dijital ve basılı birer örneğinin Başkanlığımız ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne teslim edilmesi ve taahhütname imzalatılması koşulları ile Rize Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası Biriminde gerçekleştirilmesi hususunu;

Olurlarınıza arz ederim.

- Ek: 1-21.03.2023 tarihli ve E.6741572 sayılı yazı. (1 Sf.)
2-Taahhütname (1 Sf.)
3-28.03.2023 tarihli ve E.6819401 sayılı yazı. (1 Sf.)
4-22.03.2023 tarihli ve E.6768967 sayılı yazı. (1 Sf.)
5-19.12.2023 tarihli ve E.5810185 sayılı yazı. (1 Sf.)

EK-2 Bilgilendirilmiş Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Bu araştırma bir yüksek lisans tezidir. Araştırmanın ismi “6284 Sayılı Kanun Kapsamında Koruyucu ve Önleyici Tedbir Uygulanan Şiddet Mağduru Kadınların Güçlendirme Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Rize İli Örneği” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Size verilen formlardaki soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

Bu araştırmanın amacı, sosyal hizmette güçlendirme yaklaşımını şiddet mağduru kadınlar odağında irdelerken 6284 sayılı kanun kapsamında uygulanan koruyucu ve önleyici tedbirlerin bu süreçte kadının güçlenmesine nasıl katkı sunduğunu yine kadınların gözünden analizi yapmak olacaktır. Bu kapsamda şiddete maruz kalıp yaşadığı olumsuz etkilenen ortalama 30 kadın ile yapılacak bu araştırmaya sizi de davet ediyoruz.

Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size ek bir ödeme de yapılmayacaktır. Araştırma uygulaması sonucunda sizden alınan bilgiler bilimsel araştırma amaçları dışında kesinlikle kullanılmayacaktır. Bize verdiğiniz bilgilerin gizliliği kesinlikle korunacaktır. Bu çalışmaya katılmayı reddedebilirsiniz. Bu araştırmaya katılmak tamamen isteğe bağlıdır ve reddettiğiniz takdirde aldığınız hizmete herhangi bir etkisi olmayacaktır. Yine çalışmanın herhangi bir aşamasında onayınızı çekmek hakkına da sahipsiniz. Çalışma ile ilgili bilgi almak, soru sormak ya da görüş bildirmek isterseniz Uğur ALBAYRAK ile irtibata geçebilirsiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım. Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı:

İmzası:

Not: Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.

Araştırmacının Adı-Soyadı:

İmzası:

EK-3 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Demografik Sorular

1. Yaş:
2. Meslek:
3. Eğitim Durumu:
4. Gelir Düzeyi (aylık):
5. Sosyal Güvence Durumu:
6. Evlenme Yaşınız:
7. Evlilik Biçiminiz:
8. Çocuk Sayısı:
9. Kiminle İkamet Ediyorsunuz? :
10. Çalışma Deneyiminiz var mı?:

Şiddet Öncesi Sürece İlişkin Bilgiler

11. Şiddet gören kadınlara dair düşünceleriniz nelerdi?
12. Daha önce 6284 sayılı kanun kapsamındaki tedbir kararları hakkında bilginiz var mıydı?
13. Şiddet uygulayan ile ilişkiniz daha önceden nasıldı?

Yaşanan Şiddet Sonrasında Kadını Güçsüzleştiren/ Güçlendiren Unsurlar

14. Şiddet davranışından sonra fiziksel olarak ortaya çıkan değişimler/ihtiyaçlar neler oldu?
15. Şiddet davranışından sonra psikolojik ve duygusal alandaki değişimler/ihtiyaçlar neler oldu? (psikolojik anlamda yaşadığı zorluklar..)
16. Şiddet davranışından sonra tinsel alandaki ihtiyaçlar?
17. Güç ve Güçsüzlük sizin için ne anlam ifade etmektedir?
18. Sizin güçlü ve güçsüz kılan etkenlerin neler olduğunu söyleyebilir misiniz?
19. Güç ve güçsüzlük sizde ne gibi değişimler ortaya çıkardı?

6284 Sayılı Kanun Kapsamında Uygulanan Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararları ile Şiddete Maruz Kalan Kadının İlişkisi

20. Koruyucu ve önleyici tedbir kararı için müracaat etmeye nasıl karar verdin?
21. Koruyucu ve önleyici tedbir kararı için başvurmana hangi olay neden oldu?
22. Daha önce de benzer olaylar ile karşılaşılıyor muydun?
23. (Karşılaşıyor ise) bu durumla başa çıkmak için neler yapıyordunuz?
24. Koruyucu ve önleyici tedbir kararı alındığı süreçte size destek olan kişiler oldu mu? (oldu ise kimlerdi?)
25. Koruyucu ve önleyici tedbir kararı almanızda size engel/karşı çıkan kimse oldu mu? (oldu ise kimlerdi?)
26. Koruyucu ve önleyici tedbir kararı aldıktan sonra ne hissediyorsunuz, duygunuz nedir?
27. Koruyucu ve önleyici tedbir kararı bittiyse sonrasındaki düşünceniz nelerdir?
28. 6284 sayılı kanun kapsamında uygulanan koruyucu ve önleyici tedbir kararlarını yeterli buluyor musunuz?
29. Size göre kadına yönelik şiddet nasıl önlenabilir?
30. Size göre bir kadın şiddet gördüğünde devlet ne yapmalıdır?

ETİK KURUL KARARI

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

Sayı : E-95674917-108.99-133886
Konu : Etik Onay

Sayın Prof. Dr. Nihat YILMAZ

"6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ TEDBİR UYGULANAN ŞİDDET MAÇDURU KADINLARIN GÜÇLENDİRME YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: RİZE İLİ ÖRNEĞİ"

konulu etik kurul başvurunuz, Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun **28/07/2022 tarih 2022/5 sayılı** toplantısında görüşülmüş olup; projenin yürürlükteki mevzuata uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Günay ÇAKIR
Kurul Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 00B7-8K56-0GİK

Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.gumushane.edu.tr/>

Adres:
Telefon No : Fax No :
e-Posta : <http://www.gumushane.edu.tr/>
Kep Adresi : gumushaneuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin :Fatma AYDIN
İlçi
Dahili No:5350617360

ÖZGEÇMİŞ

Uğur ALBAYRAK, ilk, orta ve lise eğitimini Rize ilinde tamamlamıştır. 2011 yılında başladığı Yalova Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü lisans programından mezun olduktan sonra 2016 yılında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Rize Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğünde, Sosyal Çalışmacı olarak göreve başlamış ve halen bu görevini sürdürmektedir. Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Sosyal Hizmet Bölümünde yüksek lisans öğrenimini başlamış ve bu eğitim sürecini 2024 yılında tamamlamıştır.

